

Belgische Senaat

Gewone Zitting 2000-2001

2-79

Plenaire vergaderingen
Donderdag 23 november 2000

Namiddagvergadering

Handelingen

Sénat de Belgique

Session ordinaire 2000-2001

Annales

Séances plénières

Jeudi 23 novembre 2000

Séance de l'après-midi

2-79

De **Handelingen** bevatten de integrale tekst van de redevoeringen in de oorspronkelijke taal. Deze tekst werd goedgekeurd door de sprekers. De vertaling – *cursief gedrukt* – verschijnt onder de verantwoordelijkheid van de dienst Verslaggeving. Van lange uiteenzettingen is de vertaling een samenvatting.

De nummering bestaat uit het volgnummer van de legislatuur sinds de hervorming van de Senaat in 1995, het volgnummer van de vergadering en de paginering.

Voor bestellingen van Handelingen en Vragen en Antwoorden van Kamer en Senaat:
Dienst Publicaties Kamer van volksvertegenwoordigers, Natieplein 2 te 1008 Brussel, tel. 02/549.81.95 of 549.81.58.

Deze publicaties zijn gratis beschikbaar op de websites van Senaat en Kamer:
www.senate.be www.dekamer.be

Afkortingen - Abréviations

AGALEV	Anders Gaan Leven
CVP	Christelijke Volkspartij
ECOLO	Écologistes
PRL-FDF-MCC	Parti Réformateur Libéral – Front Démocratique des Francophones – Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	Parti Socialiste
PSC	Parti Social Chrétien
SP	Socialistische Partij
VL. BLOK	Vlaams Blok
VLD	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU-ID	Volksunie-ID21

Les **Annales** contiennent le texte intégral des discours dans la langue originale. Ce texte a été approuvé par les orateurs.

Les traductions – *imprimées en italique* – sont publiées sous la responsabilité du service des Comptes rendus. Pour les interventions longues, la traduction est un résumé.

La pagination mentionne le numéro de la législature depuis la réforme du Sénat en 1995, le numéro de la séance et enfin la pagination proprement dite.

Pour toute commande des Annales et des Questions et Réponses du Sénat et de la Chambre des représentants: Service des Publications de la Chambre des représentants, Place de la Nation 2 à 1008 Bruxelles, tél. 02/549.81.95 ou 549.81.58.

Ces publications sont disponibles gratuitement sur les sites Internet du Sénat et de la Chambre:
www.senate.be www.lachambre.be

Inhoudsopgave

Onderzoek van de geloofsbrieven en eedaflegging van een nieuw lid.....	5
Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa en Assemblee van de West-Europese Unie.....	5
Samenstelling van commissies.....	6
Inoverwegingneming van een voorstel	6
Verwelkoming van een buitenlandse delegatie	6
Regeling van de werkzaamheden.....	6
Mondelinge vragen	7
Mondelinge vraag van mevrouw Marie-José Laloy aan de eerste minister over «de maatregelen die België tot nog toe heeft genomen om de rechten van het kind te bevorderen» (nr. 2-384)	7
Mondelinge vraag van de heer Joris Van Hautem aan de eerste minister over «het standpunt van de regering aangaande het gemeentelijk stemrecht voor vreemdelingen» (nr. 2-389)	8
Mondelinge vraag van de heer Philippe Mahoux aan de minister van Sociale Zaken en Pensioenen en aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over «de sancties bij niet-betaling van de RSZ-voorschotten» (nr. 2-385)	9
Mondelinge vraag van mevrouw Jacinta De Roeck aan de minister van Landbouw en Middenstand over «het geweld tegen dieren op veemarkten» (nr. 2-390).....	11
Mondelinge vraag van de heer Ludwig Caluwé aan de vice-eerste minister en minister van Mobiliteit en Vervoer over «de uitvoering van de op 14 november unaniem goedgekeurde motie van het Vlaams Parlement met betrekking tot de betrokkenheid van het Vlaams Gewest bij het federale mobiliteitsbeleid» (nr. 2-386)	14
Mondelinge vraag van mevrouw Clotilde Nyssens aan de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over «de numerus clausus voor artsen, tandartsen en kinesitherapeuten» (nr. 2-387)	16
Wetsontwerp tot wijziging van artikel 23 van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel (Stuk 2-527)	19
Algemene bespreking	19
Artikelsgewijze bespreking.....	23
Voorstel tot instelling van een parlementaire onderzoekscommissie naar aanleiding van de dramatische dood van 58 migranten op een overzetboot van Zeebrugge naar Dover (van mevrouw Erika Thijs c.s., Stuk 2-481)	27
Bespreking	27
Voorstel van resolutie betreffende het recht op terugkeer voor de Palestijnse vluchtelingen (van de heer Michiel Maertens c.s., Stuk 2-507).....	34
Voorstel tot terugzending.....	34

Sommaire

Vérification des pouvoirs et prestation de serment d'un nouveau membre	5
Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe et Assemblée de l'Union de l'Europe occidentale.....	5
Composition de commissions.....	6
Prise en considération d'une proposition.....	6
Bienvenue à une délégation étrangère	6
Ordre des travaux	6
Questions orales	7
Question orale de Mme Marie-José Laloy au premier ministre sur «l'état d'avancement des mesures prises par la Belgique en faveur des droits de l'enfant» (n° 2-384)	7
Question orale de M. Joris Van Hautem au premier ministre sur «le point de vue du gouvernement concernant le droit de vote des étrangers aux élections communales» (n° 2-389).....	8
Question orale de M. Philippe Mahoux au ministre des Affaires sociales et des Pensions et à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur «les sanctions en cas de non paiement des provisions ONSS» (n° 2-385).....	9
Question orale de Mme Jacinta De Roeck au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur «la violence infligée aux animaux sur les marchés aux bestiaux» (n° 2-390).....	11
Question orale de M. Ludwig Caluwé à la vice-première ministre et ministre de la Mobilité et des Transports sur «l'exécution de la motion adoptée à l'unanimité par le Parlement flamand le 14 novembre concernant l'implication de la Région flamande dans la politique fédérale de la mobilité» (n° 2-386).....	14
Question orale de Mme Clotilde Nyssens à la ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur «le numerus clausus des médecins, dentistes et kinésithérapeutes» (n° 2-387)	16
Projet de loi modifiant l'article 23 de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier (Doc. 2-527)	19
Discussion générale.....	19
Discussion des articles	23
Proposition créant une commission d'enquête parlementaire à la suite de la mort dramatique de 58 immigrants sur un transbordeur de Zeebrugge à Douvres (de Mme Erika Thijs et consorts, Doc. 2-481)	27
Discussion	27
Proposition de résolution relative au droit au retour des réfugiés palestiniens (de M. Michiel Maertens et consorts, Doc. 2-507)	34
Proposition de renvoi	34

Stemmingen	37	Votes	37
Wetsontwerp tot wijziging van artikel 23 van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel (Stuk 2-527)	37	Projet de loi modifiant l'article 23 de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier (Doc. 2-527)	37
Voorstel tot instelling van een parlementaire onderzoekscmissie naar aanleiding van de dramatische dood van 58 migranten op een overzetboot van Zeebrugge naar Dover (van mevrouw Erika Thijs c.s., Stuk 2-481)	37	Proposition créant une commission d'enquête parlementaire à la suite de la mort dramatique de 58 immigrants sur un transbordeur de Zeebrugge à Douvres (de Mme Erika Thijs et consorts, Doc. 2-481)	37
Regeling van de werkzaamheden	38	Ordre des travaux	38
Stemming	39	Vote	39
Moties ingediend tot besluit van de vragen om uitleg van de heer Georges Dallemagne (2-238) en mevrouw Sabine de Bethune (2-231) aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over «de regionalisering van de ontwikkelingssamenwerking», gesteld in plenaire vergadering op 16 november 2000	39	Motions déposées en conclusion des demandes d'explications de M. Georges Dallemagne (2-238) et de Mme Sabine de Bethune (2-231) au secrétaire d'État à la Coopération au développement sur «la régionalisation de la coopération au développement», développées en séance plénière le 16 novembre 2000	39
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine de Bethune aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over «de sociale verkiezingen 2000» (nr. 2-244)	41	Demande d'explications de Mme Sabine de Bethune à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur «les élections sociales 2000» (n° 2-244)	41
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine de Bethune aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid en aan de minister van Justitie over «de beleidsmaatregelen tegen <i>mobbing</i> » (nr. 2-258)	47	Demande d'explications de Mme Sabine de Bethune à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi et au ministre de la Justice sur «les mesures politiques contre le harcèlement moral» (n° 2-258)	47
Vraag om uitleg van mevrouw Marie Nagy aan de eerste minister over «de herbestemming van het Residence Palace tot internationaal perscentrum» (nr. 2-263)	50	Demande d'explications de Mme Marie Nagy au premier ministre sur «la réaffectation du Résidence Palace en Centre de Presse International» (n° 2-263)	50
Berichten van verhindering	53	Excusés	53
Bijlage		Annexe	
Naamstemmingen	54	Votes nominatifs	54
Indiening van een voorstel	56	Dépôt d'une proposition	56
In overweging genomen voorstel	56	Proposition prise en considération	56
Vragen om uitleg	56	Demandes d'explications	56
Boodschappen van de Kamer	57	Messages de la Chambre	57
Arbitragehof – Arresten	58	Cour d'arbitrage – Arrêts	58
Arbitragehof – Beroepen	59	Cour d'arbitrage – Recours	59
Arbitragehof – Prejudiciële vragen	59	Cour d'arbitrage – Questions préjudicielles	59
Belgisch-Kongolees fonds voor delging en beheer	59	Fonds belgo-congolais d'amortissement et de gestion	59
Controledienst voor de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen	59	Office de contrôle des mutualités et des unions nationales de mutualités	59
Vast Comité van toezicht op de inlichtingendiensten	60	Comité permanent de contrôle des services de renseignements	60
Verzoekschrift	60	Pétition	60

Voorzitter: de heer Armand De Decker

(De vergadering wordt geopend om 15.05 uur.)

Onderzoek van de geloofsbrieven en eedaflegging van een nieuw lid

De voorzitter. – Bij de Senaat is het dossier aanhangig van de heer François Roelants du Vivier, aangewezen als senator door het Parlement van de Franse Gemeenschap, ter vervanging van de heer Alain Zenner, die ontslag heeft genomen.

Het Bureau is zopas bijeengekomen om de geloofsbrieven van de heer François Roelants du Vivier te onderzoeken.

Ik stel u voor onmiddellijk het verslag van het Bureau te horen. (*Instemming*)

Dan verzoek ik de heer Moens, rapporteur, kennis te geven van het verslag van het Bureau.

De heer Guy Moens (SP), rapporteur. – Het Bureau heeft kennis genomen van de aanwijzing gedaan op 21 november 2000 door het Parlement van de Franse Gemeenschap, op voorstel van de PRL-FDF-MCC-fractie, met toepassing van artikel 211, §7, van het Kieswetboek, ten einde te voorzien in de vervanging van de heer Alain Zenner, die ontslag genomen heeft.

Het heeft vastgesteld dat de lijst die aan de griffier van de Senaat werd betekend, ondertekend is door de meerderheid van de leden van de betrokken fractie.

Wat het eigenlijke onderzoek van de geloofsbrieven betreft, acht het Bureau deze procedure overbodig omdat dit onderzoek reeds door de bevoegde Assemblee is verricht.

Bijgevolg heeft het Bureau de eer U voor te stellen de heer François Roelants du Vivier als lid van de Senaat toe te laten.

- **De besluiten van het verslag worden aangenomen bij zitten en opstaan.**
- **De heer François Roelants du Vivier legt de grondwettelijke eed af.**

De voorzitter. – Ik geef de heer François Roelants du Vivier akte van zijn eedaflegging en verklaar hem aangesteld in zijn functie van senator. (*Algemeen applaus*)

Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa en Assemblee van de West-Europese Unie.

De voorzitter. – De volgende wijziging wordt voorgesteld in de samenstelling van de Senaatsafvaardiging bij de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa en de Assemblee van de West-Europese Unie:

De heer Marc Hordies zou mevrouw Marie Nagy als plaatsvervangend lid vervangen. (*Instemming*)

- **Hiervan zal kennis worden gegeven aan de minister van Buitenlandse Zaken en aan de voorzitters van beide Europese vergaderingen.**

Présidence de M. Armand De Decker

(La séance est ouverte à 15 h 05.)

Vérification des pouvoirs et prestation de serment d'un nouveau membre

M. le président. – Le Sénat est saisi du dossier de M. François Roelants du Vivier, sénateur désigné par le Parlement de la Communauté française, en remplacement de M. Alain Zenner, démissionnaire.

Le Bureau vient de se réunir pour la vérification des pouvoirs de M. François Roelants du Vivier.

Je vous propose d'entendre immédiatement le rapport du Bureau. (*Assentiment*)

Je prie donc M. Moens, rapporteur, de donner lecture du rapport du Bureau.

M. Guy Moens (SP), rapporteur. – Le Bureau a pris connaissance de la désignation effectuée le 21 novembre 2000 par le Parlement de la Communauté française, sur la proposition du groupe PRL-FDF-MCC, en application de l'article 211, §7, du Code électoral, afin de pourvoir au remplacement M. Alain Zenner, démissionnaire.

Il a constaté que la liste transmise au greffier du Sénat est signée par la majorité des membres du groupe concerné.

En ce qui concerne la vérification des pouvoirs proprement dite, le Bureau estime cette procédure superfétatoire dans la mesure où cette vérification a déjà été effectuée précédemment par l'Assemblée compétente.

Le Bureau vous propose dès lors l'admission de M. François Roelants du Vivier comme membre du Sénat.

- **Les conclusions du rapport sont adoptées par assis et levé.**
- **M. François Roelants du Vivier prête le serment constitutionnel.**

M. le président. – Je donne acte à M. François Roelants du Vivier de sa prestation de serment et le déclare installé dans sa fonction de sénateur. (*Applaudissements sur tous les bancs*)

Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe et Assemblée de l'Union de l'Europe occidentale.

M. le président. – La modification suivante est proposée dans la composition de la délégation du Sénat à l'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe et à l'Assemblée de l'Union de l'Europe occidentale :

M. Marc Hordies remplacerait Mme Marie Nagy comme membre suppléant. (*Assentiment*)

- **Il en sera donné connaissance au ministre des Affaires étrangères et aux présidents des deux Assemblées européennes.**

Samenstelling van commissies

De voorzitter. – Bij het Bureau zijn voorstellen ingediend tot wijziging van de samenstelling van sommige commissies:

1° In de commissie voor de Justitie:

- zou de h. Philippe Monfils, de h. Alain Zenner als effectief lid vervangen;
- zou de h. François Roelants du Vivier, de h. Philippe Monfils als plaatsvervangend lid vervangen;

2° In de commissie voor de Financiën en Economische Aangelegenheden:

- zou de h. François Roelants du Vivier, de h. Alain Zenner als effectief lid vervangen;

3° In de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging:

- zou de h. François Roelants du Vivier, de h. Alain Zenner als plaatsvervangend lid vervangen;

4° In de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden:

- zou de h. François Roelants du Vivier, de h. Alain Zenner als plaatsvervangend lid vervangen;

5° In de Controlemissie betreffende de verkiezingsuitgaven:

- zou de h. François Roelants du Vivier, de h. Alain Zenner als plaatsvervangend lid vervangen;

6° In de commissie voor de politieke vernieuwing:

- zou de h. François Roelants du Vivier, de h. Alain Zenner als plaatsvervangend lid vervangen. (*Instemming*)

Inoverwegingneming van een voorstel

De voorzitter. – Aan de orde is de inoverwegingneming van het wetsvoorstel van de heren Istasse, Monfils c.s., tot wijziging van artikel 42 van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement (2-579/1).

Leden die opmerkingen mochten hebben, kunnen die vóór het einde van de vergadering mededelen.

Tenzij er afwijkende suggesties zijn, neem ik aan dat dit voorstel in overweging is genomen en verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken en de Administratieve Aangelegenheden. (*Instemming.*)

Verwelkoming van een buitenlandse delegatie

De voorzitter. – Ik begroet een delegatie van de Nationale Assemblee van Burundi. Ik wens haar een vruchtbaar verblijf in ons midden toe. (*Algemeen applaus*)

Regeling van de werkzaamheden

De heer Patrik Vankrunkelsven (VU-ID). – Ik stel vast dat

Composition de commissions

M. le président. – Le Bureau est saisi de demandes tendant à modifier la composition de certaines commissions :

1° À la commission de la Justice :

- M. Philippe Monfils remplacerait M. Alain Zenner comme membre effectif ;
- M. François Roelants du Vivier remplacerait M. Philippe Monfils comme membre suppléant ;

2° À la commission des Finances et Affaires économiques :

- M. François Roelants du Vivier remplacerait M. Alain Zenner comme membre effectif ;

3° À la commission des Relations extérieures et de la Défense :

- M. François Roelants du Vivier remplacerait M. Alain Zenner comme membre suppléant ;

4° À la commission des Affaires institutionnelles :

- M. François Roelants du Vivier remplacerait M. Alain Zenner comme membre suppléant ;

5° À la commission du contrôle des dépenses électorales :

- M. François Roelants du Vivier remplacerait M. Alain Zenner comme membre suppléant ;

6° À la commission du renouveau politique :

- M. François Roelants du Vivier remplacerait M. Alain Zenner comme membre suppléant. (*Assentiment*)

Prise en considération d'une proposition

M. le président. – L'ordre du jour appelle la prise en considération de la proposition de loi de MM. Istasse, Monfils et consorts, modifiant l'article 42 de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen (2-579/1).

Je prie les membres qui auraient des observations à formuler de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Sauf suggestion divergente, je considérerai cette proposition comme prise en considération et renvoyée à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives. (*Assentiment.*)

Bienvenue à une délégation étrangère

M. le président. – Je voudrais saluer la présence parmi nous d'une délégation de l'Assemblée nationale du Burundi. Je lui souhaite un séjour fructueux parmi nous. (*Applaudissements sur tous les bancs*)

Ordre des travaux

M. Patrik Vankrunkelsven (VU-ID). – Pour la deuxième fois

het Bureau voor de tweede opeenvolgende keer een mondelinge vraag van mij naar een volgende week heeft verschoven. Ik heb daarover de eerste keer geen opmerkingen gemaakt, maar het resultaat van de vorige verwijzing was dat minister Reynders hier een nietszeggende tekst is komen aflezen in antwoord op de vraag die ik aan de minister van Buitenlandse Zaken had gesteld.

Vandaag stel ik opnieuw vast dat een mondelinge vraag van mij aan de eerste minister volgende week in de vorm van een vraag om uitleg zal worden behandeld. Aangezien ik geen deel uitmaak van het Bureau ben ik natuurlijk niet om de hoogte van de motivatie van het Bureau om mijn vragen telkens weer uit te stellen. Ik teken echter bezwaar aan tegen deze werkwijze die het actuele belang van de Senaat schaadt.

De voorzitter. – Ik kan u daarop een eenvoudig antwoord geven. Het Bureau heeft uw vraag inzake het beleid op het vlak van de nucleaire wapens aandachtig gelezen. Gelet op de inhoud ervan heb ik het Bureau voorgesteld uw mondelinge vraag volgende week als een vraag om uitleg te behandelen. Ik zie immers niet in hoe de regering het nucleair beleid van België tegenover de andere landen, leden van de NAVO bijvoorbeeld, in enkele minuten uit de doeken kan doen. Door deze werkwijze kan hierover een echt debat worden gevoerd en kan de regering een omstandig antwoord voorbereiden. Alle leden van het Bureau waren het met deze zienswijze eens.

De heer Patrik Vankrunkelsven (VU-ID). – Ze stemden ermee in de regering meer tijd te geven om zorgvuldig een nietszeggend antwoord voor te bereiden.

De voorzitter. – Dat is uw interpretatie, maar u ziet het verkeerd. Uw mondelinge vraag zal bijgevolg tijdens de volgende plenaire vergadering als vraag om uitleg worden behandeld.

Mondelinge vragen

Mondelinge vraag van mevrouw Marie-José Laloy aan de eerste minister over «de maatregelen die België tot nog toe heeft genomen om de rechten van het kind te bevorderen» (nr. 2-384)

Mevrouw Marie-José Laloy (PS). – *Talrijke officiële instanties hebben de elfde verjaardag van het Kinderrechtenverdrag gevierd. Dat is verheugend. Maar, zoals onder meer de eerste minister duidelijk verklaarde, we moeten ook rekening houden met wat de kinderen zeggen.*

Weten de kinderen, die mee opstapten in de straten van Brussel, dat in België nog steeds een wet bestaat die het mogelijk maakt om minderjarigen in de gevangenis op te sluiten? Weten zij hoe moeilijk het is voor kinderen van gevangenen om een goede affectieve relatie met hun ouders te hebben? Weten zij ook dat buitenlandse kinderen, die hier illegaal verblijven, in gesloten centra zitten samen met hun ouders? Al deze vragen hebben betrekking op wat vandaag in België dagelijks gebeurt.

Daarom vraag ik de eerste minister kort de maatregelen op te sommen die België heeft genomen om het Kinderrechtenverdrag volledig na te leven. Welke initiatieven heeft de federale overheid in overleg met de Gemeenschappen

consécutive, le Bureau reporte une de mes questions orales à la semaine suivante. La dernière fois, pour répondre à ma question au ministre des Affaires étrangères, M. Reynders est venu lire un texte qui ne voulait rien dire.

Aujourd'hui, ma question orale au premier ministre sur les armes nucléaires est à nouveau reportée à la semaine prochaine et sera traitée sous la forme d'une demande d'explications. J'ignore les motivations du Bureau mais je m'insurge contre cette façon de procéder qui dessert les intérêts du Sénat.

M. le président. – *Si j'ai proposé au Bureau que votre question prenne la forme d'une demande d'explications, c'est parce que je ne vois pas comment le gouvernement pourrait expliquer en quelques minutes la politique nucléaire de la Belgique à l'égard des autres pays, notamment les pays membres de l'OTAN. Cela permettra un vrai débat et le gouvernement aura l'occasion de préparer une réponse circonstanciée. Tous les membres du Bureau ont approuvé ma proposition.*

M. Patrik Vankrunkelsven (VU-ID). – *Ils l'ont approuvée afin que le gouvernement ait plus de temps pour préparer une réponse insignifiante.*

M. le président. – *Votre interprétation n'est pas la bonne. Votre question se muera en demande d'explication lors de la prochaine séance plénière.*

Questions orales

Question orale de Mme Marie-José Laloy au premier ministre sur «l'état d'avancement des mesures prises par la Belgique en faveur des droits de l'enfant» (n° 2-384)

Mme Marie-José Laloy (PS). – De nombreuses instances officielles viennent de célébrer le onzième anniversaire de la Convention des droits de l'enfant. On peut évidemment se réjouir d'une telle célébration. Encore faut-il, bien entendu, que ces paroles d'enfant ne s'envolent pas et qu'elles soient bel et bien prises en considération, comme nombre de personnalités, dont le premier ministre, l'ont clairement exprimé.

Ces enfants qui marchaient dans les rues de Bruxelles savent-ils qu'actuellement, il existe encore une loi en Belgique qui permet de mettre des mineurs d'âge en prison ? Savent-ils la difficulté, pour des enfants dont les parents sont en détention, de maintenir des relations affectives de qualité ? Savent-ils encore que des enfants étrangers en situation illégale sont aujourd'hui placés en centre fermé avec leurs parents ? Toutes ces questions sont encore une réalité quotidienne dans la Belgique d'aujourd'hui.

C'est la raison pour laquelle, monsieur le premier ministre, j'aimerais que vous nous dressiez un tableau bref mais

genomen?

De heer Guy Verhofstadt, eerste minister. – *De regering heeft een tweetal weken geleden beslist niet begeleide minderjarigen niet meer onder te brengen in de gesloten centra, maar in beveiligde centra. Voor de uitvoering van deze maatregel plegen wij overleg met de Gemeenschappen die ter zake bevoegd zijn.*

De wet van 16 november 2000 betreffende de strafrechtelijke bescherming van minderjarigen die zopas werd goedgekeurd, is van groot belang voor de kinderrechten en de bescherming van kinderen tegen mishandeling.

Binnenkort zal een ontwerp van koninklijk besluit of van samenwerkingsakkoord worden goedgekeurd waardoor de werking van de Nationale commissie voor de kinderrechten structureel wordt vastgelegd. De gemeenschappen en de kinderrechtencommissarissen zullen dan over ruime overleg- en initiatiefmogelijkheden beschikken.

De regering onderzoekt op dit ogenblik een nieuwe wet betreffende het crimineel gedrag van jongeren. Deze nieuwe wet steunt op internationale teksten over de kinderrechten en legt de nadruk op de juridische waarborgen.

De nieuwe wet op de adoptie die door de regering wordt besproken, heeft ook betrekking op de internationale adoptie. We trachten deze wet volledig in overeenstemming te brengen met het Verdrag van Den Haag van mei 1993.

Mevrouw Marie-José Laloy (PS). – *Ik verheug me over deze maatregelen. Het overleg met de Gemeenschappen is inderdaad bijzonder belangrijk. Bij de tiende verjaardag van het verdrag stelden wij dezelfde vragen. We hebben één jaar op resultaten moeten wachten. Er is nog veel werk. De antwoorden van de eerste minister schenken ons voldoening, maar we zullen ervoor waken dat op korte termijn vooruitgang wordt geboekt.*

Mondelinge vraag van de heer Joris Van Hauthem aan de eerste minister over «het standpunt van de regering aangaande het gemeentelijk stemrecht voor vreemdelingen» (nr. 2-389)

De heer Joris Van Hauthem (VL. BLOK). – De jongste dagen is er tussen verschillende coalitiepartijen een polemiek ontstaan aangaande het al dan niet invoeren van gemeentelijk stemrecht voor personen die niet over de Belgische nationaliteit beschikken.

De VLD-voorzitter kante zich enkele dagen geleden resoluut

concret des mesures que la Belgique a prises afin de se mettre en totale conformité avec la Convention des droits de l'enfant. J'aimerais connaître également les initiatives prises par l'État fédéral dans la concertation avec les autres niveaux de pouvoir, plus particulièrement les Communautés.

M. Guy Verhofstadt, premier ministre. – Premièrement, je peux répondre à Mme Laloy que dans le cadre de la politique définie par le gouvernement il y a près de deux semaines et qui a été discutée au Parlement, surtout à la Chambre des Représentants, il a été décidé de placer les mineurs non accompagnés dans d'autres centres que les centres fermés existant actuellement, les centres sécurisés. Des initiatives en ce sens seront prises après concertation avec les communautés puisque celles-ci sont, selon la Constitution, responsables de cette matière.

Deuxièmement, la loi du 16 novembre 2000 concernant la protection pénale des mineurs, qui vient d'être votée, revêt une très grande importance pour les droits de l'enfant et la protection de l'enfant contre la maltraitance.

Troisième élément, un projet d'arrêté royal ou d'accord de coopération sera prochainement adopté. Il doit rendre structurel le fonctionnement de la Commission nationale pour les droits des enfants. Je pense qu'une large plateforme de concertation et d'initiative, entre autres avec les communautés et les commissaires aux droits de l'enfant, doit être créée. Ce sera bientôt le cas par l'adoption de ce projet.

Quatrièmement, le gouvernement examine actuellement une nouvelle loi apportant des réponses au comportement délinquant des mineurs. Cette nouvelle loi s'inspire des textes internationaux concernant les droits de l'enfant et accentue les garanties juridiques. Ceci répond à la première remarque que Mme Laloy a formulée dans son intervention.

Cinquièmement, la nouvelle loi sur l'adoption discutée au sein du gouvernement inclura également l'adoption internationale et tentera de se conformer intégralement à la Convention de La Haye de mai 1993.

Telles sont concrètement les cinq initiatives prises par le gouvernement dans le domaine évoqué par Mme Laloy.

Mme Marie-José Laloy (PS). – Je me réjouis des mesures prises. La concertation avec les communautés est effectivement essentielle et je suis consciente de l'importance du rôle que celles-ci ont à jouer. Il y a un an, lors du dixième anniversaire de la signature de la charte, nous avons déjà posé les mêmes questions. Je constate qu'il a fallu un an pour avancer. Il reste beaucoup à faire. Les réponses du premier ministre sont satisfaisantes mais nous serons vigilants et veillerons à ce que l'on progresse dans les plus brefs délais.

Question orale de M. Joris Van Hauthem au premier ministre sur «le point de vue du gouvernement concernant le droit de vote des étrangers aux élections communales» (n° 2-389)

M. Joris Van Hauthem (VL. BLOK). – *Une polémique a surgi entre les partis de la coalition sur une éventuelle introduction du droit de vote aux élections communales pour les personnes qui ne disposent pas de la nationalité belge. Le président du VLD s'y est résolument opposé en renvoyant à l'accord gouvernemental qui ne mentionne pas ce droit de*

tegen het invoeren van dit stemrecht en verwees daarbij naar het regeerakkoord, waarin dat stemrecht niet is opgenomen.

De politiek secretaris van Agalev verklaarde vandaag dat het gemeentelijk stemrecht voor vreemdelingen er moet komen of dat Agalev anders uit de regering verdwijnt. Dat betekent dus dat de eerste minister met een probleem zit aangezien een coalitiepartner een regeringszaak maakt van een punt dat niet in het regeerakkoord staat.

Kan de eerste minister het standpunt van de regering aangaande het gemeentelijk migrantenstemrecht toelichten? Overweegt de regering dit stemrecht tijdens deze legislatuur in te voeren? Wat is de houding van de regering ten aanzien van de wetsvoorstellen die dienaangaande zijn ingediend?

De heer Guy Verhofstadt, eerste minister. – Ik zal het antwoord herhalen dat ik daarnet in de Kamer heb gegeven op de vraag die mij over deze aangelegenheid werd gesteld.

Het is geen geheim dat er tussen de coalitiepartners meningsverschillen bestaan met betrekking tot het migrantenstemrecht. Ik vind het overigens niet abnormaal dat er binnen de meerderheid tegengestelde meningen bestaan over maatschappelijke thema's. Indien we over alle belangrijke thema's dezelfde mening hadden, zouden we allemaal tot dezelfde politieke partij moeten behoren, wat niet bevorderlijk is voor de democratie.

Het regeerakkoord bevat inderdaad geen voorstel om het migrantenstemrecht in te voeren. Er wordt wel gewag gemaakt van een versoepeling van de nationaliteitswetgeving. De wet op de naturalisatie werd inmiddels reeds door het Parlement goedgekeurd.

Een aantal partijen, waaronder Agalev en Ecolo, hebben wetsvoorstellen ingediend om het migrantenstemrecht in te voeren. Het is de taak van het Parlement om hierover een debat te organiseren. Gezien mijn groot respect voor deze instelling, zal ik dergelijke initiatieven zeker niet beletten.

De heer Joris Van Hauthem (VL. BLOK). – Het is uiteraard niet abnormaal dat coalitiepartners van mening verschillen over een maatschappelijk thema. Het wordt echter wel problematisch wanneer een coalitiepartij het lot van de regering verbindt aan het welslagen van een parlementair initiatief. Ik weet niet of dit nieuwe politieke cultuur moet worden genoemd.

Ik voel mij verplicht de VLD te waarschuwen want indien het Parlement een wetsvoorstel in die zin goedkeurt, sneuvelt het laatste element van het vreemdelingenhoofdstuk in het verkiezingsprogramma van deze partij. De VLD had uitdrukkelijk in het regeerakkoord moeten laten opnemen dat er tijdens deze legislatuur geen gemeentelijk stemrecht voor migranten komt.

Mondelinge vraag van de heer Philippe Mahoux aan de minister van Sociale Zaken en Pensioenen en aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over «de sancties bij niet-betaling van de RSZ-voorschotten» (nr. 2-385)

De voorzitter. – De heer Frank Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen, antwoordt.

De heer Philippe Mahoux (PS). – *Het koninklijk besluit van 18 juli 2000 tot uitvoering van de wet van 25 januari 1999*

vote.

Le secrétaire politique d'Agalev a déclaré que ce droit devait être reconnu, sans quoi Agalev se retirait du gouvernement. Un partenaire de la coalition fait donc une affaire gouvernementale d'un point qui ne se trouve pas dans l'accord.

Le premier ministre peut-il expliquer le point de vue du gouvernement ? Celui-ci envisage-t-il d'introduire ce droit sous cette législature ? Quelle est son attitude à l'égard des propositions de loi qui ont été déposées à ce sujet ?

M. Guy Verhofstadt, premier ministre. – *Ce n'est un secret pour personne qu'il existe des divergences d'opinion entre les partenaires de la coalition sur le droit de vote des immigrés. Je trouve cela d'ailleurs assez normal car si nous étions tous du même avis sur toutes les questions importantes, nous devrions tous appartenir au même parti politique, ce qui ne serait pas bon pour la démocratie.*

L'accord de gouvernement ne contient en effet aucune proposition d'introduction du droit de vote des immigrés aux élections communales. Il est simplement fait état d'un assouplissement de la législation sur la nationalité. Entre-temps, la loi sur la naturalisation a été adoptée par le parlement.

Agalev et Écolo notamment ont déposé des propositions de loi visant à introduire le droit de vote des étrangers aux élections communales. Il revient au parlement d'organiser un débat à ce sujet. Compte tenu de mon grand respect pour cette institution, je ne m'opposerai certainement pas à de telles initiatives.

M. Joris Van Hauthem (VL. BLOK). – *Il est en effet normal que les partenaires d'une coalition aient des opinions divergentes sur un thème de société, mais cela devient problématique lorsque l'un des partenaires lie le sort du gouvernement au succès d'une initiative parlementaire. Je me demande si c'est cela la nouvelle culture politique.*

Si le parlement adopte une proposition dans ce sens, le dernier élément du chapitre relatif aux étrangers dans le programme électoral du VLD vient à disparaître. Ce parti aurait dû faire inscrire explicitement dans l'accord gouvernemental que cette législature ne verrait pas l'octroi du droit de vote des étrangers aux élections communales.

Question orale de M. Philippe Mahoux au ministre des Affaires sociales et des Pensions et à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur «les sanctions en cas de non paiement des provisions ONSS» (n° 2-385)

M. le président. – M. Frank Vandenbroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions, répondra.

M. Philippe Mahoux (PS). – *L'arrêté royal du 18 juillet 2000, pris en exécution de la loi du 25 janvier 1999,*

bepaalt de sancties die genomen worden tegen werkgevers die de maandelijkse voorschotten op de sociale bijdragen niet betalen. Die voorschotten zijn verschuldigd door elke werkgever die, voor een bepaald kwartaal, meer dan 250.000 frank RSZ-bijdragen heeft aangegeven.

De vooropgestelde sancties zijn op 1 oktober 2000 van kracht geworden. De werkgever die zijn verplichtingen terzake niet nakomt, moet het RSZ een vergoeding betalen in verhouding tot de voor het betrokken kwartaal aangegeven bijdragen.

Het is weliswaar nodig de inning van de werkgeversbijdragen te verzekeren, en de wetgeving met betrekking tot de maandelijkse voorschotten is ongetwijfeld een interessante waarborg voor de werknemers.

Toch ontstaan ernstige problemen voor talrijke VZW's, vooral diegene die zich bezighouden met reïntegratie. Zij zijn afhankelijk van de data waarop de federale, de gewestelijke, de gemeenschaps- of de Europese overheid de subsidies betalen.

Deze subsidies zijn in hoofdzaak bestemd voor de realisatie van loonintensieve projecten. De sancties bij niet-betaling van de maandelijkse voorschotten kunnen heel zwaar zijn: de vergoeding varieert immers van 5.000 tot 500.000 frank.

Is het mogelijk, ook al wordt verder nauwlettend toegekeken op de inning van de RSZ-bijdragen, om bijzondere voorwaarden in te voeren voor VZW's die hun overheidssubsidies niet zouden ontvangen binnen de termijn die geldt voor de betaling van de maandelijkse RSZ-voorschotten? Die subsidies vertegenwoordigen de financiën van de VZW's, en ook al zijn hun resultatenrekeningen en balansen correct, toch ondervinden zij soms moeilijkheden om leningen te krijgen bij de banken. Als de VZW's moeten lenen om RSZ-voorschotten aan te kunnen betalen teneinde sancties te voorkomen, komt het er in feite op neer dat het bedrag van die sancties naar de banken gaat waarvan zij lenen.

De heer Frank Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen. – *De artikelen 34 en 34bis van het KB van 28 november 1969, die bepaalde werkgevers verplichten maandelijkse voorschotten te betalen, voorzien inderdaad in geen enkele uitzondering die verband houdt de hoedanigheid van de werkgever. Er wordt alleen rekening gehouden met het bedrag van de voor een bepaald kwartaal aangegeven bijdragen. Dat is trouwens slechts de bevestiging van een basisbeginsel inzake de betaling van de sociale zekerheidsbijdragen.*

De sociale, pedagogische of humanitaire VZW's die door de overheid worden gesubsidieerd, kunnen echter in ruime mate een beroep doen op de bepalingen van artikel 55, §3, 2°, van het KB van 28 november 1969, dat om billijkheidsredenen en onder bepaalde voorwaarden de totale opheffing mogelijk maakt van de sancties bij de laattijdige betaling van de bijdragen, voorschotten en/of saldi.

Overigens moet worden vastgesteld dat de problemen die de door de overheid gesubsidieerde VZW's ondervinden om die bepalingen strikt na te leven, vooral te wijten zijn aan de ondoeltreffende werking van het subsidiëeringsmechanisme,

détermine les sanctions prises à l'encontre des employeurs qui ne versent pas de provisions mensuelles sur les cotisations sociales. Ces provisions sont dues par tout employeur qui, pour un trimestre déterminé, a déclaré plus de 250.000 francs de cotisations ONSS.

Les sanctions prévues sont entrées en vigueur le 1er octobre 2000. L'employeur qui ne respecte pas ses obligations en la matière devra payer à l'ONSS une indemnité forfaitaire, proportionnelle au montant des cotisations déclaré pour le trimestre en question. Certes, il est nécessaire de s'assurer du recouvrement des cotisations patronales et la législation relative aux provisions mensuelles constitue sans conteste une garantie intéressante en faveur des travailleurs.

Néanmoins, cette situation pose de graves problèmes à de nombreuses ASBL. Je pense en particulier aux ASBL de réinsertion, dont la trésorerie est fonction des dates de règlement des subsides par les pouvoirs publics, qu'ils soient belges – à l'échelon fédéral, régional ou communautaire – ou européens.

Ces subsides sont prioritairement destinés à la réalisation de projets dans lesquels la part des salaires est élevée. Les sanctions prévues en cas de non-paiement des provisions mensuelles peuvent être très importantes ; l'indemnité forfaitaire à payer varie en effet de 5.000 à 500.000 francs selon les cas.

Tout en continuant à veiller scrupuleusement au recouvrement des cotisations dues à l'ONSS, ne pourrait-on prévoir des modalités particulières en faveur des ASBL qui ne recevraient pas les subsides des pouvoirs publics dans les délais impartis par la législation relative au paiement des provisions mensuelles ? Ces subsides constituent en fait leur trésorerie et, même en situation financière correcte sur le plan des comptes de résultats et de bilans, les ASBL éprouvent parfois des difficultés à obtenir des emprunts auprès des banques. Lorsqu'elles doivent emprunter pour pouvoir verser des avances à l'ONSS afin d'éviter les amendes, cette pratique revient à transférer les montants de ces dernières vers les banques auxquelles elles empruntent.

M. Frank Vandenbroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions. – Il est exact que les articles 34 et 34bis de l'arrêté royal du 28 novembre 1969, qui imposent à certains employeurs le versement de provisions mensuelles, ne prévoient aucune exception liée à la qualité de ces employeurs, le seul élément entrant en ligne de compte étant le montant des cotisations déclarées pour un trimestre déterminé. Ce principe n'est au demeurant que la confirmation d'un principe de base en matière de paiement des cotisations de sécurité sociale.

Il y a cependant lieu d'observer que les ASBL à caractère social, pédagogique ou humanitaire subsidiées par les pouvoirs publics sont très largement bénéficiaires des dispositions de l'article 55, §3, 2°, de l'arrêté royal du 28 novembre 1969 qui permet – sur la base de l'équité et à certaines conditions – la levée totale des sanctions prévues en cas de retard de paiement des cotisations, provisions et/ou soldes.

Pour le surplus, on est bien obligé de constater que les problèmes rencontrés par les ASBL subsidiées par les pouvoirs publics pour se conformer strictement à ces

dat hen nochtans in staat zouden moeten stellen hun wettelijke verplichtingen na te komen, in het bijzonder de verplichtingen m.b.t. de sociale zekerheid.

Er wordt al enige soepelheid aan de dag gelegd. De wetgeving en de reglementering maken het in een aantal gevallen mogelijk de sancties op te heffen. Die maatregelen worden vooral toegepast op de VZW's.

Als de heer Mahoux weet heeft van concrete gevallen die naar zijn mening op onaanvaardbare wijze worden behandeld, vraag ik hem mij die mee te delen.

De heer Philippe Mahoux (PS). – *De minister wil dat de werkgevers hun RSZ-bijdragen betalen, maar hij wil in het kader van de bestaande wetgeving ook rekening houden met mogelijke uitzonderingen en bijzondere situaties. Ik dank hem daarvoor.*

De minister heeft gelijk als hij zegt dat het probleem niet te wijten is aan de RSZ, maar afhangt van de regelmatige uitbetaling van de subsidies door de overheid. Dit verandert evenwel niets aan de fundamentele kasproblemen van de betrokken VZW's, wat daar ook de oorsprong van is.

Er wordt dus geprobeerd een oplossing te vinden die de VZW's in staat stelt hun taken zo efficiënt mogelijk te blijven vervullen. Het antwoord van de minister is in dat opzicht verhelderend.

Mondelinge vraag van mevrouw Jacinta De Roeck aan de minister van Landbouw en Middenstand over «het geweld tegen dieren op veemarkten» (nr. 2-390)

Mevrouw Jacinta De Roeck (AGALEV). – De beelden die de wantoestanden op de veemarkten van Anderlecht en Ciney toonden, zorgden voor heel wat opschudding. Het is niet de eerste keer dat we dergelijke beelden te zien krijgen. Elke keer gruwelt heel België ervan, ook de ministers. De regering wordt dan ondervraagd en er volgen antwoorden. Enkele weken later is alles echter vergeten.

Ik hoop dat er nu wel een duidelijk antwoord komt. Ik hoop dat het publiek en Gaia blijven aandringen op een beleid dat ervoor zorgt dat zulke toestanden niet meer kunnen. Zonder een werkelijk andere aanpak zal er niets veranderen. Het schofterige gedrag van de handelaars wordt doorgegeven van vader op zoon. Kinderen krijgen een schouderklopje als ze zich “stoer” en “volwassen” gedragen. De doodsbedreigingen gericht aan Michel Vandenbossche bewijzen nogmaals dat sommigen voor niets en niemand terugdeinzen. De bevolking neemt dit echter niet langer. Als dit maffioze gedrag wordt voortgezet, dan zal de vleessector “in eigen vlees snijden”. Om dat alles te stoppen, is nu onmiddellijke samenwerking tussen de ministers van Landbouw, Volksgezondheid en Justitie nodig.

Ik lees in de krant dat maar 1 op 9 veemarkten een wettelijke erkenning heeft. Is dat juist? Hoe lang duurt het vooraleer een erkenningprocedure rond is? Waaraan is die lange termijn te wijten? Is de minister bereid veemarkten die binnen een

dispositions tiennent essentiellement au fonctionnement inadéquat du processus de subventionnement, lequel devrait permettre à ceux qui en sont les bénéficiaires de répondre à l'ensemble de leurs obligations légales, plus particulièrement lorsqu'elles touchent au financement correct de la sécurité sociale.

Une forme de flexibilité existe déjà. La législation et les réglementations contiennent des éléments permettant la levée des sanctions dans une série de cas. Ces mesures s'appliquent notamment aux ASBL.

Si vous avez connaissance, monsieur Mahoux, de cas concrets qui, à votre estime, ont été traités de manière inacceptable, je vous invite à me les communiquer.

M. Philippe Mahoux (PS). – Je remercie le ministre de la volonté qu'il affiche de voir les cotisations ONSS payées par les employeurs, tout en voulant tenir compte, dans le cadre de la législation existante, des exceptions qui peuvent exister et des situations particulières.

Monsieur le ministre, vous avez raison quand vous dites que le problème n'est pas lié à l'Office national de sécurité sociale – si ce n'est que l'interprétation peut parfois être souple – mais qu'il est lié à la régularité des paiements des subsides par les pouvoirs publics. D'un point de vue purement rationnel, c'est exact. Il n'empêche que pour les ASBL dont il est question, le caractère fondamental de leurs problèmes de trésorerie ne change pas, quelle qu'en soit l'origine !

Nous tentons donc de trouver une solution qui leur permette de continuer à remplir leurs missions de la manière la plus efficace possible. Et votre réponse est éclairante à cet égard.

Question orale de Mme Jacinta De Roeck au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur «la violence infligée aux animaux sur les marchés aux bestiaux» (n° 2-390)

Mme Jacinta De Roeck (AGALEV). – *Les images intolérables des marchés aux bestiaux d'Anderlecht et de Ciney ont fort choqué. Ce n'est pas la première fois qu'on en voit et le gouvernement, interpellé, répond chaque fois mais peu après tout est oublié. J'attends à présent une réponse claire.*

J'espère que le public et Gaia continueront à réclamer la mise en œuvre d'une politique toute différente qui permette d'éviter de telles situations. Le comportement scandaleux des marchands se transmet et est encouragé de père en fils. Les menaces de mort adressées à M. Vandenbossche prouvent une fois de plus que certains ne reculent devant rien ni personne. Pour mettre un terme à tout cela, les ministres de l'Agriculture, de la Santé publique et de la Justice doivent sans retard unir leur forces.

Est-il exact qu'un marché aux bestiaux sur neuf seulement est reconnu légalement ? Que dure une procédure de reconnaissance ? Pourquoi des délais aussi longs ? Le ministre est-il prêt à fermer les marchés qui, au-delà d'une date limite, n'auront pas obtenu de permis et jusqu'à ce qu'il l'aient obtenu ? Est-il disposé à adapter immédiatement l'arrêté royal de 1999 sur les permis, y compris en ce qui concerne les normes de bien-être des animaux, et à obliger tous les marchés à respecter cet arrêté ? Compte-t-il faire examiner tous les marchés sous l'angle juridique pour voir,

bepaalde tijdslimiet geen wettelijke vergunning hebben, te sluiten tot ze deze vergunning bekomen hebben? Is hij bereid om het koninklijk besluit van 1999 over de vergunningen onmiddellijk aan te passen, inclusief op het vlak van de dierenwelzijnsnormen, en alle veemarkten te verplichten het koninklijk besluit na te leven? Is hij bereid om alle veemarkten juridisch door te lichten, bijvoorbeeld op voldoende strooisel en voldoende ruimte per dier?

Heeft hij reeds contact opgenomen met het departement van Justitie om ervoor te zorgen dat de daders van de gewelddaden vervolgd worden? Is het niet mogelijk om in samenwerking met de gemeenschappen zo snel mogelijk een vorming te organiseren voor de veehandelaars en in deze opleiding een ethisch aspect over dierenwelzijn op te nemen?

De heer Jaak Gabriëls, minister van Landbouw en Middenstand. – Iedereen is geschokt door de beelden over de behandeling van sommige dieren op de veemarkten van Anderlecht en Ciney. Zonder iets aan de verontwaardiging af te doen, moet ik wel zeggen dat ondertussen in *Terzake* andere beelden zijn getoond. Die geven een ander beeld van het geheel. In deze kwestie moeten we proberen het gezond oordeel en het evenwicht te bewaren. Tegen wantoestanden moet echter zonder enige uitzondering worden opgetreden.

Het koninklijk besluit over de organisatie van veemarkten is op 9 juli 1999 genomen. De uitvoeringsbesluiten zijn pas op 4 juli 2000 verschenen. Om een erkenning te krijgen, moet een veemarkt voldoen aan een aantal voorwaarden die voorafgaandelijk door mijn diensten worden gecontroleerd en geëvalueerd. Alle veemarkten zitten vandaag in een bepaald stadium van de erkenningsprocedure. Omdat er vele factoren meespelen, is de periode waarin een erkenningsdossier kan worden afgerond, afhankelijk van de snelheid waarmee wordt gecontroleerd. In afwachting van een erkenning laten mijn diensten de markten functioneren, wat niet wil zeggen dat om het even wat kan en zal worden getolereerd. Er wordt wel degelijk op een aantal zaken toegekeken. Hierbij was er een probleem, omdat tot nu toe in het koninklijk besluit van 9 juli 1999 niet expliciet wordt ingegaan op specifieke erkenningsvoorwaarden die te maken hebben met dierenwelzijn. Ondertussen werkt een interkabinettenwerkgroep een voorstel uit dat de voorwaarden bepaald in de wetgeving op het dierenwelzijn, in het koninklijk besluit integreert. Dat voorstel zal eerstdaags aan de Ministerraad worden voorgelegd. We zullen wel van nu af aan reeds op basis van de nieuwe criteria de vergunningen uitreiken.

De Ministerraad heeft gisteren beslist dat markten die op 1 januari 2001 nog geen erkenning hebben, zullen worden gesloten tot ze die erkenning wel hebben.

De voorlopige toestand die wij gedoogd hebben, mag dus maar tot het einde van dit jaar duren.

De Ministerraad heeft ook beslist een aparte bepaling over het dierenwelzijn op te nemen in het koninklijk besluit. Die bepaling zal als expliciete voorwaarde worden opgelegd voor de erkenning van veemarkten. Daarvoor moet uiteraard het koninklijk besluit worden gewijzigd. Het gewijzigde besluit wordt eerstdaags aan de Ministerraad voorgelegd.

Ik denk dat het weinig zin heeft de veemarkten juridisch te laten doorlichten. De minister van Justitie heeft zich op de

par exemple, si les animaux disposent de paille et d'espace en suffisance ? A-t-il pris contact avec le département de la Justice pour faire en sorte que les coupables d'actes de violence soient poursuivis ? Ne pourrait-on organiser le plus rapidement possible et en collaboration avec les Communautés une formation pour les marchands de bestiaux, en y intégrant un aspect éthique sur le bien-être des animaux ?

M. Jaak Gabriëls, ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes. – *L'émission Terzake a diffusé des images qui donnent une vue d'ensemble différente. Il nous faut essayer de garder un jugement sain et équilibré, tout en réagissant contre les situations intolérables sans exception aucune.*

Les arrêtés d'exécution de l'arrêté royal de 1999 sur l'organisation des marchés aux bestiaux ne sont parus que le 4 juillet dernier. Pour être agréés, les marchés doivent répondre à certaines conditions qui sont contrôlées et évaluées par mes services. La procédure d'agrément est en cours pour tous les marchés ; sa rapidité dépend du temps requis par les contrôles. Entre-temps, mes services autorisent le fonctionnement des marchés mais cela ne signifie pas qu'on tolère n'importe quoi.

Un groupe de travail intercabinet prépare une proposition qui inscrit dans l'arrêté royal les conditions définies dans la législation sur le bien-être des animaux. Cette proposition sera soumise dans les tout prochains jours au Conseil des ministres, qui a du reste décidé d'inclure dans l'arrêté une condition supplémentaire relative au bien-être des animaux pour l'agrément des marchés.

Faire examiner les marchés aux bestiaux sous l'angle juridique me paraît peu réaliste. Le ministre de la Justice s'est toutefois engagé à ne pas classer sans suite les procès-verbaux dressés par les fonctionnaires compétents dans le cadre des contrôles effectués pour l'obtention de permis.

Nous avons demandé à Gaia tous les enregistrements pour les transmettre au parquet en vue d'identifier et de poursuivre les personnes concernées.

Une formation des marchands de bestiaux en collaboration avec les Communautés ne me paraît pas réalisable à court terme. Je vois plutôt une solution dans le cadre de l'Agence fédérale pour la sécurité de la chaîne alimentaire qui doit inciter les gens à réfléchir aussi au bien-être des animaux. Les marchands et les transporteurs de bestiaux ne sont qu'un maillon de la chaîne alimentaire. Chaque maillon doit faire l'objet d'un auto-contrôle avant d'être contrôlé à son tour par les pouvoirs publics.

Les associations de marchands de bestiaux se sont engagées à rédiger un cahier de charges, autrement dit, un code de bonnes pratiques des marchands. Le bien-être des animaux ne sera pas le seul élément. Celui qui ne respectera pas ce code risquera de perdre son permis.

Ministerraad er wel toe verbonden dat de processen-verbaal die door de bevoegde ambtenaren worden opgemaakt in het kader van hun controles op de erkennings- en exploitatievoorwaarden van de markten, niet worden geseponerd. Dat zou duidelijk ontradend moeten zijn voor degenen die terzake kwade bedoelingen hebben.

Wij hebben ook de totale beeldopnames van de dierenrechtenorganisatie Gaia gevraagd om ze aan het parket te doen worden en op die wijze tot identificatie en vervolging over te gaan. Mochten de procureurs van Dinant en Brussel niet tijdig optreden, dan zal de minister van Justitie gebruikmaken van zijn positief injunctierecht om ervoor te zorgen dat effectief wordt opgetreden.

Een opleiding van de veehandelaars in samenwerking met de gemeenschappen waarin een ethisch aspect over dierenwelzijn wordt opgenomen is volgens mij op korte termijn niet haalbaar. Ik zie de oplossing eerder in het kader van het Federaal agentschap voor de veiligheid van de voedselketen, dat de mensen moet inspireren hoe ze niet alleen met de voedselveiligheid, maar ook met het dierenwelzijn moeten omgaan. De veehandelaars en -transporteurs zijn maar een schakel in de voedselketen. Elke schakel moet worden gecontroleerd, eerst door autocontrole, maar daarna door overheidscontrole, om er zeker van te zijn dat de autocontrole wel efficiënt wordt uitgevoerd.

De veehandelaarsverenigingen hebben zich ertoe verbonden op korte termijn een lastenboek op te stellen, met andere woorden een code voor goede veehandelaarspraktijken. Respect voor het dierenwelzijn moet hiervan een belangrijk onderdeel zijn, maar zeker niet het enige. Wie die code niet volgt of overtredingen begaat, kan zijn erkenning verliezen.

Mevrouw Jacinta De Roeck (AGALEV). – Ik dank de minister voor zijn antwoord. Als bezitter van één koe ben ik mij ervan bewust dat er andere beelden kunnen worden getoond. Ik weet dat niet elke veehandelaar of elke boer op de getoonde manier te werk gaat. De veehandelaars en de boeren die het vee slecht behandelen, komen echter wel in het nieuws en zij tasten het imago van de volledige groep aan. Wij moeten dan ook onze verantwoordelijkheid opnemen en ervoor zorgen dat zij die het slecht doen, worden uitgesloten, zodat ze het imago van de anderen niet meer kunnen aantasten.

De procedure om een erkenning te krijgen mag niet te traag verlopen. Wijst een vertraging trouwens niet op een personeelsgebrek en moet daaraan niets gedaan worden?

Ik hoop dat de bepalingen betreffende het dierenwelzijn snel in het koninklijk besluit worden opgenomen en dat mensen die bezorgd zijn om het dierenwelzijn, hieraan kunnen meewerken. De minister heeft gezegd dat de veemarkten die op 31 december 2000 geen erkenning hebben, gesloten worden. Ik hoop dat dit inderdaad zal gebeuren.

Wat de opleiding van de veehandelaars betreft, is een vergelijking met de jagers mogelijk, die ook een heel negatief imago hadden, maar die dat imago opgepoetst hebben dankzij hun opleiding. Ik hoop dat echt werk wordt gemaakt van die opleiding. Ik heb een dochter die naar een landbouwschool gaat. Als ik de opmerkingen van haar klasgenoten over die beelden hoor, vraag ik mij af of zij andere beelden gezien hebben dan wij. In het onderwijs moet dus wel degelijk iets

Mme Jacinta De Roeck (AGALEV). – *Je sais bien que tous les marchands de bestiaux ne se comportent pas de la manière qui a été dénoncée. Mais ceux qui maltraitent leurs animaux nuisent à l'image de la profession. Nous devons veiller à ce qu'ils en soient exclus, afin de préserver la réputation des autres marchands.*

Le retard dans la procédure de reconnaissance ne signale-t-il pas un manque de personnel auquel il faut remédier ?

Pour la formation des marchands de bestiaux, on peut faire une comparaison avec les chasseurs qui ont amélioré leur image grâce précisément à leur formation. Il faut aussi agir sur les étudiants en agriculture. Cela vaut non seulement pour le bien-être des animaux mais aussi pour la question agricole en général.

aan dit probleem gedaan worden. Dat geldt uiteraard niet alleen voor het dierenwelzijn, maar voor de gehele landbouwproblematiek.

De heer Jaak Gabriëls, minister van Landbouw en Middenstand. – Ik zal nog kort op de bijkomende vragen antwoorden. De regering kon niet eerder reageren. Op de eerste Ministerraad die volgde op de verspreiding van de ontstellende beelden, hebben wij gisteren gezamenlijk een standpunt ingenomen. Het standpunt van de ministers van Volksgezondheid en Landbouw is altijd geweest dat de goeden en de slechten niet over één kam moeten worden geschoren. De overtreders moeten worden gestraft zonder dat de anderen daarvoor moeten opdraaien. Dat zou onrechtvaardig zijn en in de praktijk aanleiding geven tot heel wat reacties.

De regering kon ook niet sneller reageren, omdat de uitvoeringsbesluiten van het koninklijk besluit pas op 4 juli jongsleden zijn gepubliceerd. Pas vanaf die datum konden de dierenmarkten een aanvraag tot erkenning indienen.

Uiteraard zullen elementen van dierenwelzijn aangebracht door mensen uit de praktijk in het beleid worden geïntegreerd. De minister van Volksgezondheid, die ook verantwoordelijk is voor het dierenwelzijn, is daar in samenwerking met mijn kabinet mee bezig.

Het gaat hier om een beslissing van de Ministerraad, die dus moet worden uitgevoerd. Veemarkten die vóór 31 december 2000 geen erkenning hebben, zullen bijgevolg onherroepelijk worden gesloten tot ze in orde zijn.

Mondelinge vraag van de heer Ludwig Caluwé aan de vice-eerste minister en minister van Mobiliteit en Vervoer over «de uitvoering van de op 14 november unaniem goedgekeurde motie van het Vlaams Parlement met betrekking tot de betrokkenheid van het Vlaams Gewest bij het federale mobiliteitsbeleid» (nr. 2-386)

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – De minister van Mobiliteit en Vervoer staat voor een aantal belangrijke beslissingen met betrekking tot de mobiliteit. Ik denk aan het federale mobiliteitsplan, het investeringsplan voor de NMBS, wijzigingen in de raad van bestuur van de NMBS enz.

De bevoegdheden inzake mobiliteit liggen in belangrijke mate bij de gewesten. De situatie van de mobiliteit is in Vlaanderen anders dan in Brussel en in Wallonië, zodat een regionale invalshoek in het mobiliteitsbeleid zich opdringt.

In het Vlaams Parlement werd dan ook reeds geregeld over het mobiliteitsbeleid gediscussieerd. Zo werd op 12 januari 2000 unaniem een motie goedgekeurd waarin gepleit werd voor het objectiveren van de spoorweginvesteringen, voor het betrekken van de gewesten bij het spoorbeleid en voor de mogelijkheid om regionale beheersovereenkomsten af te sluiten bovenop de basisbediening. Spijtig genoeg werd die motie door de minister van Mobiliteit niet erg welwillend onthaald en in ieder geval werd er geen enkele uitvoering aan gegeven.

Enkele weken geleden na de beslissingen van de regering omtrent het mobiliteitsbeleid werd deze problematiek opnieuw in het Vlaams Parlement besproken met als gevolg dat vorige week een door collega Carl Decaluwe en mezelf

M. Jaak Gabriëls, ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes. – Lors du premier conseil des ministres qui a suivi la diffusion des images bouleversantes, nous avons adopté une position commune. Les ministres de la Santé publique et de l'Agriculture sont d'avis que les personnes qui ont commis des actes de violence doivent être punies sans que les autres marchands en pâtissent.

Les arrêtés d'exécution de l'arrêté royal n'ont été publiés que le 4 juillet dernier et c'est seulement depuis lors que les marchés aux bestiaux ont pu introduire une demande de permis.

En collaboration avec la ministre de la Santé, mon cabinet travaille à l'intégration d'éléments du bien-être des animaux dans la politique à mener. Les marchés aux bestiaux qui n'auront pas obtenu de permis avant le 31 décembre 2000 seront irrévocablement fermés jusqu'à ce qu'ils soient en règle.

Question orale de M. Ludwig Caluwé à la vice-première ministre et ministre de la Mobilité et des Transports sur «l'exécution de la motion adoptée à l'unanimité par le Parlement flamand le 14 novembre concernant l'implication de la Région flamande dans la politique fédérale de la mobilité» (n° 2-386)

M. Ludwig Caluwé (CVP). – La ministre de la Mobilité et des Transports devra bientôt prendre des décisions importantes en matière de mobilité. Je songe au plan fédéral de mobilité, au plan d'investissement de la SNCB, à la nouvelle composition du conseil d'administration de la SNCB, etc.

Les Régions disposent en grande partie des compétences en matière de mobilité, alors qu'elles connaissent des situations différentes, de sorte qu'une approche régionale de la politique de mobilité s'impose. C'est pourquoi le parlement flamand discute régulièrement de cette politique. Le 12 janvier 2000, il a ainsi approuvé à l'unanimité une motion en faveur de l'objectivation des investissements ferroviaires, de l'implication des Régions dans la politique ferroviaire et de la possibilité de conclure des contrats de gestion régionaux en plus du service de base. Malheureusement, la ministre de la Mobilité n'a pas réservé un accueil très favorable à cette motion et n'y a en tout cas pas donné suite.

Il y a quelques semaines, après les décisions gouvernementales relatives à la politique de mobilité, le parlement flamand a de nouveau abordé la question et la semaine passée, les discussions ont encore débouché sur le vote unanime, en séance plénière, d'une motion déposée par

ingediende motie in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement opnieuw unaniem werd goedgekeurd.

Met die motie voegt het Vlaams Parlement aan haar vragen van 12 januari 2000 volgende concrete punten toe: effectieve betrokkenheid van de gewesten bij de opstelling van het federale mobiliteitsplan, harmonisering van de mobiliteitsbevoegdheden en opname van vertegenwoordigers van de gewesten in de raad van bestuur van de NMBS.

Heel concreet stel ik aan de minister opnieuw de vraag of zij bereid is om uitvoering te geven aan de unaniem goedgekeurde motie van het Vlaams Parlement?

Mevrouw Isabelle Durant, vice-eerste minister en minister van Mobiliteit en Vervoer. – Ik neem akte van de resolutie van het Vlaamse Parlement, maar de regering is van oordeel dat de 60/40-verdeelsleutel toegepast moet worden op de klassieke spoorinfrastructuurinvesteringen waartoe ook de GEN-infrastructuur behoort. De verdeelsleutel heeft betrekking op de infrastructuur die geografisch in Vlaanderen en in Wallonië gesitueerd kan worden. Dat wil niet zeggen dat de sleutel gerespecteerd wordt voor het GEN zelf, dat niet alleen over Vlaanderen, maar ook over het Brussels Gewest loopt. Eventuele afwijkingen voor het GEN zullen op andere plaatsen van het betrokken gewest gecompenseerd kunnen worden. De verdeelsleutel bestaat al jaren en werd niet uitgevonden door de vorige coalitie. Het is ook niet zeker dat zogenaamde objectieve normen beter zijn.

Ik ben ervan overtuigd dat we op het vlak van mobiliteit in de komende maanden en jaren steeds meer zullen samenwerken met de gewesten. De onderhandelingen over het samenwerkingsakkoord voor het GEN bieden overigens een goede gelegenheid om de gewesten bij een ambitieus mobiliteitsdossier te betrekken. Dat geldt ook voor de voorbereiding en de gevolgen van het witboek van de regering. De gewesten hebben meegewerkt aan de voorbereiding ervan. Het witboek biedt een overlegmethode aan voor het federale mobiliteitsplan in het kader van het plan voor duurzame ontwikkeling.

De samenwerking tussen het federale niveau en de gewesten is belangrijker dan in het verleden. Ik heb de brief van minister Stevaert nog niet beantwoord. Wij hebben rekening gehouden met de opmerkingen van de minister over het beheerscontract.

Wij hebben de regering over het bijvoegsel geconsulteerd en zoveel mogelijk rekening gehouden met de opmerkingen van de gewesten. Laten we niet vergeten dat de NMBS met federale middelen wordt gefinancierd en dat de raad van bestuur de aandeelhouders vertegenwoordigt. Het spoorbeleid is nog altijd een federale bevoegdheid. De regionalisering ervan staat overigens niet in het regeerakkoord en dat blijft mijn enig referentiekader.

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – Ik betreur dat het onderzoek van de investeringen op objectieve basis niet mogelijk is. Ik wil wel erkennen dat dit in het verleden evenmin het geval was. Ik ben wel tevreden dat alle GEN-investeringen in de 60/40-sleutel worden verrekend. Het is niet ideaal, maar toch beter dan het oorspronkelijke plan om sommige investeringen buiten die verdeelsleutel te houden.

Ik hoop inderdaad dat de gewesten effectief betrokken zullen

M. Carl Decaluwe et moi-même.

Par cette motion, le parlement flamand ajoute les points concrets suivants à ses questions du 12 janvier 2000 : l'implication effective des Régions dans l'élaboration du plan fédéral de mobilité, l'harmonisation des compétences en matière de mobilité et la présence de représentants des Régions au conseil d'administration de la SNCB.

La ministre est-elle disposée à donner suite à cette motion unanime ?

Mme Isabelle Durant, vice-première ministre et ministre de la Mobilité et des Transports. – *Je prends acte de la résolution du parlement flamand, mais le gouvernement est d'avis que la clé de répartition 60/40 doit s'appliquer aux investissements classiques en matière d'infrastructures ferroviaires, dont fait partie l'infrastructure du RER. La clé de répartition concerne l'infrastructure située en Flandre et en Wallonie. Cela ne signifie pas qu'elle est respectée pour le RER lui-même, qui s'étend également en Région bruxelloise. Les dérogations éventuelles pourront être compensées à d'autres endroits de la Région concernée. Il y a des années que la clé de répartition existe et ce n'est pas la coalition précédente qui l'a inventée. Il n'est pas dit non plus que des normes soi-disant objectives vailent mieux.*

Je suis convaincue que dans les années à venir, nous serons de plus en plus amenés à collaborer avec les Régions en matière de mobilité. Les négociations sur l'accord de collaboration relatif au RER offrent d'ailleurs une bonne occasion d'impliquer les Régions dans un dossier ambitieux. C'est vrai également pour la préparation et les conséquences du livre blanc du gouvernement. Ce livre, auquel les Régions ont collaboré, propose une méthode de concertation pour le plan fédéral de mobilité dans le cadre du plan de développement durable.

La collaboration entre le niveau fédéral et les Régions est plus importante qu'autrefois. Je n'ai pas encore répondu à la lettre du ministre Stevaert. Nous avons tenu compte de ses remarques sur le contrat de gestion.

Nous avons consulté le gouvernement sur l'annexe et avons tenu compte autant que possible des remarques des Régions. N'oublions pas que la SNCB est financée par des moyens fédéraux et que le conseil d'administration représente les actionnaires. La politique ferroviaire reste une compétence fédérale. Sa régionalisation ne figure d'ailleurs pas dans l'accord de gouvernement, qui reste mon seul cadre de référence.

M. Ludwig Caluwé (CVP). – *Je regrette que l'examen des investissements ne puisse se faire sur une base objective. J'admets que ce n'était pas le cas non plus auparavant. Je me réjouis que tous les investissements relatifs au RER soient calculés selon la clé 60/40. Ce n'est pas la panacée, mais c'est toujours mieux que le projet initial qui écartait cette clé de certains investissements.*

J'espère que les Régions seront effectivement associées aux

worden bij de federale beleidsmaatregelen die de eerstkomende maanden zullen uitgewerkt worden. Ik blijf echter ten zeerste betreuren dat op onze bescheiden vraag om één vertegenwoordiger per gewest in de raad van bestuur van de NMBS op te nemen, niet wordt ingegaan en de minister op haar eerder ingenomen standpunt blijft.

Mondelinge vraag van mevrouw Clotilde Nyssens aan de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over «de numerus clausus voor artsen, tandartsen en kinesitherapeuten» (nr. 2-387)

De voorzitter. – De heer Eddy Boutmans, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, antwoordt namens mevrouw Magda Aelvoet, minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu.

Mevrouw Clotilde Nyssens (PSC). – *Op 21 november laatstleden heeft de assemblee van de Franse Gemeenschap eenparig een resolutie aangenomen die de regering van de Franse Gemeenschap aanbeveelt de federale regering te verzoeken de nodige maatregelen te nemen met het oog op de afschaffing van de numerus clausus voor artsen, tandartsen en kinesitherapeuten.*

De consideransen van die resolutie zijn verhelderend en veelbetekenend. Aangezien ze niet lang zijn, haal ik ze aan.

Gelet op het systeem tot beperking van het aantal artsen, tandartsen, kinesitherapeuten en studenten in die studierichtingen, dat is ingevoerd door de genoemde wettelijke bepalingen en gewoonlijk “numerus clausus” wordt genoemd; gelet op de resultaten van recente wetenschappelijke studies over de planning van het medisch aanbod waarin in de komende decennia belangrijke noden inzake medisch personeel worden verwacht; gelet op het feit dat die noden ook slaan op niet-curatieve activiteiten en op de wenselijkheid om gezondheidswerkers die zich van die taken kwijten, op dezelfde wijze te behandelen als hun collega's die verzorgende taken vervullen om geen twee categorieën gezondheidswerkers in het leven te roepen; overwegende dat de wetenschappelijke studies duidelijk aantonen dat met de vastgestelde quota niet zal kunnen worden beantwoord aan de verwachte noden; gelet op de mislukking van gelijkaardige beperkende experimenten in het buitenland; gelet op de verklaringen van de dekens van de betrokken faculteiten, zowel in de Franse als in de Vlaamse Gemeenschap, die de toepassing van een numerus clausus betreuren; gelet op de belangrijke rol van de Gemeenschap in de opleiding van de artsen met betrekking tot ontwikkelingssamenwerking; gelet op de getuigenissen van studenten en docenten over de negatieve gevolgen van de numerus clausus voor het studentenleven en het verloop van de studie, de overdreven concurrentie, het gebrek aan solidariteit onder studenten, het theoretiseren van de studie, de moeilijker keuze voor armere studenten, de absolute verplichting om in tweede zitting te slagen en overwegende dat een dergelijk klimaat volledig in strijd is met de geest van humanisme in de ruimst mogelijke betekenis waartoe een universitaire studie moet leiden en die vooral gekenmerkt wordt door wederzijdse hulp, solidariteit en de bezorgdheid om kennis door te geven en zoveel mogelijk mensen te laten vooruitgaan, heeft het parlement van de Franse Gemeenschap de federale regering gevraagd het dossier van de numerus clausus opnieuw te bestuderen,

mesures qui seront prises dans les prochains mois au niveau fédéral. Je m'obstine toutefois à regretter que la ministre reste sur ses positions quant à notre modeste demande de voir un représentant de chaque Région dans le conseil d'administration de la SNCB.

Question orale de Mme Clotilde Nyssens à la ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur «le numerus clausus des médecins, dentistes et kinésithérapeutes» (n° 2-387)

M. le président. – M. Eddy Boutmans, secrétaire d'État à la Coopération au développement, répondra au nom de Mme Magda Aelvoet, ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement.

Mme Clotilde Nyssens (PSC). – Le 21 novembre dernier, l'Assemblée de la Communauté française a adopté à l'unanimité une résolution recommandant au gouvernement de la Communauté française d'inviter le gouvernement fédéral à prendre les dispositions nécessaires à l'abrogation du système dit du numerus clausus limitant le nombre global de médecins, dentistes et kinésithérapeutes.

Les considérants de cette résolution sont éclairants et interpellants. Ils ne sont pas longs, je vous les rappelle.

Considérant le système de limitation du nombre des médecins, des dentistes, des kinésithérapeutes ainsi que des étudiants dans ces disciplines mis en place par les dispositions légales précitées, système appelé couramment « numerus clausus » ; considérant les résultats d'études scientifiques récentes sur la planification de l'offre médicale prévoyant des besoins importants en personnel médical dans les prochaines décennies ; considérant que lesdits besoins comprennent également des activités non curatives et qu'il serait souhaitable que les professionnels de la santé qui remplissent ces missions soient sur un pied d'égalité avec leurs confrères soignants afin de ne pas créer deux catégories parmi ces professionnels ; considérant que les études scientifiques laissent clairement apparaître que les quotas arrêtés ne permettraient pas de répondre aux besoins prévus ; considérant l'échec des expériences similaires de limitation vécues à l'étranger ; considérant les déclarations des doyens des facultés concernées tant en Communauté française qu'en Communauté flamande déplorant l'application d'un numerus clausus ; considérant le rôle important rempli par la Communauté dans la formation des médecins dans le cas de la coopération au développement ; considérant les témoignages des étudiants et d'enseignants relatifs aux effets négatifs induits par le numerus clausus sur la vie estudiantine et le déroulement des études, le climat de compétition exacerbée, l'absence de solidarité entre étudiants, la théorisation des études, le choix plus difficile pour les candidats étudiants financièrement défavorisés, la sanction sans appel d'une réussite en deuxième session et considérant enfin qu'un tel climat est totalement contraire à l'esprit d'humanisme compris dans son acception la plus large auquel doivent conduire les études universitaires, esprit caractérisé notamment par l'entraide, la solidarité et le souci de faire progresser le plus grand nombre en même temps que la connaissance, le parlement de la Communauté française a invité le gouvernement fédéral à rouvrir le dossier du numerus

inzonderheid op basis van de recente studies die aantonen dat wij over enkele jaren niet te veel maar te weinig artsen zullen hebben.

Deze resolutie dateert van eergisteren. Ze is veelbetekenend, want alle partijen hebben ze ondertekend. Ik zou willen dat de minister van Volksgezondheid mij zegt of de federale regering van plan is het dossier opnieuw te bestuderen, of ze over de wetenschappelijke studies beschikt waarnaar de resolutie verwijst, en welke houding de regering in de komende weken en maanden met betrekking tot deze problematiek zal aannemen.

De heer Eddy Boutmans, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking. – *De minister van Volksgezondheid heeft mij gevraagd het volgende mede te delen.*

“De belangrijkste determinanten van de gezondheid zijn inkomen, baan, opleiding, verkeersveiligheid, erfelijkheid, levensstijl, samenstelling van het gezin, voedselveiligheid en milieu.

De gezondheid van een bevolking, uitgedrukt in levensverwachting, hangt voor 80 à 90% af van sociaal-economische, genetische en milieufactoren en slechts voor 10 tot 20% van passende en efficiënte medische of gezondheidszorg op het juiste ogenblik.

De medische en gezondheidszorg hangt niet alleen af van het aantal artsen, maar ook van het geheel van gezondheidswerkers in de context van de preventieve en curatieve zorg.

De nood aan artsen hangt van tientallen variabelen af. Sommige van die variabelen hebben betrekking op de patiëntenpopulatie, hun gezondheidstoestand, vergrijzing, ziektes, het consumptiegedrag inzake gezondheidszorg, het inkomen, het milieu, de levensstijl, risicofactoren, de neiging om sociale problemen als alcohol- en drugsgebruik en familieproblemen te medicaliseren.

Andere variabelen hebben betrekking op de organisatie van het systeem, zoals de toegang tot de gezondheidszorg, de kostprijs voor de patiënt, de echelonnering, de geografische spreiding, de financiële middelen van de gezondheidszorg, de ontwikkeling van nieuwe technologieën en nieuwe geneesmiddelen en de doeltreffendheid van preventie.

Een laatste reeks variabelen heeft betrekking op de gezondheidsberoepen: de huidige artsenpopulatie, de huidige en toekomstige inschrijvingen van studenten, migratie, vergrijzing, sterfte, pensioenleeftijd, stopzetting en feminisering van het beroep, de neiging om deeltijds te werken, de arbeidsduurvermindering, de individuele productiviteit van elke arts, de complementariteit tussen de beroepen.

Sommige van die factoren kunnen volkomen worden beheerst, zoals de demografische ontwikkeling, het sterftecijfer, de leeftijds piramide, de feminisering, de arbeidsduurvermindering, de deeltijdse arbeid; andere daarentegen niet.

Studies hebben aangetoond dat, als de zorgverstrekking niet wordt beheerst, ze alle middelen van een land kan

clausus, notamment sur la base des études récentes selon lesquelles d’ici à quelques années, on pourrait assister, non pas à une pléthore de médecins, mais à une pénurie de médecins.

Cette résolution est récente puisqu’elle date d’avant-hier. Elle est interpellante puisque tous les partis l’ont signée. Je voudrais que la ministre de la Santé me dise si le gouvernement fédéral envisage de rouvrir le dossier du numerus clausus, si on dispose des études scientifiques auxquelles la résolution se réfère et quelle est l’attitude que le gouvernement envisage de prendre dans les prochaines semaines ou dans les prochains mois sur cette problématique.

M. Eddy Boutmans, secrétaire d’État à la Coopération au développement. – La ministre de la Santé m’a demandé de vous communiquer ce qui suit :

« En réponse à la question posée par l’honorable membre, je voudrais insister sur le fait que les principaux déterminants de la santé sont notamment le niveau des revenus, l’emploi, la formation, la sécurité routière, l’héritage, le style de vie, la composition du ménage, la sécurité des denrées alimentaires et des éléments environnementaux.

La santé d’une population, mesurée en termes d’espérance de vie, dépend à 80 ou 90% de facteurs socio-économiques, génétiques, liés à l’environnement mais seulement pour 10 à 20% de la consommation de prestations médico-sanitaires adéquates et efficaces fournies au bon moment.

Les prestations médico-sanitaires elles-mêmes ne sont pas uniquement liées à la population médicale mais également à l’ensemble des intervenants de la santé dans le contexte des soins préventifs et curatifs.

Le besoin en médecins est un terme simple mais soumis à plusieurs dizaines de variables. Ces variables sont de nature différente. Certaines sont liées à la population des patients, à leur état de santé, au vieillissement, aux maladies, aux habitudes de consommation en soins de santé, au niveau de revenus financiers, aux effets environnementaux, au style de vie, aux facteurs de risques, à la tendance à médicaliser les problèmes sociaux tels que l’alcoolisme, la drogue, les problèmes familiaux.

Certaines variables sont liées à l’organisation du système : l’accès aux soins de santé, le coût des soins de santé à charge des patients, l’échelonnering, la répartition géographique, les moyens financiers dont disposent les soins de santé, le développement de technologies nouvelles, de médicaments nouveaux, l’efficacité de la prévention.

Une troisième catégorie de variables est particulièrement liée aux professions de la santé elles-mêmes : la population médicale actuelle, les inscriptions actuelles et à venir d’étudiants, l’émigration, l’immigration, le vieillissement dans la profession, la mortalité, l’âge de la retraite, l’abandon de la profession et la féminisation de la profession, la tendance au temps partiel, la diminution du temps de travail au cours des décennies, la productivité individuelle de chaque médecin, la complémentarité et le transfert d’actes entre professions.

Certains des facteurs précités peuvent être parfaitement maîtrisés, par exemple l’évolution démographique, la mortalité, la pyramide des âges, la féminisation, la diminution

opgebruiken.

Er blijft dus een onzekerheid bestaan. Die kan worden weggewerkt door vergelijking met de dichtheid van het aanbod, zoals het aantal artsen per 1.000 inwoners.

Zo telt de Franse Gemeenschap ongeveer duizend specialisten meer dan de Vlaamse Gemeenschap, terwijl ze twee miljoen minder inwoners heeft. De Franse Gemeenschap heeft, algemeen gezien, een overaanbod van 30% ten opzichte van Vlaanderen, 25% ten opzichte van Frankrijk en 46% ten opzichte van Nederland. In die genormaliseerde vergelijking is rekening gehouden met de leeftijds piramide en met de feminisering. Er is dus geen dreigend gevaar voor een tekort, en als er een tekort zou optreden, zou dat eerder in de Vlaamse Gemeenschap zijn, of in andere landen waar het medisch aanbod minder groot is.

De begroting van de ziekte- en invaliditeitsverzekering is beperkt en vormt de belangrijkste inkomstenbron van de erkende beoefenaars van gezondheidsberoepen. Kunnen wij met een beperkte begroting nog een onbeperkt aantal beoefenaars van gezondheidsberoepen aanvaarden? De arts heeft een centrale rol in de kostprijs van de gezondheidszorg. Bepaalde deskundigen menen dat medische beslissingen rechtstreeks verantwoordelijk zijn voor 70 tot 90% van de uitgaven in de gezondheidszorg.

In België mag elke houder van een artsdiploma de geneeskunde beoefenen, ook de curatieve. De federale regering heeft het aantal artsen niet beperkt. Ze beperkt alleen het aantal personen die, na het behalen van hun diploma, via erkenningen, het recht openen op terugbetaling van de gezondheidszorg. Ze treedt voorzichtig op en verbindt zich slechts voor een beperkte periode. Er wordt getracht het overaanbod te corrigeren, maar voldoende artsen te behouden als compensatie voor de vergrijzing, de feminisering, de arbeidsduurvermindering en de neiging om deeltijds te werken.

De huidige beroering in de Franse Gemeenschap rond de numerus clausus houdt vooral verband met de moeilijkheid om een selectiesysteem toe te passen dat nochtans met aandacht voor de billijkheid is ingevoerd.

Ik blijf evenwel bereid, in het kader van de werkzaamheden van de planningcommissie, met alle gefundeerde argumenten rekening te houden."

Mevrouw Clotilde Nyssens (PSC). – *De bevoegde minister betwist dus de conclusies van de jongste studie, volgens dewelke een tekort aan artsen kan ontstaan. De minister neemt al meteen een standpunt in. Ik vind in haar antwoord*

du temps de travail, la tendance au temps partiel. D'autres facteurs sont cependant hors d'atteinte.

Des études ont démontré que sans maîtrise de l'appareil des soins, on pourrait s'attendre à ce que les soins de santé consomment la totalité des ressources d'un pays.

Dès lors, il reste évidemment une incertitude. Celle-ci peut-être levée par des comparaisons avec les densités médicales, telles que le nombre de médecins par 1000 habitants, relevées dans d'autres pays et chez nous.

A titre d'exemple, la Communauté française compte – et je cite à dessein une information dont la source est privée, à savoir l'industrie pharmaceutique –, un millier de médecins spécialistes de plus que la Communauté flamande, alors qu'on y recense deux millions d'habitants de moins. En gros, la Communauté française présente un indice de pléthore de 30% par rapport à la Flandre, de 25% par rapport à la France et de 46% par rapport aux Pays-Bas. Il s'agit de comparaisons normalisées où l'on tient compte des pyramides d'âge et de la féminisation. Ceci démontre à tout le moins qu'il n'y a pas un risque aigu de pénurie en Communauté française et que si pénurie il y avait, elle se manifesterait bien plus vite en Communauté flamande ou dans d'autres pays où la densité médicale – corrigée, comme je l'ai expliqué – est moins élevée.

Le budget de l'assurance maladie-invalidité est limité et il est la source essentielle du revenu des professionnels de la santé agréés. Puisqu'il est limité, peut-on accepter comme par le passé un nombre illimité de professionnels ? Désignez-moi un responsable d'entreprise qui ne limite pas le nombre de ses travailleurs en fonction des moyens de l'entreprise et de la demande. Le médecin est considéré comme jouant un rôle central, direct et indirect, dans les coûts des soins de santé. Certains experts estiment que les décisions médicales sont directement responsables de 70 à 90% des dépenses en soins de santé.

Je tiens également à faire observer qu'en Belgique l'exercice de la médecine, y compris la médecine curative, est autorisé à tout porteur du diplôme de médecin. Le gouvernement fédéral n'a pas limité le nombre de médecins. Il limite uniquement le nombre de ceux qui, après leur diplôme, ont accès, à travers les agréments, au remboursement des soins de santé. Il agit de manière prudente et ne s'engage que pour une période limitée. Les hypothèses visent à corriger les excédents, mais à maintenir la force de travail du corps médical, en compensant son vieillissement, sa féminisation, la diminution du temps de travail et la tendance au travail à temps partiel.

Les remous actuels autour du numerus clausus en Communauté française, plusieurs années après la publication des quotas, semblent surtout traduire le désarroi devant la difficulté à appliquer un système de sélection qui a pourtant été conçu avec un souci d'équité réel.

Je reste néanmoins disposée à tenir compte, dans le cadre des travaux de la commission de planification, de toute argumentation fondée. »

Mme Clotilde Nyssens (PSC). – La ministre concernée conteste donc les conclusions de la dernière étude selon laquelle nous pourrions assister à une pénurie de médecins. La ministre prend déjà position. Je n'ai noté dans la réponse

niets dat erop wijst dat de regering haar standpunt zou kunnen herzien. Dat stelt mij teleur.

De gemeenschappen, en de Franse Gemeenschap in het bijzonder, ondervinden moeilijkheden om die numerus clausus in de opleiding toe te passen. Vooral de wijze waarop hij thans wordt toegepast, doet problemen rijzen. De assemblee van de Franse Gemeenschap heeft de federale regering gevraagd het dossier opnieuw te bestuderen. Ik heb echter argumenten gehoord om dat niet te doen, en ook het resultaat van de recente wetenschappelijke studies, die het overaanbod van artsen betwijfelen, wordt betwist. Ik neem daarvan akte en hoop dat ik nog de gelegenheid zal hebben om de bevoegde minister daarover te ondervragen.

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 23 van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel (Stuk 2-527)

Algemene bespreking

De heer Jean-Pierre Malmendier (PRL-FDF-MCC), rapporteur. – Tijdens de vergadering van 8 november 2000 onderzocht de commissie voor de Sociale Aangelegenheden het onderhavige wetsontwerp. Dit ontwerp werd op 14 juli 2000 door de Kamer van Volksvertegenwoordigers aangenomen. De Senaat moest zich daarna nog uitspreken over de niet door de Kamer geamendeerde tekst.

Zoals bekend maakt artikel 23 de grondslag uit van de controle op de gezinstoestand van de werklozen, in het bijzonder van de huisbezoeken die bij de werklozen worden afgelegd. Op basis van artikel 23 kan de RVA van de voorzitter van de arbeidsrechtbank de toelating verkrijgen om een huisbezoek af te leggen zonder dat de werkloze daarmee heeft ingestemd. Volgens de minister moet dit artikel worden gewijzigd omdat zij als minister voor de Gelijkheid van Kansen zeer gevoelig is voor de billijkheid die moet bestaan tussen mensen, tussen burgers en tussen de sociaal verzekerden. Zij acht het onontbeerlijk dat een administratieve procedure wordt opgezet die eerbied heeft voor de fundamentele rechten van de sociaal verzekerde en de administratie toelaat doeltreffende controles uit te voeren.

De tekst die aan de Ministerraad werd voorgelegd, beantwoordt aan twee vereisten: misbruiken voorkomen en de informatie verbeteren. Om die doelstellingen te bereiken, wordt de tussenkomst of aanwezigheid voorgesteld van een derde aan de zijde van de werkloze – een advocaat of een vakbondsafgevaardigde – op de beide sleutelmomenten van de procedure: bij de eerste hoorzitting en bij het huisbezoek.

Het wetsontwerp kan als volgt worden samengevat. Het beoogt:

- het harmoniseren van de bestaande tekst door het gebruik van eenzelfde begrip; zo wordt voorgesteld de term “onderhoud” te vervangen door de term “hoorzitting” en ook de wet van 12 maart 1998 toe te passen tot verbetering van de strafrechtspleging in het stadium van het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek, de zogenoemde wet-Franchimont;*

aucune ouverture permettant d’envisager une révision de la position du gouvernement. Cela me déçoit.

Les communautés, et la Communauté française en particulier, éprouvent des difficultés à appliquer, dans la formation, ce numerus clausus. La manière dont il est actuellement mis en place pose problème. Cette assemblée avait invité le gouvernement fédéral à rouvrir le dossier. Mais j’ai déjà pu entendre tous les arguments afin de ne pas le rouvrir et des contestations du résultat des études scientifiques récentes qui mettraient en doute la pléthore de médecin. Mais j’en prends acte et j’espère avoir d’autres occasions d’interpeller la ministre compétente.

Projet de loi modifiant l’article 23 de la loi du 14 février 1961 d’expansion économique, de progrès social et de redressement financier (Doc. 2-527)

Discussion générale

M. Jean-Pierre Malmendier (PRL-FDF-MCC), rapporteur.
– La commission des Affaires sociales a examiné le présent projet de loi lors de sa réunion du 8 novembre 2000. Le projet a été adopté par la Chambre des représentants le 14 juillet 2000. Le Sénat devait ensuite encore se prononcer sur le texte qui n’a pas été amendé à la Chambre.

Comme on le sait, l’article 23 constitue le fondement du contrôle de la situation familiale des chômeurs, plus particulièrement les visites effectuées à leur domicile. L’article 23 permet à l’ONEm d’obtenir du président du tribunal du travail l’autorisation d’effectuer une visite domiciliaire non consentie par le chômeur. Cet article doit donc, selon la ministre, être modifié car, en tant que ministre de l’Égalité des Chances, elle est très sensible à l’équité qui doit régir les rapports entre les personnes, entre les citoyens et entre les assurés sociaux. Elle juge indispensable de mettre au point une procédure administrative qui respecte les droits fondamentaux de l’assuré social et qui permette simultanément à l’administration d’exécuter des contrôles efficaces.

Le texte présenté au conseil des ministres répond ainsi à deux exigences : éviter les abus et parfaire l’information. Pour atteindre ces objectifs, il est proposé l’intervention ou la présence, aux côtés du chômeur, d’un tiers, avocat ou délégué syndical, et ce aux deux moments-clés de la procédure : lors de la première audition et lors de la visite domiciliaire.

Le projet de loi peut se résumer de la manière suivante, il vise à :

- harmoniser le texte existant par l’utilisation d’une même notion ; ainsi, il est proposé de remplacer le mot « entretien » par le mot « audition » et de faire application de la loi du 12 mars 1998 relative à l’amélioration de la procédure pénale au stade de l’information et de l’instruction, loi dite Franchimont ;
- autoriser la présence d’un avocat ou d’un délégué syndical lors de la première audition et lors de la visite des locaux ;

- *de aanwezigheid toe te laten van een advocaat of van een vakbondsafgevaardigde tijdens de eerste hoorzitting en tijdens het bezoek aan de bewoonde lokalen;*
- *het schrappen van het beroep op de voorzitter van de arbeidsrechtbank en zo het beroep op het gedwongen huisbezoek;*
- *het inschrijven in artikel 23 van het mogelijke beroep op federale ombudsmannen, overeenkomstig de wet van 22 maart 1995 die de federale ombudsmannen invoert.*

De volksvertegenwoordigers informeerden naar de cijfers die betrekking hebben op deze aangelegenheid. Het aantal valse of onjuiste verklaringen inzake de gezinstoestand is bijzonder klein. Meer dan 90% van de verklaringen kloppen met de werkelijkheid.

De minister is van oordeel dat de RVA over voldoende middelen beschikt om beslissingen goed te keuren zonder een beroep te moeten doen op een opgelegd huisbezoek. Hij kan inderdaad oordelen dat het bewijs van de gezinstoestand niet voldoende tot uiting komt en bijgevolg de werkloze toelaten in een niet-bevoorrechte code, namelijk samenwonende in de plaats van alleenstaande of gezinshoofd.

In geval van fraude kan de RVA steeds een dossier samenstellen en de arbeidsauditeur verzoeken tot een gerechtelijk onderzoek over te gaan. Deze zal het dossier in de meest geschikte banen leiden; zo kan hij het aanhangig maken bij een onderzoeksrechter, die een huiszoekingsbevel kan uitschrijven zo hij dit nodig en opportuun vindt.

Er wordt natuurlijk pas voor de strafrechtelijke keuze geopteerd indien de toestand een bepaalde graad van ernst heeft. Het afleveren van een huiszoekingsbevel moet een uitzondering blijven.

Een senator vraagt zich af of de bepalingen van het ontwerp voldoende ruimte laten voor onvrijwillige controle.

Aangezien de statistische cijfers aangeven dat er momenteel slechts sporadisch een beroep wordt gedaan op de arbeidsrechtbank, acht een lid het niet opportuun een wetswijziging goed te keuren.

Een senator is van mening dat de bepalingen van het ontwerp strafrechtelijke stappen toelaten in een louter administratief onderzoek. Volgens haar verzwakt deze bepaling de procedure.

Een senator vindt artikel 2, paragraaf 2 niet logisch. Dit artikel bepaalt dat de directeur van het bevoegde werkloosheidsbureau van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening bij weigering tot huisbezoek uitspraak kan doen op basis van de elementen waarover hij beschikt. Met zijn aanvraag tot huisbezoek geeft de directeur echter juist aan dat hij niet over voldoende elementen beschikt om een beslissing te nemen, maar toch kan hij op basis van die onvoldoende gegevens een uitspraak doen.

Een andere senator wijst op de achterliggende redenen van deze foutieve verklaringen van de werklozen. Hij vindt het raadzaam dat ook met betrekking tot deze oorzaken maatregelen worden genomen.

De minister verklaart dat dit ontwerp de rechten of de plichten van de werkzoekenden niet wijzigt. De huidige

- *abroger le recours au président du tribunal du travail et ainsi, le recours à la visite domiciliaire forcée ;*
- *inscrire dans l'article 23 le recours possible aux médiateurs fédéraux conformément à la loi du 22 mars 1995 instaurant des médiateurs fédéraux.*

Une demande formulée par les députés concernait les chiffres relatifs à cette matière. A leur lecture, on constate que les déclarations s'avérant fausses ou inexactes en matière de situation familiale sont particulièrement minoritaires. Plus de 90% des déclarations sont conformes à la réalité.

Enfin, la ministre estime que l'ONem dispose de suffisamment de moyens pour adopter des décisions sans avoir recours à la visite domiciliaire forcée. Il peut en effet estimer que la preuve de la situation familiale n'est pas apportée à suffisance et admettre alors le chômeur à un code non privilégié, cohabitant au lieu d'isolé ou chef de famille.

De plus, en cas de fraude, il est toujours loisible à l'ONem de constituer un dossier et de saisir l'auditeur du travail qui ouvrira une information judiciaire. Ce dernier donnera au dossier la direction la plus opportune ; parmi les choix qui lui sont offerts subsiste la saisine d'un juge d'instruction qui pourra délivrer un mandat de perquisition s'il l'estime nécessaire et opportun.

Il va de soi que le choix pénal ne se conçoit que lorsque la situation présente une gravité certaine et que la délivrance d'un mandat de perquisition dans une matière comme celle-ci doit rester une exception.

Lors de la discussion, une collègue se demande si les dispositions du projet de loi laissent une marge suffisantes pour un contrôle imposé.

Étant donné que les statistiques montrent qu'à l'heure actuelle, les recours au tribunal du travail ne sont que sporadiques, un membre juge inopportun de modifier la loi.

Une sénatrice est d'avis que les dispositions du projet permettent de prendre des mesures pénales dans une enquête purement administrative. Elle estime que cette disposition alourdit la procédure.

Un sénateur juge illogique l'article 2, paragraphe 2 qui dispose qu'en cas de refus d'une visite domiciliaire, le directeur du bureau de chômage compétent de l'Office national de l'emploi peut se prononcer sur la base des éléments dont il dispose. En effet, d'après lui, la demande de visite domiciliaire indique précisément que le directeur n'a pas suffisamment d'éléments pour prendre une décision, sans quoi il ne solliciterait pas de visite ; et pourtant, en cas de refus de la visite domiciliaire volontaire, il pourra prendre sa décision sur la base de ces données incomplètes.

Un autre sénateur souligne les raisons sous-jacentes des déclarations erronées des chômeurs. Il recommande de prendre également des mesures concernant ces causes.

Le ministre déclare que le projet de loi ne modifie ni les droits ni les obligations des demandeurs d'emploi. La procédure civile existante subsiste donc mais on y apporte des modifications, de sorte que, par exemple, les demandeurs d'emploi concernés pourront faire appel à un avocat ou à un délégué syndical dès le début de la procédure.

burgerlijke procedure blijft dus bestaan. De procedure wordt wel aangepast, zodat de werkzoekenden reeds vanaf het begin van de procedure een beroep kunnen doen op een advocaat of een vakbondsafgevaardigde.

Bovendien zal de voorzitter van de arbeidsrechtbank na de hervorming geen toestemming meer kunnen geven voor een huisbezoek zonder toestemming.

Met deze maatregel wil men verhinderen dat ambtenaren van de RVA onder het mom van een huisbezoek eigenlijk een huiszoeking doen. Concreet betekent dit dat de ambtenaren van de RVA niet gemachtigd zijn echte onderzoeksdadens te verrichten.

Op de opmerking over de achterliggende oorzaken van de controle van werklozen antwoordt de minister dat de regering reeds heeft beslist bepaalde minimale uitkeringen te verhogen. Ze onderstreept bovendien dat slechts specifieke individuele gevallen onjuiste informatie over hun familiale toestand doorgeven.

Artikel 1 van het wetsontwerp werd aangenomen met 8 stemmen voor bij 1 onthouding.

De artikelen 2 en 3, alsook het wetsontwerp in zijn geheel werden aangenomen met 7 stemmen voor en 2 stemmen tegen.

Vertrouwen werd mij geschonken voor het opstellen van dit verslag.

Mevrouw Marie-José Laloy (PS). – *De PS-fractie verheugt zich over de wijziging van de huidige wet inzake de controle van de familiale toestand van de werklozen. We mogen immers niet uit het oog verliezen dat alle burgers, in het bijzonder de sociaal verzekerden, recht hebben op een billijke behandeling.*

Deze wet moet zo vlug mogelijk in werking treden omdat ze de eerbiediging van de rechten en de waardigheid van de werklozen waarborgt.

Wij moeten een evenwicht vinden tussen de eerbied voor het privé-leven en het controleren van de juiste familiale toestand van de begunstigen van een werkloosheidsuitkering. De tekst van het ontwerp beantwoordt aan deze vereiste. Het verheugt mij dat het gedwongen huisbezoek wordt afgeschaft en dat in de mogelijkheid wordt voorzien een beroep te doen op een advocaat of een vakbondsafgevaardigde bij de eerste hoorzitting en bij het huisbezoek.

Dit bijzonder gevoelige thema was het onderwerp van talrijke debatten tijdens de vorige zittingsperiode. Het Parlement heeft zijn verantwoordelijkheid op zich genomen tijdens de bespreking van het wetsontwerp dat de toenmalige minister, mevrouw Smet, in het kader van het actieplan voor de werkgelegenheid had ingediend.

De onderhavige tekst komt tegemoet aan de verlangens die de werklozenorganisaties tijdens de vorige zittingsperiode hebben geformuleerd. Ik ben blij dat de officiële cijfers aantonen dat de opgegeven gezinstoestand in meer dan 90% van de gevallen overeenstemt met de werkelijkheid.

De heer Georges Dallemagne (PSC). – *Ik steun dit wetsontwerp.*

En outre, après la réforme, le président du tribunal du travail ne pourra plus donner son accord pour une visite domiciliaire non consentie et on ne pourra dès lors plus effectuer de visites forcées à domicile.

Il importe de souligner que cette mesure vise à empêcher préventivement que des agents de l'Onem procèdent à une perquisition sous le couvert d'une visite au domicile. Concrètement, cela signifie que les agents de l'ONEM ne peuvent pas poser de véritable acte d'instruction.

En ce qui concerne la remarque relative aux causes sous-jacentes du contrôle des chômeurs, la ministre répond que le gouvernement a déjà décidé de majorer certaines allocations minima, ce qui prouve l'intérêt qu'il porte à cette problématique sous-jacente. Par ailleurs, la ministre juge important de signaler à la commission, comme les chiffres le démontrent, que seuls quelques cas individuels spécifiques sont concernés par la transmission d'informations erronées sur la situation familiale.

L'article 1er du projet de loi a été adopté par huit voix et une abstention.

Les articles 2 et 3 ainsi que l'ensemble du projet de loi ont été adoptés par sept voix contre deux.

Confiance m'a été faite pour la rédaction du présent rapport.

Mme Marie-José Laloy (PS). – Au nom du groupe socialiste, je me réjouis de la modification de la législation actuelle en matière de contrôle de la situation familiale des chômeurs. En effet, nous ne devons pas perdre de vue que tous les citoyens, en général, et les assurés sociaux en particulier, ont le droit d'être traités de manière équitable.

Ce projet devrait être mis en œuvre dans les meilleurs délais car il constitue une garantie importante en matière de droits des chômeurs et du respect de leur dignité.

Certes, il est indispensable de concilier le principe élémentaire du respect de la vie privée et la nécessité de s'assurer, par des contrôles efficaces, de la situation familiale des bénéficiaires d'allocations de chômage. A mon avis, le texte soumis à l'examen répond à cette exigence. Je me réjouis donc que le recours à la visite forcée soit abandonné et que l'intervention ou, à tout le moins, la présence d'un avocat ou d'un délégué syndical soit prévue non seulement lors de la première audition mais également lors de la visite domiciliaire.

Ce thème particulièrement délicat a, sous la précédente législature, fait l'objet de nombreux débats et le Parlement avait alors assumé ses responsabilités dans le cadre de la discussion du projet de loi déposé par la précédente ministre de l'Emploi et du Travail, Mme Smet, dans le cadre du plan d'action pour l'emploi.

Le texte ici proposé rencontre les aspirations des organisations de chômeurs exprimées lors de la précédente législature. Je m'en félicite d'autant plus que les chiffres officiels font état de plus de 90% de situations familiales déclarées conformes à la réalité.

M. Georges Dallemagne (PSC). – Je souhaite également soutenir le projet de loi actuel.

De tijd en de ervaring hebben bewezen dat de huidige wettelijke bepaling inzake de controle van werklozen niet efficiënt is. Bovendien overtreedt ze de regels met betrekking tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Het aantal foutieve verklaringen over de gezinstoestand was overigens uiterst klein.

De werkloosheidsdiensten zullen nog altijd over controlemogelijkheden beschikken.

De PSC zal dit wetsontwerp goedkeuren.

De heer Roeland Raes (VL. BLOK). – Het wetsontwerp waarover wij straks stemmen heeft tot doel de controle op de gezinstoestand van werklozen bij te sturen.

Het Vlaams Blok is van oordeel dat het voorliggend ontwerp een efficiënte controle misschien niet onmogelijk, maar dan toch zeer onduidelijk zal maken. Uit de praktijk blijkt dat de grote meerderheid van de werklozen de verklaringen betreffende hun gezinssituatie correct invullen. Een klein deel tracht, bijvoorbeeld door een valse opgave van de werkelijke gezinstoestand, een hogere uitkering te krijgen dan waarop ze recht heeft. Hierdoor wijken ze bewust af van een beginsel dat aan de grondslag van een geordende maatschappij moet liggen, namelijk dat er op alle vlakken van de menselijke gemeenschap solidariteit moet bestaan. Dit houdt meer bepaald in dat actieven solidair moeten zijn met niet-actieven en omgekeerd.

De overheid kan uiteraard niet aan elke burger de spontane wil tot solidariteit opdringen. Ze mag er echter evenmin van uitgaan dat diezelfde burger uit zichzelf solidair optreedt met zijn medeburgers. Ze moet er dus voor zorgen dat bestaande misbruiken zoveel mogelijk worden tegengegaan en dat nieuwe misbruiken worden vermeden. Het geld van de belastingbetaler moet toch terecht komen bij wie er werkelijk recht op heeft, en niet bij wie door allerlei handigheidjes van het stelsel van de sociale wetten tracht te profiteren. Dit moet de opdracht van de sociale controle zijn: geen plagerij, geen vernedering, maar erop toezien dat iedereen krijgt waar hij of zij recht op heeft.

De bevoegde minister heeft vooropgesteld dat inbreuken op het privé-leven van werklozen niet makkelijker mogen worden gedoogd dan op dat van andere categorieën burgers. Aldus zouden de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie worden geschonden. Volgens de minister was een bezoek aan huis zonder voorafgaande toestemming alleen maar gerechtvaardigd als het onderworpen was aan algemene rechtsregels die voor alle burgers gelden, dus na een beroep op de onderzoeksrechter.

Men mag niet overdrijven en doen alsof werklozen ook rechtlozen zijn, die op een niemand ontziende wijze zullen worden getergd en vervolgd. Niets is minder waar: de controle op de gezinstoestand heeft geen uitstaans met een gerechtelijk onderzoek, maar wel met een normaal administratief toezicht. De Raad van State was trouwens van oordeel dat het in het raam van deze administratieve onderzoeken niet mogelijk was de onderzoeksrechter om een bevel tot huiszoeking te verzoeken.

Wij stellen overigens vast dat de schending van het privé-

Le temps et l'expérience ont montré que la disposition législative actuelle n'était pas efficace en matière de contrôle des chômeurs. Elle était même inopportune et contrevenait aux dispositions en matière de protection de la vie privée.

Les déclarations erronées des chômeurs sur leur situation familiale étaient d'ailleurs très peu nombreuses.

Il existera toujours, moyennant toutes les garanties nécessaires, des possibilités de contrôle de la part des services du chômage.

Nous nous félicitons des corrections qui ont été apportées aux dispositions actuelles et nous voterons donc ce projet de loi.

M. Roeland Raes (VL. BLOK). – *Le projet de loi sur lequel nous nous prononcerons tout à l'heure tend à modifier le contrôle de la situation familiale des chômeurs. Le Vlaams Blok considère que ce projet rendra les contrôles efficaces très imprécis. La grande majorité des chômeurs remplissent correctement la déclaration relative à leur situation familiale. Le petit pourcentage qui ne le fait pas déroge à la règle selon laquelle une société bien ordonnée doit être solidaire dans tous les domaines.*

Le rôle des autorités est de contrer les abus existants et d'en éviter de nouveaux. La mission du contrôle social ne doit pas être de tracasser ou d'humilier les gens, mais de veiller à ce que chacun reçoive ce qui lui revient de droit.

La ministre compétente part du principe que les atteintes à la vie privée des chômeurs ne peuvent être mieux tolérées que chez les autres catégories de citoyens. Pour elle, les visites à domicile sans autorisation préalable ne se justifiaient que si elles étaient soumises aux règles générales de droit applicables à tous les citoyens, donc après avoir fait appel à un juge d'instruction.

Il ne faut pas faire comme si les chômeurs étaient harcelés. Le contrôle de la situation familiale n'a rien à voir avec une enquête judiciaire : il n'est qu'un contrôle administratif normal. Le Conseil d'État était d'ailleurs d'avis qu'il était impossible de demander au juge d'instruction un mandat de perquisition pour ces contrôles administratifs.

Nous constatons par ailleurs que la violation de la vie privée n'est invoquée que lorsqu'il s'agit de chômeurs. Le gouvernement se permettrait-il de supprimer les contrôles dans les entreprises ?

Les chômeurs qui remplissaient correctement leur déclaration, c'est-à-dire l'immense majorité, ne considéraient pas qu'on attentait à leur vie privée. Les autres étaient évidemment d'un autre avis. Il ne faut pas perdre de vue que les contrôles à l'improviste sont la meilleure manière de lutter efficacement contre la fraude.

Les contrôles à domicile ont été supprimés en avril 1999. On va maintenant plus loin en abrogeant les visites domiciliaires. Les directeurs de bureaux de chômage pourront prendre une décision s'ils doutent de l'exactitude des données. Leur ample marge d'interprétation entraînera une insécurité juridique accrue pour les chômeurs, les jugements pouvant différer d'une région à l'autre.

Le Vlaams Blok ne votera pas ce projet de loi qui prive l'ONEm de toute possibilité de combattre la fraude et encourage les abus. Les deniers publics doivent être gérés

leven alleen wordt ingeroepen als het om werklozen gaat. Hoe zit het met de andere categorieën van sociale verzekerden, die toch ook worden geconfronteerd met controles en arbeids- en sociale inspecties? Gaat de regering de controles in bedrijven, waarbij vaak doortastend te werk wordt gegaan, afschaffen? Een Kamerlid, dat met zijn beroepservaring deze materie zeer goed kent, meende dat alleen de regeling die vóór april 1999 gold, nuttig was. Om de zoveel jaar legden de sociale inspecteurs een huisbezoek af waarbij ze de werkelijke gezinstoestand ter plaatse konden vaststellen.

Voor de werklozen die hun aangifte correct invulden, een overgrote meerderheid onder hen, was deze procedure niet storend: ze moesten zich niet naar het werkloosheidsbureau begeven. Ze beschouwden dit meestal niet als een aanslag op hun privé-leven.

Wie daarentegen bewust nalatig was geweest of foutieve gegevens had ingevuld, keek hier natuurlijk anders tegenaan. Nu zijn er plannen om een en ander te herbekijken. Hierbij wordt vergeten dat de onverwachte controle aan huis de beste manier is om fraude doeltreffend te bestrijden. Zo kunnen overtredingen onmiddellijk worden vastgesteld zonder dat de minder correcte aanspraakmakers de tijd hebben om eventueel belastende sporen te laten verdwijnen.

De thuiscontroles werden in april 1999 afgeschaft. Nu gaat men een stap verder en worden de huisbezoeken helemaal afgeschaft. Wel wordt bepaald dat de directeur van het werkloosheidsbureau een beslissing kan nemen als er twijfel blijft bestaan omtrent de correctheid van de gegevens. Deze directeurs beschikken over een ruime interpretatiebevoegdheid, wat dan weer kan leiden tot een grotere rechtsonzekerheid voor de werklozen. De vrees bestaat dat dit systeem zal leiden tot diverse uitspraken die verschillen naargelang van de streek waar de betrokkene woont.

Het Vlaams Blok zal dit wetsontwerp niet goedkeuren. Het ontnemt de RVA alle mogelijkheden om fraude tegen te gaan. Integendeel, misbruiken lijken in de toekomst te zullen worden aangemoedigd. We zijn ervan overtuigd dat overheidsmiddelen correct moeten worden beheerd en moeten terecht komen waar ze thuishoren. Fraude moet, nu en morgen, op een menselijke, maar efficiënte wijze worden aangepakt. We zijn voorstander van een duidelijke en rechtlijnige toepassing van de sociale wetgeving. Met dit wetsontwerp zijn deze duidelijkheid en rechtlijnigheid ver weg.

– **De algemene bespreking is gesloten.**

Artikelsgewijze bespreking

(Voor de tekst aangenomen door de commissie voor de Sociale Aangelegenheden, zie stuk 2-527/3.)

De voorzitter. – Artikel 2 luidt:

Artikel 23 van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel, opnieuw opgenomen bij de wet van 7 april 1999, wordt vervangen als volgt:

“Art. 23. – §1. In afwijking van artikel 22, tweede lid, mogen deze ambtenaren, wanneer zij optreden in het kader van de controle van de gezinssituatie van de sociaal

correctement. Il faut continuer à combattre la fraude de manière humaine mais efficace. Nous sommes partisans d'une application claire et univoque de la législation sociale. Le présent projet de loi en est loin.

– **La discussion générale est close.**

Discussion des articles

(Pour le texte adopté par la commission des Affaires sociales, voir document 2-527/3.)

M. le président. – L'article 2 est ainsi libellé :

L'article 23 de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier, rétabli par la loi du 7 avril 1999, est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 23. – §1er. Par dérogation à l'article 22, alinéa 2, ces fonctionnaires peuvent, lorsqu'ils interviennent dans le cadre du contrôle de la situation familiale de l'assuré social,

verzekerde, tussen 6 uur en 20 uur de bewoonde lokalen betreden, mits naleving van de bepalingen van onderhavig artikel.

§2. Het bevoegde werkloosheidsbureau van de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening nodigt de sociaal verzekerde uit voor een hoorzitting met het oog op het nazicht van zijn gezinssituatie. Deze hoorzitting vindt plaats in het werkloosheidsbureau of in een ander lokaal waarover de Rijksdienst kan beschikken.

De uitnodiging gebeurt bij geschrift. Op straffe van nietigheid moet dit geschrift:

1° ten minste 10 dagen vóór de dag van de hoorzitting verzonden worden;

2° melding maken van de reden van de uitnodiging en van de mogelijkheid documenten voor te leggen die de verklaring betreffende de gezinssituatie staven; de uitnodiging vermeldt een niet-limitatieve lijst van dergelijke documenten.

Indien de Rijksdienst bij het einde van deze hoorzitting nog twijfels heeft omtrent de juistheid van de verklaring inzake de gezinssituatie en oordeelt dat een bezoek van de bewoonde lokalen noodzakelijk is, deelt hij dit onmiddellijk mee aan de sociaal verzekerde en vraagt hij daartoe diens toestemming. De vraag gebeurt uitdrukkelijk en ondubbelzinnig.

Deze vraag bevat de opsomming van de regels van artikel 8 van de wet van 12 maart 1998 tot verbetering van de strafrechtpleging in het stadium van het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek.

De sociaal verzekerde wordt ingelicht over de mogelijkheid om een huisbezoek, bedoeld in het derde lid, te weigeren. Hij wordt tevens ingelicht over de mogelijkheid om zich te laten bijstaan door een advocaat of een afgevaardigde van een erkende werknemersorganisatie, indien hij met het bezoek instemt.

Het bezoek aan de bewoonde lokalen gebeurt door ten minste twee ambtenaren, aangewezen krachtens artikel 22 van deze wet.

Er wordt een proces-verbaal opgesteld dat verslag uitbrengt van het verloop van het bezoek van de bewoonde lokalen of het gebouw, dat door de ambtenaren wordt ondertekend en ter ondertekening aan de werkloze wordt voorgelegd.

Indien de sociaal verzekerde zijn toestemming verleent, wordt hij verzocht een document te ondertekenen waarbij het huisbezoek wordt toegestaan. Deze toestemming doet geen afbreuk aan de verplichting de bepaling van §3, tweede lid, na te leven, indien een ander persoon die het werkelijk genot heeft van de plaats, aanwezig is op het tijdstip van het huisbezoek.

Indien de werkloze zich niet op de hoorzitting aanbiedt, geen toestemming verleent voor het bezoek van de lokalen of de gegeven toestemming later intrekt, doet de directeur van het bureau uitspraak op basis van de elementen waarover hij beschikt.

§3. De ambtenaren mogen overeenkomstig de wet van 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende dewelke

pénétrer entre 6 et 20 heures dans les locaux habités, moyennant le respect des dispositions du présent article.

§2. Le bureau de chômage compétent de l'Office National de l'Emploi convoque l'assuré social pour une audition en vue de la vérification de sa situation familiale. Cette audition a lieu au bureau de chômage ou dans un autre local dont l'Office peut disposer.

La convocation est faite par écrit. A peine de nullité, cet écrit doit :

1° : être envoyé au moins 10 jours avant l'audition ;

2° : préciser le motif de la convocation et la possibilité de produire des documents qui confirment la déclaration de situation familiale ; la convocation mentionne une liste non limitative de ces documents.

Si, à l'issue de l'audition, l'Office a encore des doutes quant à l'exactitude de la déclaration de la situation familiale et considère qu'une visite des locaux habités est nécessaire, il en informe immédiatement l'assuré social et demande son consentement à cette fin. Cette demande est faite de façon explicite et non équivoque.

Cette demande contient l'énoncé des règles prévues par l'article 8 de la loi du 12 mars 1998 relative à l'amélioration de la procédure pénale au stade de l'information et de l'instruction.

L'assuré social est informé de la possibilité de refuser une visite domiciliaire, visée à l'alinéa 3. En outre, il est informé de ce que, s'il accepte la visite, il peut se faire assister par un avocat ou par un représentant d'une organisation de travailleurs agréée.

La visite des locaux se fera par au moins deux fonctionnaires désignés en vertu de l'article 22 de cette loi.

Un procès-verbal sera dressé ; il rendra compte du déroulement de la visite des locaux ou de l'immeuble, il sera signé par les fonctionnaires et proposé à la signature du chômeur.

Si l'assuré social donne son consentement, il est invité à signer un document par lequel il autorise la visite du domicile. Ce consentement ne porte pas préjudice à l'obligation de respecter la disposition du paragraphe 3, alinéa 2, si une autre personne qui a la jouissance effective du lieu est présente lors de la visite du domicile.

Si le chômeur ne se présente pas à l'audition, refuse la visite domiciliaire ou retire ultérieurement le consentement qu'il a donné, le directeur du bureau statue sur la base des éléments dont il dispose.

§3. Conformément à la loi du 7 juin 1969 fixant le temps pendant lequel il ne peut être procédé à des perquisitions ou visites domiciliaires et au paragraphe 1er, les fonctionnaires peuvent pénétrer dans les locaux habités moyennant le consentement de la personne qui a la jouissance effective du lieu. Ce consentement doit être donné par écrit, préalablement à la visite du domicile.

§4. L'assuré social est informé de la possibilité d'introduire une réclamation écrite ou orale auprès du médiateur fédéral compétent au sujet de l'intervention de l'Office national de l'emploi en matière de contrôle de la situation familiale,

geen opsporing ten huize of huiszoeking mag worden verricht, en §1, de bewoonde lokalen betreden mits toestemming van de persoon die het werkelijk genot heeft van de plaats. Deze toestemming moet schriftelijk en voorafgaand aan de aanvang van het huisbezoek gegeven worden.

§4. De sociaal verzekerde wordt ingelicht over de mogelijkheid om een schriftelijke of mondelinge klacht bij de bevoegde federale ombudsman in te dienen aangaande het optreden van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening inzake de controle op de gezinstoestand, overeenkomstig artikel 8 van de wet van 22 maart 1995 tot instelling van federale ombudsmannen.”.

Op dit artikel heeft de heer Vandenberghe amendement nr. 1 ingediend (zie stuk 2-527/4) dat luidt:

Het laatste lid van het voorgestelde artikel 23, §2, vervangen als volgt:

“Indien de werkloze zich niet voor een onderhoud aanbiedt, geen toestemming verleent voor het bezoek van de lokalen of de gegeven toestemming later intrekt, wordt hij erover ingelicht dat de Rijksdienst bij de voorzitter van de arbeidsrechtbank een aanvraag kan indienen om de toelating te bekomen om de bewoonde lokalen te betreden. De aanvraag wordt ingediend bij de voorzitter van de arbeidsrechtbank bevoegd voor de plaats waar het bezoek moet plaatsvinden. Indien de voorzitter de toelating verleent, wordt het onderzoek verricht door ten minste twee ambtenaren.”

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – We verantwoorden dit amendement als volgt. De huidige bepaling van het wetsontwerp houdt te veel het gevaar in dat de directeur van het werkloosheidsbureau een beslissing neemt die gebaseerd is op een onvolledig dossier. De Raad van State merkt reeds in zijn advies op dat de betrokken directeur doorgaans over te weinig elementen beschikt om met kennis van zaken een beslissing te kunnen nemen. Een huisbezoek met voorafgaande toestemming van de voorzitter van de arbeidsrechtbank moet mogelijk blijven. Het huidige ontwerp maakt elke administratieve controle de facto onmogelijk. Wie zich niet aan een controle wil onderwerpen, zal er inderdaad aan ontsnappen. Met andere woorden: de RVA beschikt niet over de middelen om de waarheid te controleren. De vraag rijst hoe dit te rijmen valt met de opvattingen van de regering over de actieve welvaartstaat.

Bovendien is het niet aangewezen een onderzoeksrechter te laten optreden op grond van zijn algemene onderzoeksbevoegdheid in strafzaken, zoals wordt gesuggereerd in punt 2.2 van de Memorie van Toelichting bij het ontwerp. Indien de RVA-directeur twijfelt aan de verklaring van de betrokken werkloze, is het beter ofwel de werkloze zelf te ondervragen, ofwel de arbeidsrechtbank in te schakelen. De voorzitter van de arbeidsrechtbank is door zijn bijzondere bekwaamheid in sociale zaken de meest geschikte persoon om op te treden. Een onderzoeksrechter grijpt enkel in, wanneer er een misdrijf zou zijn gepleegd. Het is grotesk dat men voorstelt de procedures van een strafonderzoek te hanteren wanneer men alleen maar onzeker is over de gezinstoestand van een werkloze. Op die manier controleren is schieten met een kanon op een mug. Het ligt dan ook in de

conformément à l'article 8 de la loi du 22 mars 1995 instaurant des médiateurs fédéraux. ».

À cet article, M. Vandenberghe propose l'amendement n° 1 (voir document 2-527/4) ainsi libellé :

À l'article 23, §2, proposé, remplacer le dernier alinéa par la disposition suivante :

« Si le chômeur ne se présente pas à un entretien, refuse la visite domiciliaire ou retire ultérieurement le consentement qu'il a donné, il est informé que l'Onem peut demander au président du tribunal du travail l'autorisation de pénétrer dans les locaux habités. La demande est introduite auprès du président du tribunal du travail du lieu où la visite doit être effectuée. Si le président donne l'autorisation, la visite est effectuée par deux agents au moins. »

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – Dans la version actuelle du projet de loi, le risque est trop grand de voir le directeur du bureau de chômage prendre une décision qui repose sur un dossier incomplet. Le projet actuel rend de facto impossible tout contrôle administratif. L'ONEM n'a donc pas les moyens de contrôler la vérité. Est-ce conciliable avec la notion d'État social actif chère au gouvernement ?

En outre, il n'est pas souhaitable de faire intervenir un juge d'instruction. Si le directeur de l'ONEM met en doute la déclaration du chômeur, il vaut mieux soit interroger le chômeur, soit faire intervenir le tribunal du travail. Les juges d'instruction doivent se concentrer sur les vrais délits.

J'aimerais enfin ajouter que le contrôle fiscal n'est pas soumis aux mêmes conditions que les contrôles effectués en vue du paiement des indemnités de chômage.

On ne peut pas dire que notre amendement introduise l'arbitraire. Le chômeur sait qu'il est susceptible d'être contrôlé et qu'il peut introduire un recours auprès du président du tribunal du travail. Ces deux garanties sont suffisantes selon nous pour équilibrer les intérêts de toutes les parties.

Si cet amendement n'est pas adopté, nous ne voterons pas la modification de l'article 23 de la loi du 14 février 1961.

lijn van de verwachtingen dat de onderzoeksrechters, die natuurlijk veel belangrijker taken te vervullen hebben, zich niet zullen lenen tot een dergelijk misbruik van de procedure.

Mag ik er ten slotte op wijzen dat voor fiscale controle de bevoegdheid van de fiscale ambtenaren om controles uit te voeren niet aan dezelfde voorwaarden worden onderworpen als de controles voor het uitkeren van werkloosheidsvergoedingen.

Men kan niet zeggen dat ons amendement willekeur invoert. De betrokkene wordt ingelicht dat onderzoek mogelijk wordt en dat daarvoor een verzoek kan worden ingediend bij de voorzitter van de arbeidsrechtbank. We vinden deze twee waarborgen voldoende om de verschillende belangen in evenwicht te brengen.

Het aanvaarden van dit amendement is voor ons essentieel om de wijziging van artikel 23 van de wet van 14 februari 1961 te kunnen goedkeuren.

Mevrouw Laurette Onkelinx, *vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid*. – *Ik wil er enkel op wijzen dat met dit amendement de mogelijkheid van het gedwongen huisbezoek opnieuw wordt ingevoerd.*

Het begrip “actieve welvaartstaat” impliceert sociale gelijkheid. Dergelijke gedwongen huisbezoeken worden aan geen enkele andere sociaal verzekerde opgelegd.

In een actieve welvaartstaat moet de waardigheid van de burgers, ook de werkzoekenden, worden geëerbiedigd.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Er kunnen natuurlijk ten overvloede grote woorden worden gebruikt, maar ons amendement bestrijden in naam van de waardigheid van de persoon is toch zeer verregaand. Ik nodig de minister uit eens te onderzoeken onder welke voorwaarden de ambtenaren van het ministerie van Financiën controles uitvoeren in fiscale zaken. Uit de verklaring van de minister leid ik af dat al die controles strijdig zijn met de menselijke waardigheid, want ik zie niet in waarom bij de bestrijding van de fiscale fraude bepaalde procédés kunnen worden gebruikt die veel verder gaan dan het amendement dat ik hier voorstel. Er mag toch worden vanuit gegaan dat de voorzitter van de Arbeidsrechtbank een maatregel, die vooraf aan de betrokkene wordt aangekondigd, objectief zal inschatten en zal oordelen of de RVA voldoende elementen aanbrengt om tot die maatregel over te gaan. De controle afschaffen is voor ons volstrekt onaanvaardbaar.

- **De stemming over het amendement en over artikel 2 wordt aangehouden.**
- **De overige artikelen worden zonder opmerking aangenomen.**
- **De aangehouden stemmingen en de stemming over het wetsontwerp in zijn geheel hebben later plaats.**

Mme Laurette Onkelinx, *vice-première ministre et ministre de l'Emploi*. – Je voudrais simplement préciser que cet amendement réintroduit la situation telle qu'elle existe actuellement, c'est-à-dire la possibilité de visites domiciliaires forcées.

Je voudrais souligner que la notion d'État social actif doit aller de pair avec la notion d'équité sociale. Je rappelle qu'aucun autre assuré social, dans quelque domaine que ce soit, n'est soumis à de telles visites domiciliaires forcées.

Enfin, l'État social actif doit également aller de pair avec le respect de la dignité des personnes, y compris des demandeurs d'emploi.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Combattre notre amendement au nom de la dignité des personnes dépasse l'entendement. Je déduis des propos de la ministre que les contrôles fiscaux sont contraires à la dignité humaine. En effet, je ne comprends pas pourquoi la lutte contre la fraude fiscale pourrait utiliser des méthodes qui vont pourtant beaucoup plus loin que notre amendement. On peut supposer que le président du tribunal du travail évaluera objectivement une mesure dont le chômeur a été averti à temps et qu'il jugera si l'ONEm dispose de suffisamment d'éléments pour appliquer cette mesure. La suppression des contrôles est pour nous absolument inacceptable.*

- **Le vote sur l'amendement et sur l'article 2 est réservé.**
- **Les autres articles sont adoptés sans observation.**
- **Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.**

Voorstel tot instelling van een parlementaire onderzoekscommissie naar aanleiding van de dramatische dood van 58 migranten op een overzetboot van Zeebrugge naar Dover (van mevrouw Erika Thijs c.s., Stuk 2-481)

Bespreking

De heer Chokri Mahassine (SP), rapporteur. – Naar aanleiding van de tragische dood, in de nacht van 18 op 19 juni 2000, van 58 Chinese onderdanen in een container op weg van Zeebrugge naar Dover werden door de commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden een reeks hoorzittingen georganiseerd om de omstandigheden van het drama te onderzoeken.

Tegelijk diende mevrouw Thijs op 21 juni 2000 een voorstel in tot oprichting van een parlementaire onderzoekscommissie naar de omstandigheden van en de verantwoordelijken voor de feiten en naar de verbeteringen die in het licht van de opgedane kennis door de onderzoeksrechter kunnen worden aanbevolen om preventie en controle van de mensenhandel efficiënter te doen verlopen. Buiten het kader van het wetsvoorstel werden volgende hoorzittingen gehouden:

Op 20 juni 2000 met minister van Binnenlandse Zaken Dusquesne, op 27 juni met minister van Justitie Verwilghen, op 4 juli met minister van Financiën Reynders en op 12 juli met de kabinetsmedewerker van de minister van Justitie, de heer Lamiroy.

Bovendien bracht de commissie op 7 juli een bezoek aan de haveninstallaties van Zeebrugge om *de visu* te kunnen vaststellen hoe de inscheping van het vrachtvervoer daar verloopt.

Bij de vraag of het opportuun is een onderzoekscommissie op te richten werd uiteraard rekening gehouden met de gegevens die tijdens de hoorzittingen en tijdens het bezoek aan Zeebrugge werden verzameld. Collega Thijs verdedigde haar voorstel op grond van deze elementen.

De verlenging van de werkzaamheden van de subcommissie Mensenhandel die in het vooruitzicht werd gesteld, deed volgens haar niets af aan de noodzaak om een onderzoekscommissie op te richten.

Tijdens de bespreking werden heftige reacties geuit vanwege de oppositie. De heer Vandenberghe onderstreepte uitvoerig de noodzakelijkheid van een onderzoekscommissie. Zijn uiteenzetting was evenwel duidelijk ook gericht tegen de opstelling van de regering tegenover deze kwestie, die hij beschreef als een bewijs van onbekwaamheid.

De meerderheid deelde met de oppositie wel de bekommernis om het lot van de 58 omgekomen Chinezen, maar wierp tegen dat de vraag tot oprichting van een onderzoekscommissie té politiek geïnspireerd was. In het huidige stadium achtte ze een grondig onderzoek door de subcommissie mensenhandel voldoende. Sommige leden van de meerderheid wilden het wapen van de onderzoekscommissie wel nog achter de hand houden, voor het geval de regering onvoldoende zou meewerken aan de opheldering van de zaak.

Proposition créant une commission d'enquête parlementaire à la suite de la mort dramatique de 58 immigrants sur un transbordeur de Zeebrugge à Douvres (de Mme Erika Thijs et consorts, Doc. 2-481)

Discussion

M. Chokri Mahassine (SP), rapporteur. – À l'occasion de la mort tragique, dans la nuit du 18 au 19 juin 2000, de 58 ressortissants chinois dans un container partant de Zeebrugge pour Douvres, la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives a organisé une série d'auditions pour examiner les circonstances du drame.

Le 21 juin 2000, Madame Thijs déposait une proposition en vue de la création d'une commission d'enquête parlementaire chargée d'étudier les circonstances des faits, d'établir les responsabilités et de déterminer les améliorations proposées par le juge d'instruction pour rendre la prévention et le contrôle de la traite des êtres humains plus efficaces.

Le 7 juillet, la commission a visité les installations portuaires de Zeebrugge.

Selon Mme Thijs, la prolongation des travaux de la Sous-commission Traite des êtres humains n'enlève rien à la nécessité de créer une commission d'enquête.

M. Vandenberghe a souligné la nécessité de cette commission d'enquête. Selon lui, la position du gouvernement par rapport à cette question est une preuve d'incompétence.

La majorité a objecté que la création d'une commission d'enquête était trop inspirée politiquement. Au stade actuel, elle estimait suffisant que la Sous-commission Traite des êtres humains mène une enquête approfondie. Certains membres de la majorité voulaient conserver l'arme de la commission d'enquête pour le cas où le gouvernement ne collaborerait pas suffisamment à l'élucidation de l'affaire.

La firme P&O a également été pointée du doigt. Celle-ci n'est pas suffisamment attentive à la traite des êtres humains et rejette ses responsabilités sur les autorités belges ou britanniques.

La proposition visant à la création d'une commission d'enquête a été rejetée par 9 voix contre, 3 pour et 2 abstentions.

In de loop van de bespreking werd ook een beschuldigende vinger uitgestoken naar de firma P&O, die blijkens de gegevens van het bezoek aan Zeebrugge onvoldoende aandacht schenkt aan het aspect mensenhandel en aldus haar verantwoordelijkheden al te gemakkelijk afschuift op de Belgische, hetzij de Britse overheid.

Uiteindelijk werd het voorstel tot instelling van een onderzoekscommissie verworpen met 9 stemmen tegen, 3 voor en 2 onthoudingen.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – In de nacht van zondag 18 op maandag 19 juli 2000 ontdekten de douanediens van Dover in het Verenigd Koninkrijk in een Nederlandse vrachtwagen 58 dode vluchtelingen. De vrachtwagen was eerder per overzetboot vertrokken vanuit de haven van Zeebrugge. De tragische omstandigheden waarin deze 58 mensen de dood vonden en waarbij de controleverantwoordelijkheden te Dover, onder meer bij monde van de Britse Free Transport Association, uitdrukkelijk beweerden dat dit drama had kunnen worden voorkomen indien de Belgische verantwoordelijken hun controletaak consciëntieus hadden uitgevoerd, wettigen op zich reeds een verder onderzoek. Of dit onderzoek moet worden verricht door een onderzoekscommissie wil ik in het midden laten. Het belangrijkste is dat er een specifiek onderzoek komt naar de concrete omstandigheden en de oorzaken van deze ramp.

Deze bestuurlijke aanpak werd reeds uitvoerig toegelicht in de verslagen, conclusies en aanbevelingen van de onderzoekscommissie georganiseerde criminaliteit in België, de commissies mensenhandel en prostitutie en het recente senaatsrapport houdende aanbevelingen voor het regeringsbeleid met betrekking tot de immigratie. Ook het verslag van de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden over haar besprekingen van het voorstel van collega Thijs tot oprichting van een onderzoekscommissie naar de oorzaken van deze tragedie, kwam tot het besluit dat de huidige aanpak hoe dan ook niet bevredigend is. Dat verslag is, zoals de rapporteur daarnet nog opmerkte, zeer genuanceerd. Zijn bewering dat meerderheid en oppositie wel akkoord gingen over de beschrijving van de feiten, maar dat de meerderheid niet kon instemmen met een onderzoekscommissie, omdat wij zouden gezegd hebben dat de regering onbekwaam is, is echter onjuist. Wij hebben dit woord niet in de mond genomen maar enkel vragen gesteld die zelfs vandaag nog altijd niet zijn beantwoord.

Een onderzoek naar de dramatische feiten en naar de wijze waarop die konden worden vermeden, kan en zal resulteren in gerichte beleidsconclusies en aanbevelingen om de preventie van en de controle op de mensenhandel op de meest optimale wijze te onderbouwen mits de Senaat zichzelf overtreft, dit wil zeggen, de nodige wilskracht aan de dag zou willen leggen.

Het is ongetwijfeld zo dat deze regering en ook de vorige – en ik schaam me daarvoor niet, ook toen wij deel uitmaakten van de meerderheid in 1998 hebben wij dat verklaard in het verslag over de georganiseerde criminaliteit – de omvang van het drama niet ten volle heeft ingeschat. Dat blijkt overigens ook vandaag nog. Elke vraag echter naar een meer specifiek onderzoek wordt afgewimpeld met een verwijzing naar andere verantwoordelijkheden of bevoegdheden zodat het

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *En juin 2000, les services douaniers de Douvres découvrent les corps sans vie de 58 réfugiés dans un camion immatriculé aux Pays-Bas. Ce camion a quitté Zeebrugge sur un transbordeur. Les circonstances tragiques dans lesquelles ces personnes ont trouvé la mort et les déclarations des contrôleurs de Douvres, qui affirment que ce drame aurait pu être évité si les autorités belges avaient rempli leur mission de contrôle, justifient déjà à elles seules l'ouverture d'une enquête sur les causes et circonstances concrètes de la catastrophe.*

Cette approche administrative a été abondamment commentée dans les rapports, les conclusions et les recommandations de deux commissions parlementaires d'enquête et dans le récent rapport du Sénat portant des recommandations relatives à la politique gouvernementale d'immigration.

Le rapport de la commission de l'Intérieur sur la proposition de Mme Thijs de création d'une commission d'enquête sur les causes de cette tragédie conclut lui aussi que l'approche actuelle n'est pas du tout satisfaisante. Comme l'a dit le rapporteur, ce rapport est très nuancé. Son affirmation selon laquelle la majorité n'a pu accepter la création d'une commission d'enquête parce que nous aurions accusé le gouvernement d'incompétence est toutefois inexacte. Nous n'avons fait que poser des questions qui restent d'ailleurs toujours sans réponse.

Une enquête sur les faits dramatiques et la manière dont ils auraient pu être évités permettra de tirer des conclusions politiques et de formuler des recommandations ciblées en vue d'optimiser la prévention et le contrôle de la traite des êtres humains, à condition que le Sénat se surpasse et fasse preuve de volonté.

Pas plus que le précédent, l'actuel gouvernement n'a su mesurer exactement l'ampleur du drame. Il rejette toute demande d'enquête sous prétexte que l'affaire ne relève ni de sa responsabilité, ni de ses compétences, si bien que le Parlement ne serait pas en mesure de jouer le rôle qui est le sien et de faire toute la lumière sur les causes et les responsabilités du drame.

Les informations disponibles montrent que certains éléments justifient une enquête plus poussée sur l'insuffisance des contrôles, voire leur absence totale. Le Parlement ne peut rester indifférent devant l'ampleur que prend la traite des êtres humains et l'impuissance manifeste des pays d'Europe occidentale à la combattre et la prévenir. Il est donc tout à fait normal que les parlementaires exercent la mission de contrôle qui est la leur et attirent l'attention du gouvernement sur la situation.

La proposition de Mme Thijs offrira l'occasion rêvée de

Parlement niet zou in staat zijn om zijn taak waar te nemen en tot waarheidsvinding te komen nopens de oorzaken van en de verantwoordelijkheden voor de feiten.

Uit de informatie waarover we tot op heden beschikken - en die zeer uitvoerig wordt uiteengezet in het verslag - kan worden afgeleid dat er aanknopingspunten zijn die een verder onderzoek naar het gebrek aan of de totale afwezigheid van enige controle wettigen en die de concrete omstandigheden verder dienen uit te klaren.

Het Parlement kan niet onverschillig blijven - en blijft ook niet altijd onverschillig - voor de uitwassen van de mensenhandel en het manifeste onvermogen van verscheidene landen in West-Europa om die mensenhandel te voorkomen en te bestrijden. Wij vinden derhalve dat het tot de meest normale activiteit van Parlementsleden behoort om hun controletaak ter harte te nemen en de regering hierop te wijzen, wat niet betekent dat het zo nodig tot een formele, politieke veroordeling moet komen.

Voor ons is het onbegrijpelijk dat men na het aanhoren van al de opgesomde argumenten tot de conclusie komt dat het niet noodzakelijk is een onderzoekscommissie op te richten noch subsidiair onderzoek te verrichten naar de gebeurtenissen volgens de Rwanda-formule - ik verwijs naar de formule die voor de Rwandacommissie werd uitgewerkt - terwijl het verslag vragen doet rijzen omtrent de nalatigheid van de politie- en de douanediens en er hoe dan ook 58 slachtoffers zijn geweest.

Was het voorstel van collega Thys niet de gelegenheid bij uitstek om aan te tonen dat het Parlement echt een nieuwe politiek cultuur voert? Blijft er dan niets meer over van de unanimité waarmee de Parlementsleden drie jaar geleden over alle partijgrenzen heen hadden besloten tot de oprichting van de Dutrouxcommissie? Waarom kan deze gezonde parlementaire trend niet worden verdergezet?

Met de oprichting van de commissie Dutroux meende de bevolking begrepen te hebben dat het Parlement eindelijk over de partijgrenzen heen haar controletaak op een verantwoorde wijze zou kunnen uitoefenen wanneer het algemeen belang van het land en van de bevolking op het spel staat. Daarom begrijpen we de houding van de meerderheid terzake niet. Ik wil niet beweren dat de meerderheid zou oordelen dat het overlijden van 58 vreemdelingen eigenlijk niet zwaar genoeg weegt om een diepgaand en open onderzoek te verantwoorden. Ik denk dat de meeste collega's deze opvatting niet delen maar dat het alleen aan de vereiste consequentie ontbreekt.

De minister van Binnenlandse Zaken heeft op 22 juni verklaard dat alleen het gerechtelijk onderzoek de nodige antwoorden zou kunnen verschaffen. We kunnen enkel vaststellen dat het onderzoek tot op heden geen enkel antwoord heeft gegeven - we weten overigens niet hoe ver het met dat onderzoek staat - op de legitieme vragen die de tragische dood van deze personen heeft doen rijzen.

In het bijzonder weet de bevolking nog altijd niet of de douane- en politiediensten al dan niet getipt werden over de aankomst van de Nederlandse trucker. In de Nederlandse en Britse pers kwam die vraag onmiddellijk aan bod. Men vroeg zich af hoe men in redelijkheid kan verklaren waarom de containers plots, bijna per toeval, bij hun aankomst in Dover

montrer que le Parlement développe vraiment une nouvelle culture politique. Ne reste-t-il donc rien de l'unanimité avec laquelle les parlementaires de tous bords ont décidé de créer la commission Dutroux ? Grâce à cette création, la population croyait avoir compris que le Parlement, tous partis confondus, prendrait enfin à cœur d'exercer sa mission de contrôle de manière responsable quand il y allait de l'intérêt général du pays. Nous ne comprenons donc pas l'attitude de la majorité.

Le 22 juin, le ministre de l'Intérieur a déclaré que seule une enquête judiciaire apporterait les réponses attendues. On attend toujours. On ne sait toujours pas si les services policiers et douaniers étaient informés de l'arrivée du camion néerlandais. Comment expliquer que les conteneurs n'ont pas été ouverts avant Douvres ?

Aux Pays-Bas, cette affaire est primordiale. Il est désormais établi que la police de Rotterdam était bel et bien au courant de l'existence du convoi mortel. En a-t-elle informé les collègues belges et britanniques ? C'est là une des nombreuses questions concrètes qui n'ont pas encore été tirées au clair et qui préoccupent les autorités néerlandaises.

Nous avons proposé d'examiner tout cela dans une commission ou une sous-commission si la proposition de création d'une commission d'enquête était rejetée. L'importance concrète du contrôle, notamment aux frontières extérieures, et le fonctionnement de la Convention de Schengen restent en effet obscurs. Les réponses à ces questions sont capitales, non seulement pour ce cas concret, mais aussi pour l'opinion publique qui se demande de plus en plus comment des milliers de réfugiés parviennent à pénétrer dans notre pays. La manière sommaire dont le contrôle est effectué à Zeebrugge appelle lui aussi des éclaircissements.

Il ne s'agit pas seulement d'enquêter sur l'efficacité des services publics belges mais aussi d'améliorer sensiblement ce contrôle à l'avenir afin de restaurer la crédibilité de notre pays. Le mois dernier, la Belgique a en effet enregistré le plus grand nombre d'immigrants de toute l'Europe occidentale.

Les Pays-Bas et la Grande-Bretagne ont lancé une enquête approfondie. Les autorités belges doivent suivre cet exemple, ne serait-ce que pour pouvoir se défendre si les Pays-Bas et la Grande-Bretagne veulent leur faire endosser toute la responsabilité de cette affaire.

La commission de l'Intérieur aurait déjà pu parvenir à un compromis sur la base des constatations faites en juin. Elle aurait pu amorcer une enquête préventive, sans pour autant créer d'emblée une commission d'enquête. Cela nous aurait fait gagner beaucoup de temps.

Les faits sont très graves et ne sont hélas pas rares en Europe occidentale. La traite des êtres humains a fait beaucoup de victimes au cours des derniers mois. Il est du devoir des autorités d'adapter leurs structures et leur contrôle au défi qu'elles affrontent. Elles ont eu tort de se fier totalement aux entreprises privées et aux instances de contrôle de Zeebrugge.

Il serait indécent d'abuser politiquement de ces tragiques événements. Nous avons manqué l'occasion de rechercher tous ensemble une solution au problème. Cela dit, le CVP votera contre les conclusions de la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.

werden geopend, terwijl de Britse overheid er toch wel kon van uitgaan dat er tussen Nederland en Dover al enige controle was geweest. We stellen bovendien vast dat deze zaak in Nederland, en dat komt het Nederlandse Parlement ten goede, als eerste punt op de agenda is gezet. Na aanvankelijke ontkenningen, ik verwijs naar het *NRC Handelsblad* van 9 november, staat het nu vast dat de Rotterdamse politie wel degelijk van het dodelijke konvooi op de hoogte was. Er rijzen bijgevolg vragen over wie er in Nederland precies van wat op de hoogte was - er zou trouwens een kortsluiting zijn geweest tussen twee justitieofficieren, namelijk de parketten van Rotterdam en van Haarlem - en over het al dan niet op de hoogte brengen van Belgische of Britse collega's. Er rijzen nog meer belangrijke vragen. Volgens dezelfde krant zou de verdediging van de hoofdverdachte gedurende maanden bepaalde feiten naar voor hebben gebracht en volgens de verklaring van de Nederlandse minister van Justitie in de Tweede Kamer draait de ganse discussie rond de bewering dat een groot deel van de groep die volgens het openbaar ministerie het transport organiseerde, enkele dagen vóór het fatale weekend door de Rotterdamse politie zou zijn geobserveerd, maar dat die observatie in het weekend zelf zou zijn gestaakt. De Nederlandse autoriteiten nemen deze zaak in ieder geval bijzonder ernstig op en het debat daarover gaat voort.

Wij hadden dan ook voorgesteld de omstandigheden van deze feiten in een commissie of subcommissie te onderzoeken indien het verzoek tot oprichting van een onderzoekscommissie zou worden afgewezen, waarvoor wij begrip kunnen opbrengen. Er zijn nog tal van onduidelijkheden inzake de concrete omvang van de controle, de concrete omvang van de controle aan de buitengrenzen, de werking van het Verdrag van Schengen. De antwoorden op al deze vragen zijn niet alleen belangrijk voor dit concrete geval, maar ook voor de publieke opinie die steeds meer vragen stelt over de wijze waarop duizenden vreemdelingen per maand ons land binnengeraken. Er is ook geen duidelijkheid over de summiere controle die in Zeebrugge is gebeurd en waarbij op het computerscherm bepaalde gegevens werden vastgesteld, onder meer in verband met Van der Spek. Volgens de formele verklaringen waren die voor de Britse overheid voldoende om te oordelen dat het om een verdachte zending ging, maar voor de Belgische autoriteiten was dit blijkbaar geen verdachte zending zodat er geen enkele controle is gebeurd.

Het gaat niet enkel om een onderzoek naar de efficiëntie van de Belgische overheidsdiensten, het is bovendien de bedoeling om in de toekomst de controle op een veel effectievere wijze uit te voeren teneinde de geloofwaardigheid van ons land te herstellen. De voorbije maand telde België immers het grootste aantal immigranten van heel West-Europa.

Nederland en Groot-Brittannië hebben een grondig onderzoek ingesteld. De Belgische overheid moet dit voorbeeld volgen want indien Nederland en Groot-Brittannië de schuld bij ons leggen, moeten we over de nodige elementen kunnen beschikken om deze beschuldiging te weerleggen. De commissie voor de Binnenlandse Zaken en de Administratieve Aangelegenheden had op grond van de vaststellingen die in juni werden gedaan, tot een vergelijk kunnen komen. Ze had deze aangelegenheid individueel kunnen bekijken en een preventief onderzoek opstarten

zonder onmiddellijk over te gaan tot de oprichting van een onderzoekscommissie. Op die manier hadden we tijd gewonnen en hadden we de regering indicaties kunnen geven in plaats van de indruk te geven dat we achter de feiten aanhollen.

De feiten die zich hebben voorgedaan zijn ernstig en spelen zich in West-Europa helaas meer dan eens af. De jongste maanden heeft de mensenhandel heel wat slachtoffers geëist. De overheid moet de zorgvuldigheidsregel naleven en haar structuren en controle aan de uitdaging aanpassen. Dit is geen kwestie van bekwaamheid. Wanneer men met specifieke uitdagingen wordt geconfronteerd, moet er voor een aangepaste controle worden gezorgd. Het vermoeden van goede trouw inzake de werking van privé-ondernemingen en controle-instanties in Zeebrugge moet in dit geval worden opzijgezet.

Het zou ongepast zijn politiek misbruik te maken van deze spijtige gebeurtenissen. We hebben de kans gemist om over de partijgrenzen heen een oplossing voor het probleem te zoeken.

De CVP zal tegen de conclusies van de commissie voor de Binnenlandse Zaken en de Administratieve Aangelegenheden stemmen.

Mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – *Het drama van de clandestiene vluchtelingen in Dover en de afschuwelijke omstandigheden waarin de 58 Chinezen de dood vonden, hebben ons allemaal diep geschokt.*

Talrijke vragen kwamen naar boven. Wat is de verantwoordelijkheid van de overheid? Hoe staat het met de controle aan de grenzen? Wie zijn die mensen die in handen vallen van de mensensmokkelaars en het geloof in het beloofde Eldorado met hun leven bekopen?

Ook over de verhouding tussen rijke en arme landen, over de menselijke, sociale en economische catastrofe die een aantal volkeren in het Zuiden treft, rezen vragen. Wat heeft men met al deze vragen gedaan? Heeft het drama van Dover er daadwerkelijk toe bijgedragen dat men over een antwoord is gaan nadenken? Onze assemblee moet niet alleen verklaringen afleggen, maar moet de zaken objectiveren, want anders komen we terecht in de valkuil van de emocratie.

Het drama van de 58 Chinezen verdient zeker een speciale behandeling door het Parlement. De vraag is alleen welke behandeling. Moet er een bijzondere commissie komen die zich concentreert op die bepaalde gebeurtenis of moeten de werkzaamheden van de subcommissie Mensenhandel en prostitutie worden aangepast?

In feite is dit geen dilemma. De feiten zijn er. Het komt erop aan concrete oplossingen te vinden en ons niet te beperken tot de aansprakelijkheid van een vervoerder, maar de verantwoordelijkheid van de overheid in deze zaak te onderzoeken.

De tragedie van Dover confronteert ons met de problematiek van de netwerken en de mensenhandel. Het is een algemeen probleem en niet dat van een transportbedrijf of van een bepaald land. We hebben geen alternatief, we moeten maatregelen nemen.

Allereerst moeten onmiddellijk praktische maatregelen

Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – Le drame des clandestins de Douvres a déclenché à l'époque un grand choc émotionnel dans le pays. L'image des circonstances abominables dans lesquelles les 58 ressortissants chinois ont trouvé la mort nous a tous fortement choqués.

Sous le coup de l'émotion, beaucoup de questions ont fait surface. Quelle est la responsabilité de l'État ? Qu'en est-il des contrôles aux frontières ? Qui sont ces personnes qui laissent leur vie entre les mains de « têtes de serpents » et paient très cher la promesse d'Eldorado que constituent nos pays européens ?

Ce drame a même été l'occasion de remettre sur la table la question du rapport entre les pays riches et les pays pauvres, de reparler du désastre humain, social et économique que connaissent certaines populations du Sud. Qu'est-il advenu de ces questions ? Le drame de Douvres a-t-il réellement nourri des discussions en vue de trouver des solutions aux questions qu'il a suscitées ? Il est un devoir de notre assemblée de ne pas s'en tenir à des déclarations sans suite lors d'événements qui suscitent de vives réactions émotionnelles et d'objectiver les choses, sous peine de tomber dans les abîmes de ce que l'on pourrait appeler une « émocratie », le règne de l'émotion.

Le drame des 58 ressortissants chinois retrouvés morts durant la nuit du 18 juin dernier dans des containers à Douvres est une affaire grave, qui doit avoir une place spéciale au sein du Parlement. La question est de savoir quelle place on va lui donner. Faut-il instituer une commission spéciale qui se focalisera sur les événements ayant entraîné la mort des ressortissants chinois pour définir les responsabilités ? Faut-il redéfinir les travaux de la sous-commission de la Traite des êtres humains en fonction de la tragédie de Douvres ?

En réalité, nous ne nous trouvons pas devant un dilemme. Les faits sont là. Nous devons trouver des solutions concrètes et les placer dans une perspective plus large que la seule responsabilité d'un transporteur et déterminer quelles sont les

genomen worden, zoals de mobiele scanner die door de minister van Financiën werd beloofd. Er zijn ook structurele maatregelen nodig in verband met de netwerken, de mensenhandel binnen het immigratiebeleid van de regering, het ontwerpverdrag van de Verenigde Naties over de georganiseerde criminaliteit en het protocol over de clandestiene immigratie. De commissie voor de Binnenlandse zaken heeft in Zeebrugge zelf kunnen vaststellen dat er bij de inscheping weinig controle is op de mensenhandel.

De commissie vond dat de oprichting van een bijzondere commissie niet nodig was. Vermits het om een algemeen probleem gaat, kunnen we inderdaad beter het mandaat van de subcommissie Mensenhandel verruimen zodat zij zich kan bezighouden met transport, asiel en immigratie, economische slavernij, criminele netwerken.

Ik betreur dat de regering nog geen doortastende maatregelen heeft genomen, zoals de eerste minister had aangekondigd.

De minister van Financiën had drie scanners voor de controle van vrachtwagen in de transitzones van Antwerpen, Oostende en Zeebrugge beloofd. Heeft hij daarvoor al de nodige gelden kunnen vrijmaken? In verband met de strijd tegen de mensenhandel en de ontmanteling van de netwerken heeft de regering nog geen concrete voorstellen gedaan, behalve dan de oprichting van een Europees waarnemingscentrum voor de immigratie waarover men al een jaar spreekt, maar dat nog altijd niet bestaat.

Deze week hebben we via de pers vernomen dat de grenscontroles werden verscherpt, dat de vluchten uit verdachte landen strenger gecontroleerd worden en dat ook bij de spoorwegen maatregelen werden genomen.

Dergelijke maatregelen zijn ongetwijfeld bijzonder doeltreffend voor de illegalen of de slachtoffers van criminele netwerken, maar concentreert men zich niet al te sterk op de slachtoffers van deze netwerken in de plaats van de netwerken zelf aan te pakken?

Ik vraag me trouwens af of de minister, zoals artikel 2 van het Toepassingsverdrag van Schengen voorschrijft, de verdragsluitende partijen over deze personencontroles aan de binnengrenzen heeft geraadpleegd of geïnformeerd.

Omdat de regering haar beloften nog steeds niet heeft ingelost, maar we vandaag een subcommissie oprichten die de zaken wel kan doen vooruitgaan, zullen wij ons bij de stemming onthouden.

responsabilités publiques dans cette affaire.

La tragédie de Douvres nous confronte à la problématique des filières et du trafic d'êtres humains. Elle nous confronte d'abord à un problème global international qui ne relève pas uniquement de la responsabilité d'une société de transport et d'un seul pays. Il n'est pas question d'alternative aujourd'hui, mais bien de prendre des mesures.

Une double intervention s'impose : des mesures immédiates d'ordre pratique comme le scanner mobile, ainsi que l'a promis le ministre des Finances, et des mesures structurelles visant le phénomène des filières, le volet trafic d'êtres humains dans la politique gouvernementale d'immigration, le projet de convention des Nations unies sur la criminalité organisée avec un protocole sur l'immigration clandestine. Il est certain, comme l'a confirmé une visite de la commission de l'Intérieur à Zeebrugge, qu'il y a peu de contrôles sur les filières et lors des embarquements.

Dans le cadre de cette double approche, il n'a pas semblé indispensable à l'ensemble de la commission d'instituer une commission spéciale à la suite des événements de Douvres. Étant donné le caractère global de cette problématique, il peut sembler préférable, après réflexion, d'utiliser les outils qui sont à notre disposition en élargissant par exemple le mandat de la sous-commission sur la Traite des êtres humains, qui tiendra compte de la tragédie de Douvres. Cette sous-commission pourra se pencher sur des thématiques comme le transport, l'asile et l'immigration, l'esclavagisme économique, réfléchir sur l'existence de filières criminelles et apporter des solutions.

Toujours dans le cadre de cette double approche, je déplore le fait que le gouvernement n'ait pas encore pris de mesures substantielles et énergiques, comme l'affirmait notre premier ministre.

Le ministre des Finances a promis trois scanners qui contrôleront les camions dans les zones de transit d'Anvers, Ostende et de Zeebrugge. A-t-il déjà pu faire débloquer les fonds nécessaires pour la mise en place d'un tel système de contrôle ? En ce qui concerne la lutte contre le trafic d'êtres humains et le démantèlement des filières, je constate que le gouvernement n'a encore rien proposé de concret, si ce n'est la mise en place d'un observatoire européen de l'immigration dont on entend parler depuis un an mais qui n'a pas encore vu le jour.

Cette semaine, nous avons appris par la presse que les contrôles aux frontières ont été renforcés, que les vols en provenance de pays suspects – où se développeraient des filières – sont doublement contrôlés et que des mesures sont prises au niveau des chemins de fer. *De Morgen* faisait encore état hier des scènes particulièrement émouvantes qu'entraînait l'arrestation d'illégaux afghans dont des enfants, dans le train Munich-Bruxelles.

Ces mesures ponctuelles doivent être très efficaces pour les illégaux ou victimes de filières criminelles, mais ne se focalise-t-on pas trop sur les victimes de ces filières au lieu de s'attaquer au démantèlement de ces filières ?

Je me demande si, par ailleurs, conformément à l'article 2 de la Convention d'application des accords de Schengen, le ministre a consulté ou informé les parties contractantes de ces

Mevrouw Anne-Marie Lizin (PS). – *Ik denk dat het goed is dat nu ook mijn fractie haar mening te kennen geeft.*

Natuurlijk stemmen we in met de conclusies van het verslag van de heer Mahassine, maar ik wijs de heer Vandenberghe er nogmaals op dat hij voor zijn demarche niet het goede moment heeft gekozen. De doden in de vrachtwagen hebben diegenen die bij de immigratieproblematiek betrokken zijn, erg geschokt en hebben ons doen inzien dat ons land inzake immigratie in een stroomversnelling is terechtgekomen.

We hebben dus voor een andere formule geopteerd. Hoewel een onderzoekscommissie doeltreffender zou zijn geweest, hebben we er toch voor gekozen ons onderzoek naar de mensenhandel in de subcommissie voort te zetten en te verdiepen. Ongetwijfeld zijn we daar binnen de Belgische parlementaire instellingen de meest geschikte instantie voor.

Sinds we naar aanleiding van het drama in Zeebrugge hebben vastgesteld dat vrachtwagens onvoldoende worden gecontroleerd, kunnen we, telkens als we een rij vrachtwagens op de autoweg zien aanschuiven, niet nalaten te bedenken dat ze misschien wel mensen vervoeren. De controles bewijzen dat ook. We mogen ons niet van doelwit vergissen. Ons doel is niet deze vluchtelingen als de zoveelste illegalen te beschouwen, maar de netwerken op te rollen, de logica erachter te ontrafelen, te weten wie ze betaalden om hen naar hier te brengen.

Een aantal illegalen kruipt wellicht in vrachtwagens zonder medeweten van de chauffeur, maar dat is een kleine minderheid. We hebben dus scanners nodig en onze fractie vindt dat die er ook moeten komen. Wat de herinvoering van de systematische grenscontroles betreft, zijn we terughoudender. Hoewel het om een voorlopige maatregel gaat, betekenen ze een achteruitgang op Europees vlak. We moeten dus andere controlemiddelen vinden.

Ik herinner eraan dat in ons verslag, dat de Senaat in juli heeft goedgekeurd, de herziening en aanpassing werd gevraagd van de COL 12, de rondzendbrief van de procureurs-generaal over de strijd tegen de mensenhandel. Hieraan zou vanaf september dit jaar worden gewerkt. De eerste opdracht van onze commissie zal dus zijn na te gaan hoever het met deze aanpassing staat. Vinden onze politiediensten dat ze al dan niet operationeel zijn en dat ze de mensenhandel aankunnen?

Het immigratiebeleid moet in een algemeen beleid worden ingepast, maar mag daardoor niet onmogelijk worden gemaakt. De gevolgen van een beleid mogen niet worden verward met de slachtoffers van die gevolgen. Het komt erop aan de netwerken en de kopstukken aan te pakken.

Mijnheer Vandenberghe, hoewel ik mij in de subcommissie bij de stemming heb onthouden, zal ik vandaag het verslag goedkeuren. Mijn onthouding was geen gevolg van een

contrôles de personnes aux frontières intérieures.

En conclusion, compte tenu du décalage entre les promesses d'alors du gouvernement – les scanners, les mesures belges et européennes pour la lutte contre la clandestinité – et la réalité d'aujourd'hui, à savoir la mise sur pied d'une sous-commission de l'Intérieur sur la traite des êtres humains qui pourrait avancer sur le sujet, mon groupe s'abstiendra sur les conclusions de la commission.

Mme Anne-Marie Lizin (PS). Je crois qu'après ces deux interventions, il est utile d'exprimer aussi le sentiment de notre groupe.

Bien entendu, nous approuvons les conclusions du rapport de M. Mahassine mais je tiens à répéter à M. Vandenberghe que nous ne considérons pas que sa démarche était non fondée au moment précis où il l'a faite. Je crois que la mort dans ce camion a terriblement touché toutes les personnes concernées par le problème de l'immigration et a fait prendre conscience de son accélération sur le territoire belge.

Nous avons donc choisi une autre formule. Nous n'avons pas essayé de mener une négociation mais nous avons surtout voulu accomplir un travail continu, en profondeur, qui n'aura certes pas l'efficacité de celui d'une commission d'enquête mais qui permettra d'approfondir notre connaissance de ces filières de traite. Au niveau des institutions parlementaires belges, je pense que nous sommes devenus le lieu sans doute le plus compétent pour traiter de cette problématique.

La sous-commission qui ne sera pas vraiment la commission d'enquête que vous auriez souhaitée va poursuivre un travail de fond et c'est ce que nous souhaitons tous. Elle va nous permettre de réexaminer l'ensemble de la matière et d'analyser en détail le fonctionnement des filières de transport.

Depuis que nous avons pris conscience, par le drame de Zeebrugge, du manque d'examen systématique des camions, on ne peut plus regarder une file de camions sur un autoroute sans se dire que, statistiquement, il s'y trouve des êtres humains ! Et les contrôles le prouvent. Ne nous trompons pas de cible. L'objectif n'est pas de traiter ces réfugiés comme des illégaux supplémentaires mais bien de remonter les filières, de connaître la logique qui les amène, de savoir qui a été payé pour les amener ici.

Certains illégaux montent peut-être dans les camions à l'insu du chauffeur mais ce ne doit être qu'une petite proportion d'entre eux. Nous avons donc besoin de scanners et nous les réclamons. Notre groupe estime en tout cas que ce type de contrôle est nécessaire. Nous sommes plus réticents quant à la réintroduction de contrôles systématiques aux frontières. En effet, c'est un recul important sur le plan européen, bien plus qu'une mesure provisoire ! Ce serait contraire à notre idéal européen et au message que nous voulons transmettre aux jeunes. Ce serait donc une erreur et il faut trouver un moyen de contrôle des filières qui n'implique pas uniquement une présence à la frontière.

Je rappelle que notre rapport adopté par le Sénat en juillet contient un point essentiel, à savoir la révision et la mise à niveau dans un souci d'efficacité de la COL 12, cette circulaire des procureurs généraux sur les techniques de lutte contre la traite des êtres humains. Cette mise à niveau devait

ongunstige beoordeling. Er zullen in dit dossier wellicht nog heel wat schandalen opduiken, vooraleer in ons land een rationeel beleid wordt gevoerd. Ik hoop dat onze subcommissie daaraan zal meewerken. Ik herinner eraan dat we vrijdag onze werkzaamheden over dit probleem aanvatten.

Mevrouw Marie Nagy (ECOLO). – *Ik ben het volkomen eens met mevrouw Lizin. De heer Hordies verkoos dan ook de voortzetting van het werk in de subcommissie te steunen, en niet te opteren voor een onderzoekscommissie. Ik herhaal dat wij het belang van deze kwestie niet in twijfel trekken, maar in dit geval leek het ons beter het werk in de subcommissie voort te zetten. De CVP-leden zijn overigens bijzonder actief in die commissie. Wij staan dus niet achter het voorstel.*

– **De stemming over de conclusie van de commissie heeft later plaats.**

Voorstel van resolutie betreffende het recht op terugkeer voor de Palestijnse vluchtelingen (van de heer Michiel Maertens c.s., Stuk 2-507)

Voorstel tot terugzending

De heer Philippe Mahoux (PS). – *Er is heel wat gebeurd sinds de commissie over deze resolutie stemde. De toestand in het Midden-Oosten is dramatisch. Men bevindt zich in een oorlogstoestand. De situatie in de bezette gebieden, noopt tot een voortzetting van de werkzaamheden van de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen. Ik vraag dus de terugzending van dit voorstel van resolutie naar de commissie.*

Mevrouw Anne-Marie Lizin (PS). – *De terugzending naar de commissie wordt voorgesteld omdat ik een amendement heb ingediend. Als de vergadering beslist dat voorstel te volgen, vraag ik er de nodige spoed achter te zetten. De toestand is inderdaad catastrofaal. Alle hoop op vrede en op een*

être appréciée et élaborée à partir de septembre de cette année. La première tâche de notre commission sera donc de plonger sur ce qui a été fait concernant cette mise à jour de la COL 12. Nos services de police s'estiment-ils, oui ou non, opérationnels et correspondent-ils à la politique policière que l'on a envie de mener à l'égard de ces réseaux de traite ?

Il s'agit pour nous d'une politique essentielle qui doit accompagner une politique d'immigration mais qui ne doit pas la rendre impossible. Il ne faut pas confondre les effets de la politique et les victimes de ces effets. Il convient de condamner les filières et leurs organisateurs.

Monsieur Vandenberghe, je voulais, en tout cas, vous dire que si je me suis abstenue au moment du vote en sous-commission, aujourd'hui, je voterai le rapport. Mon abstention ne correspondait pas à une analyse négative de la démarche entreprise à ce moment-là. Nous vivrons sans doute encore beaucoup de scandales dans le cadre de ce dossier avant qu'une politique rationnelle ne voie le jour dans ce pays. J'espère que notre sous-commission y participera. Je rappelle que vendredi, nous commençons nos travaux concernant ce problème.

Mme Marie Nagy (ECOLO). – Je partage tout à fait le point de vue de Mme Lizin, présidente de la commission de l'Intérieur. C'est pour les mêmes raisons que mon collègue, M. Hordies, a préféré soutenir le principe de la poursuite du travail de la sous-commission sur la traite des êtres humains plutôt que le vote relatif à la commission d'enquête. Je réitère ce qui a été dit : nous ne mettons pas en doute l'intérêt de la question ou de la démarche, mais dans ce cas-ci, il nous a semblé plus opportun de continuer le travail de la sous-commission que de voter la constitution de la commission d'enquête. Nous verrons ce qui sortira des travaux de cette commission qui, je le pense, effectue un travail en profondeur. Les membres CVP de cette commission sont d'ailleurs extrêmement actifs. C'est pour cette raison que nous ne soutiendrons pas la proposition. Pour le reste, la question soulevée est tout à fait pertinente et importante.

– **Il sera procédé ultérieurement au vote sur les conclusions de la commission.**

Proposition de résolution relative au droit au retour des réfugiés palestiniens (de M. Michiel Maertens et consorts, Doc. 2-507)

Proposition de renvoi

M. Philippe Mahoux (PS). – Depuis le vote par la commission de cette résolution, beaucoup de choses se sont passées qui rendent la situation au Moyen-Orient tout à fait dramatique. On se trouve dans une situation de guerre. La situation dans les territoires occupés nécessite, me semble-t-il, une poursuite des travaux de la commission des Affaires étrangères. Je demanderai donc le renvoi de cette proposition de résolution en commission.

Mme Anne-Marie Lizin (PS). – Je suis l'auteur d'un amendement qui mène à cette proposition. Quelle que soit son orientation, si l'assemblée suit la proposition de notre groupe, je souhaiterais que celle-ci soit traitée rapidement. En effet, la situation est catastrophique aujourd'hui comme hier. Nous

Palestijnse staat is verdwenen. De Palestijnse leiders worden systematisch vermoord.

Wat de vergadering ook beslist, de zaak is dringend. Daarom pleit ik ervoor dat de commissie zeer snel bijeenkomt, indien mogelijk nog vanavond. Met dit amendement willen wij de Senaat geenszins beletten stelling te nemen. Integendeel, wij willen dat de Senaat zich duidelijk uitspreekt over de wanverhouding in de machtsontplooiing en over de noodzaak van een interventiemacht.

De heer Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – *Ik heb uiteraard geen bezwaar tegen een terugzending, temeer omdat het verzoek uitgaat van de fractie die het amendement heeft ingediend. Ik wil alleen opmerken dat, als we ons bij elke resolutie door de actualiteit laten opjagen, we voortdurend teksten zullen moeten wijzigen waarover in de commissie langdurig werd beraadslaagd. Ik erken dat er een probleem is en ik volg, soms angstig, het Israëliisch-Palestijns conflict. Maar door te snel te reageren op de ontwikkelingen, brengen we de kwaliteit van ons werk in gevaar. We moeten wel rekening houden met belangrijke actuele gebeurtenissen, maar we moeten er toch ook voor waken dat onze resoluties een zekere bestendigheid hebben. Als onmiddellijk gereageerd moet worden, kunnen we altijd mondelinge vragen of vragen om uitleg stellen. Ik vind trouwens dat het reglement dringende vragen om uitleg mogelijk moet maken om zo op de actualiteit te kunnen inspelen. Ik heb dus geen bezwaar tegen een terugzending, maar wou toch deze algemene opmerking maken.*

De heer Frans Lozie (AGALEV). – *De actualiteit in de regio vraagt om snelle politieke uitspraken. Een terugzending naar de commissie betekent echter een uitstel van ten minste één week. Ik heb geen probleem met het amendement zelf. Het is een duidelijke aanvulling van de goedgekeurde resolutie. De Senaat kan zich vandaag positief over het amendement uitspreken. Gelet op de actualiteit, was ik er voorstander van de oorspronkelijke tekst als eerste stap goed te keuren. Wanneer echter een fractie de terugzending vraagt, moeten we ons daarbij neerleggen.*

De voorzitter. – *De voorzitter van de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging is op dit ogenblik niet aanwezig, maar het voorstel van resolutie werd in de commissie unaniem goedgekeurd. Daarna hebben mevrouw Lizin en de heer Dubié een amendement ingediend.*

De heer Mahoux verzoekt uitdrukkelijk om de terugzending van het voorstel naar de commissie. Gezien de omstandigheden kan de commissie vandaag waarschijnlijk niet samenkomen. Als we nu beslissen om het voorstel van resolutie naar de commissie terug te zenden, kunnen we ons

assistons à la destruction de tous les espoirs de paix ainsi que de l'État palestinien au sens territorial et physique. On a en effet commencé les assassinats systématiques des leaders palestiniens.

Quelle que soit l'orientation de notre assemblée, c'est l'urgence qui s'impose pour le moment en cette matière. C'est pourquoi je voudrais plaider pour que la commission se réunisse extrêmement rapidement, si possible encore ce soir. L'objectif de cet amendement n'est nullement d'empêcher une prise de position du Sénat ; au contraire, nous voulons que le Sénat prenne clairement position quant à la disproportion dans l'usage de la force et quant à la nécessité de soutenir à nouveau le déploiement d'une force d'interposition.

M. Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – *Je n'ai évidemment aucune objection au renvoi en commission, d'autant qu'il est demandé par le groupe dont émane l'amendement incriminé. Je voudrais simplement faire remarquer qu'il ne faudrait pas qu'à l'occasion de chaque résolution, nous soyons à ce point hantés par l'actualité que nous devons sans cesse modifier un texte qui a été longuement négocié en commission. Je conçois évidemment que des problèmes se posent et je suis moi-même, parfois avec angoisse, le problème israélo-palestinien, mais en réagissant trop rapidement à l'évolution de la situation, nous finirons par nuire à la qualité de notre travail. Nous devons éviter que la quotidienneté envahisse complètement les résolutions que nous votons. S'il faut, bien entendu, tenir compte des « pics » qui peuvent survenir dans un problème, nous devons, autant que possible, voter des résolutions qui aient un certain caractère de permanence et ne pas réagir à chaud. Pour les réactions immédiates, nous disposons d'ailleurs, par exemple, des questions orales ou des demandes d'explications – urgentes ou non. J'ai toujours pensé qu'un jour ou l'autre, dans une réforme globale du règlement, nous pourrions autoriser des demandes d'explications très rapides lorsque l'actualité l'exige. Je n'ai donc pas d'objection à ce sujet, mais je tenais à formuler cette remarque d'ordre général.*

M. Frans Lozie (AGALEV). – *Les événements actuels dans la région appellent sans délai des déclarations politiques. Un renvoi en commission équivaut à un report d'une semaine au moins. Je n'ai pas d'objection contre l'amendement proprement dit qui complète bien la résolution adoptée.*

M. le président. – *Je voudrais faire le point sur la situation. Le président de la commission des relations extérieures n'est pas pour l'instant parmi nous mais la résolution a été votée à l'unanimité en commission. Depuis, un amendement a été déposé par Mme Lizin et par M. Dubié.*

D'autre part, M. Mahoux demande explicitement que cette proposition soit renvoyée en commission. Etant donné les circonstances, il ne sera sans doute pas possible d'examiner l'amendement aujourd'hui. Je vous demande dès lors de concentrer vos interventions sur le principe d'un renvoi rapide en commission. Nous réglerions alors définitivement cette

volgende week over deze aangelegenheid definitief uitspreken.

De heer Jacques Devolder (VLD). – De voorzitter van de commissie is afwezig en er zijn een aantal commissieleden op zending naar Kosovo. Ze hebben altijd actief aan de commissievergaderingen deelgenomen. Ik heb geen probleem met terugzending naar de commissie, maar vandaag kan die commissie zeker niet samenkomen.

De heer Josy Dubié (ECOLO). – *Ik heb inderdaad het amendement van mevrouw Lizin medeondertekend. Ik wijs erop dat nieuwe elementen aan het licht zijn gekomen. Wat wij vragen, is gebaseerd op een nieuwe resolutie van de VN-Veiligheidsraad.*

Ik pleit ook voor een spoedige bijeenkomst van de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging. Als ondervoorzitter kan ik die commissie voorzitten als de voorzitter afwezig is.

De heer Georges Dallemagne (PSC). – *Het is inderdaad belangrijk dat onze resoluties niet op het verkeerde ogenblik komen. Dat is al te dikwijls het geval. Ik wens dat de commissie dringend samenkomt en dat de tekst van het voorstel van resolutie geamendeerd wordt. We moeten vandaag nog over dit voorstel van resolutie kunnen stemmen. De toepassingsfeer ervan is sterk uitgebreid door de grondige aanpak van de commissie. Ik ben bereid andere amendementen te bestuderen. Het komt er echter op aan tijdig te reageren, gelet op het belang, het dringend karakter en de ernst van de situatie. De boodschap van de Senaat moet ten gepaste tijde worden gehoord.*

De heer Philippe Mahoux (PS). – *Mijnheer de voorzitter, ik laat het aan u over om contact op te nemen met de voorzitter of de leden van de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging om de datum van die vergadering te bepalen. Ik vind ook dat we niet mogen treuzelen en dat we rekening moeten houden met de dramatische ontwikkeling van de situatie in de bezette gebieden. We moeten dus snel handelen en tegelijkertijd rekening houden met de situatie. We zijn het erover eens dat de vrede in het Midden-Oosten zo spoedig mogelijk moet worden hersteld, met respect voor de rechten van de Palestijnen en de veiligheid van Israël. Dat zeggen we al jaren.*

De voorzitter. – Ik stel voor dat we ons uitspreken over de duidelijke vraag van de heer Mahoux om het voorstel van resolutie terug te zenden naar de commissie.

De commissie regelt zelf haar werkzaamheden. Ze legt haar vergadering vast wanneer zij wil. Iedereen neemt zijn verantwoordelijkheid op zich.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Kunnen we ons niet over een compromis uitspreken? We kunnen de stemming uitstellen tot volgende week, en ondertussen de commissie de gelegenheid geven om daarover te beraadslagen. Als de commissie daarover niet is bijeengekomen, kan de afspraak zijn dat we volgende week stemmen. We verzenden dan niet zonder meer, maar geven ons acht dagen uitstel om te stemmen.

De voorzitter. – Wij kunnen op uw voorstel niet ingaan, mijnheer Vandenberghe. Het reglement bepaalt dat het

question la semaine prochaine

M. Jacques Devolder (VLD). – *Le président et plusieurs membres de la commission sont absents. Ils ont toujours participé activement aux réunions de la commission. Je ne suis pas opposé à un renvoi en commission mais elle ne peut se réunir aujourd'hui.*

M. Josy Dubié (ECOLO). – J'ai effectivement cosigné l'amendement de Mme Lizin. J'insiste sur le fait que des éléments nouveaux sont apparus. Ce que nous demandons se base en fait sur une nouvelle résolution du Conseil de sécurité des Nations unies. Il est important de le souligner.

Je plaide aussi pour une réunion rapide de la commission des Relations extérieures. Je vous signale que j'en suis le vice-président et qu'en l'absence du président, je peux la présider.

M. Georges Dallemagne (PSC). – Il est effectivement important de ne pas arriver à contretemps avec nos résolutions. C'est trop souvent le cas. Je veux bien que l'on réunisse d'urgence la commission et que l'on amende le texte de la proposition de résolution. Notre objectif principal doit être de voter cette proposition de résolution aujourd'hui. Son champ d'application a été passablement étendu à la suite d'un travail approfondi en commission. Je suis prêt à examiner d'autres amendements. Mais il est important de ne pas arriver à contretemps, étant donné l'importance, l'urgence et la gravité de la situation. Le message du Sénat doit être entendu en temps utile.

M. Philippe Mahoux (PS). – Je vous laisse le soin de prendre langue avec le président ou les membres de la commission des Relations extérieures afin de déterminer la date de la réunion. Je pense aussi que nous ne devons pas traîner et que nous devons tenir compte de l'évolution dramatique actuelle de la situation dans les territoires occupés. Nous devons donc agir avec célérité et, en même temps, tenir compte de la situation. L'objectif que poursuit l'immense majorité d'entre nous est évidemment de rétablir le plus rapidement possible la paix au Moyen Orient, dans le respect des droits des Palestiniens et de la sécurité d'Israël. Nous l'avons déjà dit depuis de nombreuses années.

M. le président. – Je vous propose de statuer sur la demande claire de M. Mahoux de renvoyer la proposition de résolution en commission

Pour le reste, la commission est maître de ses travaux. Elle fixe sa réunion quand elle le veut. Chacun prend ses responsabilités.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Ne pouvons-nous pas nous prononcer sur un compromis? Nous pouvons reporter le vote à la semaine prochaine et donner ainsi à la commission l'occasion d'en délibérer.*

M. le président. – Nous ne pouvons pas accepter la proposition de M. Vandenberghe. Notre règlement prévoit le

voorstel naar de commissie moet worden teruggezonden.

– **Tot terugzending wordt besloten bij zitten en opstaan.**

Stemmingen

(De naamlijsten worden in de bijlage opgenomen.)

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 23 van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel (Stuk 2-527)

De voorzitter. – We stemmen eerst over amendement nr. 1 van de heer Vandenberghe.

Stemming nr. 1

Aanwezig: 42

Voor: 6

Tegen: 30

Onthoudingen: 6

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen nu over artikel 2.

Stemming nr. 2

Aanwezig: 43

Voor: 36

Tegen: 3

Onthoudingen: 4

– **Artikel 2 wordt aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen nu over het wetsontwerp in zijn geheel.

Stemming nr. 3

Aanwezig: 43

Voor: 36

Tegen: 6

Onthoudingen: 1

– **Het wetsontwerp is aangenomen.**

– **Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.**

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Mijnheer de voorzitter, ik wil er uw aandacht op vestigen dat voor de tweede keer in veertien dagen de meerderheid niet in aantal is en dat de oppositie beleefdheidshalve in de zaal blijft.

De voorzitter. – Ik ben het volledig met u eens, mijnheer Vandenberghe. Ik vind het onoorbaar dat slechts 43 leden aanwezig zijn.

Voorstel tot instelling van een parlementaire onderzoekscommissie naar aanleiding van de dramatische dood van 58 migranten op een overzetboot van Zeebrugge naar Dover (van mevrouw Erika Thijs c.s., Stuk 2-481)

De voorzitter. – Wij stemmen over de conclusie van de

renvoi en commission.

– **Le renvoi est ordonné par assis et levé.**

Votes

(Les listes nominatives figurent en annexe.)

Projet de loi modifiant l'article 23 de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier (Doc. 2-527)

M. le président. – Nous votons d'abord sur l'amendement n° 1 de M. Vandenberghe.

Vote n° 1

Présents : 42

Pour : 6

Contre : 30

Abstentions : 6

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'article 2.

Vote n° 2

Présents : 43

Pour : 36

Contre : 3

Abstentions : 4

– **L'article 2 est adopté.**

M. le président. – Nous votons à présent sur l'ensemble du projet de loi.

Vote n° 3

Présents : 43

Pour : 36

Contre : 6

Abstentions : 1

– **Le projet de loi est adopté.**

– **Il sera soumis à la sanction royale.**

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *M. le président, je voudrais attirer votre attention sur le fait que, pour la deuxième fois en quinze jours, la majorité n'est pas en nombre et que l'opposition reste en séance par politesse.*

M. le président. – Je partage entièrement votre avis, M. Vandenberghe. Je trouve absolument inacceptable qu'il n'y ait que 43 membres présents.

Proposition créant une commission d'enquête parlementaire à la suite de la mort dramatique de 58 immigrants sur un transbordeur de Zeebrugge à Douvres (de Mme Erika Thijs et consorts, Doc. 2-481)

M. le président. – Nous votons sur les conclusions de la

commissie die voorstelt dit voorstel te verwerpen.

Stemming nr. 4

Aanwezig: 47

Voor: 34

Tegen: 8

Onthoudingen: 5

– **De conclusie is aangenomen.**

Regeling van de werkzaamheden

De voorzitter. – Het Bureau stelt voor volgende week deze agenda voor:

Donderdag 30 november 2000

's ochtends te 10 uur

Evocatieprocedure

Wetsontwerp betreffende de gezinsbemiddeling; Gedr. St. 2-422/1 tot 8.

Evocatieprocedure

Wetsontwerp tot aanvulling van de wet van 26 juni 2000 tot beperking met de helft van de devolutive kracht van de lijststemmen en tot afschaffing van het onderscheid tussen kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers voor de verkiezing van de provincie- en gemeenteraden en het Europese Parlement; Gedr. St. 2-524/1 tot 3.

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 66 van de provinciewet en tot invoeging van een artikel 242bis in de nieuwe gemeentewet, inzake het beleidsprogramma (van de heer Paul Wille c.s.); Gedr. St. 2-490/1 tot 3.

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap; Gedr. St. 2-576/1 tot 3.

's namiddags te 15 uur

Inoverwegingneming van voorstellen.

Mondelinge vragen.

Wetsontwerp betreffende de wijziging van de Overeenkomst tot oprichting van de Afrikaanse Ontwikkelingsbank; Gedr. St. 2-558/1 tot 3.

Vanaf 17 uur: Naamstemmingen over de afgehandelde agendapunten in hun geheel.

Vragen om uitleg:

- van de heer Patrik Vankrunkelsven aan de Eerste Minister over “het beleid op het vlak van de nucleaire wapens” (nr. 2-278);
- van de heer Alain Destexhe aan de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over “de opvolging van de Cidex-crisis” (nr. 2-277);
- van de heer Georges Dallemagne aan de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over “de opvolging van de Cidex-crisis” (nr. 2-275);
- van mevrouw Clotilde Nyssens aan de Minister van

commission qui propose le rejet de la proposition.

Vote n° 4

Présents : 47

Pour : 34

Contre : 8

Abstentions : 5

– **Les conclusions sont adoptées.**

Ordre des travaux

M. le président. – Le Bureau propose l'ordre du jour suivant pour la semaine prochaine :

Jeudi 30 novembre 2000

le matin à 10 heures

Procédure d'évocation

Projet de loi relative à la médiation en matière familiale ; Doc. 2-422/1 à 8.

Procédure d'évocation

Projet de loi complétant la loi du 26 juin 2000 visant à réduire de moitié l'effet dévolutif des votes exprimés en case de tête et à supprimer la distinction entre candidats titulaires et candidats suppléants pour l'élection des conseils provinciaux et communaux et du Parlement européen ; Doc. 2-524/1 à 3.

Proposition de loi modifiant l'article 66 de la loi provinciale et insérant un article 242bis dans la nouvelle loi communale, en ce qui concerne le programme de politique générale (de M. Paul Wille et consorts) ; Doc. 2-490/1 à 3.

Projet de loi modifiant la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone ; Doc. 2-576/1 à 3.

l'après-midi à 15 heures

Prise en considération de propositions.

Questions orales.

Projet de loi portant sur la modification de l'Accord portant création de la Banque africaine de Développement ; Doc. 2-558/1 à 3.

À partir de 17 heures : Votes nominatifs sur l'ensemble des points à l'ordre du jour dont la discussion est terminée.

Demandes d'explications :

- de M. Patrik Vankrunkelsven au Premier Ministre sur « la politique dans le domaine des armes nucléaires » (n° 2-278) ;
- de M. Alain Destexhe au Ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur « le suivi de la crise Cidex » (n° 2-277) ;
- de M. Georges Dallemagne au Ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur « le suivi de la crise Cidex » (n° 2-275) ;

- Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over “de geldende wetgeving inzake pijnbestrijding” (nr. 2-269);
- van mevrouw Magdeleine Willame-Boonen aan de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over “het voorkomen van mishandeling van bejaarden en de maatregelen die daartegen genomen worden” (nr. 2-274);
 - van mevrouw Sabine de Bethune aan de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu en aan de Minister van Sociale Zaken en Pensioenen over “de systematische opsporing van borstkanker” (nr. 2-271);
 - van mevrouw Clotilde Nyssens aan de Minister van Financiën over “de oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen” (nr. 2-270);
 - van mevrouw Meryem Kaçar aan de Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over “de aandacht voor de aidsproblematiek binnen het Belgisch ontwikkelingsbeleid” (nr. 2-273);
 - van mevrouw Sabine de Bethune aan de Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over “de aandacht voor de aidsproblematiek binnen het Belgisch ontwikkelingsbeleid” (nr. 2-272);
 - van de heer Johan Malcorps aan de Minister van Financiën over “de afwijzing van een CO2-taks als instrument voor een Belgisch klimaatbeleid” (nr. 2-262);
 - van de heer Philippe Bodson aan de Minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over “het reglementair kader rond het toekennen van de UMTS-licenties” (nr. 2-266).

's avonds te 19 uur

Hervatting van de agenda van de namiddagvergadering.

- **De Senaat is het eens met deze regeling van de werkzaamheden.**

Stemming

(De naamlijsten worden in de bijlage opgenomen.)

Moties ingediend tot besluit van de vragen om uitleg van de heer Georges Dallemagne (2-238) en mevrouw Sabine de Bethune (2-231) aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over «de regionalisering van de ontwikkelingssamenwerking», gesteld in plenaire vergadering op 16 november 2000

De voorzitter. – We stemmen over de gewone motie die voorrang heeft. *(Samenspraken)*

De heer Philippe Mahoux (PS). – *Het is een gewone motie, waarbij vertrouwen wordt geschonken aan de regering.*

De heer Patrik Vankrunkelsven (VU-ID). – Ik zal tegen de gewone motie stemmen. Ik zou immers graag het stemgedrag van een aantal collega's zien in verband met de motie die onder andere door mevrouw de Bethune is ingediend. Die motie druist volgens mij in tegen het standpunt van de CVP in

- de Mme Clotilde Nyssens au Ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur « la réglementation en vigueur en matière de prise en charge de la douleur » (n° 2-269) ;
- de Mme Magdeleine Willame-Boonen au Ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur « la prévention et la prise en charge de la maltraitance chez les personnes âgées » (n° 2-274) ;
- de Mme Sabine de Bethune au Ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement et au Ministre des Affaires sociales et des Pensions sur « le dépistage systématique du cancer du sein » (n° 2-271) ;
- de Mme Clotilde Nyssens au Ministre des Finances sur « la création d'un Office des créances alimentaires » (n° 2-270) ;
- de Mme Meryem Kaçar au Secrétaire d'Etat à la Coopération au développement sur « l'attention portée à la problématique du sida par la politique de la Belgique en matière de coopération » (n° 2-273) ;
- de Mme Sabine de Bethune au Secrétaire d'Etat à la Coopération au développement sur « l'attention portée à la problématique du sida par la politique de la Belgique en matière de coopération » (n° 2-272) ;
- de M. Johan Malcorps au Ministre des Finances sur « le refus d'une taxe sur le CO2 comme instrument d'une politique belge en matière de climat » (n° 2-262) ;
- de M. Philippe Bodson au Ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur « le cadre réglementaire entourant l'octroi des licences UMTS » (n° 2-266).

le soir à 19 heures

Reprise de l'ordre du jour de la séance de l'après-midi.

- **Le Sénat est d'accord sur cet ordre des travaux.**

Vote

(Les listes nominatives figurent en annexe.)

Motions déposées en conclusion des demandes d'explications de M. Georges Dallemagne (2-238) et de Mme Sabine de Bethune (2-231) au secrétaire d'État à la Coopération au développement sur «la régionalisation de la coopération au développement», développées en séance plénière le 16 novembre 2000

M. le président. – Nous votons sur la motion pure et simple qui a la priorité. *(Colloques)*

M. Philippe Mahoux (PS). – C'est une motion pure et simple qui équivaut à la confiance au gouvernement.

M. Patrik Vankrunkelsven (VU-ID). – *Je voterai contre la motion pure et simple. Déposée notamment par Mme de Bethune, elle est contraire au point de vue défendu par le CVP au Parlement flamand. Je peux me rallier à un plaidoyer en faveur d'une coopération au développement de qualité à*

het Vlaams Parlement. Ik kan akkoord gaan met een pleidooi voor een kwaliteitsvolle ontwikkelingssamenwerking op alle niveaus, maar ik vraag mij af waarom wij alleen voor een kwaliteitsvolle "federale Belgische" samenwerking moeten pleiten. Dat is trouwens een pleonasme, waarschijnlijk om heel duidelijk te zijn. Dit gaat in tegen de huidige federale bevoegdheden in ons land.

Mevrouw Sabine de Bethune (CVP). – Ik nodig de heer Vankrunkelsven, die niet aanwezig was op het debat, uit mijn interpellatie te lezen, want dan zou hij het genuanceerde standpunt van de CVP over dit punt begrijpen.

De Senaat is uiteraard alleen bevoegd om aanbevelingen te richten tot de federale overheid. Ik heb er geen probleem mee minister Anciaux aan te moedigen om een goed beleid te voeren; ik heb dat trouwens in verschillende debatten gedaan. Zo wil ik ook hier zeggen dat ik het betreurt dat minister Anciaux zijn budget voor ontwikkelingssamenwerking dit jaar heeft verminderd. Dat is ongelooflijk voor een regeringspartij die pleit voor een beter ontwikkelingsbeleid. Mijn partij betreurt dit expliciet, maar de Senaat is daarvoor niet het gepaste forum. Aangezien de vraag gesteld wordt, wil ik dit graag benadrukken.

De heer Frans Lozie (AGALEV). – Het zal voor de leden van de Senaat geen geheim zijn dat wij de regering steunen, vooral de wijze waarop ze bij de laatste begrotingsbespreking een substantiële verhoging van de begroting voor ontwikkelingssamenwerking op federaal niveau heeft goedgekeurd.

Agalev vindt de gemotiveerde motie een duidelijkere en explicietere formulering van de wil van de regering om het federale ontwikkelingssamenwerking te stimuleren en te steunen. Om die reden zal onze fractie zich onthouden bij de stemming over de gewone motie.

De heer Georges Dallemagne (PSC). – *Met deze motie ondersteunen wij de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, die aan een goede federale ontwikkelingssamenwerking wil werken, die bedenkingen heeft bij de manier waarop het debat over de defederalisering van dit departement is gevoerd en de wijze waarop de beslissing werd genomen, en die erop wijst dat heel wat is gerealiseerd.*

Wij zijn het in grote lijnen eens met het beleid van de staatssecretaris. Met deze motie willen wij aantonen dat wij zijn inspanningen steunen en willen wij zijn vrees voor de toekomst van de ontwikkelingssamenwerking onderschrijven.

Mevrouw Marie Nagy (ECOLO). – *Door de gewone motie aan te nemen schenkt men het vertrouwen aan de regering. Moet het vertrouwen in de staatssecretaris in dit geval worden beschouwd als een blijk van wantrouwen ten opzichte van de regering? Het wordt tijd dat de Senaat zich over de kwestie van de gewone moties bezint. Het systeem van gemotiveerde moties lijkt me veel logischer.*

Ecolo zal de gewone motie goedkeuren, maar een lid van mijn fractie steunt de gemotiveerde motie omdat hij ze mede heeft ondertekend.

tous les niveaux mais pourquoi devons-nous plaider pour une coopération « fédérale belge » de qualité ? Cela va à l'encontre des compétences fédérales actuelles.

Mme Sabine de Bethune (CVP). – *J'invite M. Vankrunkelsven, absent lors du débat, à lire mon interpellation ; il comprendra ainsi le point de vue nuancé du CVP en la matière.*

Le Sénat ne peut, en effet, adresser des recommandations qu'à l'autorité fédérale. Je suis tout à fait disposée à encourager M. Anciaux à mener une bonne politique. Je déplore qu'il ait comprimé cette année le budget de la coopération. Une telle décision est incroyable de la part d'un parti, membre du gouvernement, qui préconise une meilleure politique de développement.

M. Frans Lozie (AGALEV). – *Nous soutenons le gouvernement et nous nous félicitons qu'il ait décidé d'accroître sensiblement le budget de la coopération au développement à l'échelon fédéral.*

Agalev voit dans la motion motivée une formulation plus claire et plus explicite de la volonté gouvernementale de stimuler la coopération au développement fédérale. Mon groupe s'abstiendra donc lors du vote sur la motion pure et simple.

M. Georges Dallemagne (PSC). – Je rappelle que cette motion a pour but de soutenir le secrétaire d'État à la coopération au développement, dans ses vues sur une coopération fédérale de qualité, dans ses craintes sur la manière dont s'est engagé le débat sur la défédéralisation de ce département, quant à la manière dont la décision a été prise aux petites heures du jour et quant au fait que, par rapport à la situation actuelle, des chantiers importants ont été menés à bien.

Le secrétaire d'État essaie de mener la coopération selon des orientations qui, dans les grandes lignes, nous conviennent. Aujourd'hui, il s'agit simplement de soutenir ses efforts et de faire écho à ses craintes sur l'avenir de la coopération au développement.

Mme Marie Nagy (ECOLO). Dans la procédure parlementaire, la question de la motion pure et simple se pose comme une expression de la confiance. Dans ce cas-ci, il me semble assez difficile de pouvoir traduire le fait du soutien au secrétaire d'État comme une défiance à l'égard du gouvernement. Il serait peut-être temps que le Sénat, comme d'autres institutions d'ailleurs, réfléchisse à la question des motions pures et simples ; le système des motions motivées me semble beaucoup plus cohérent.

Mon groupe votera la motion pure et simple mais un membre soutiendra la proposition de motion motivée puisqu'il l'a

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Mijnheer de voorzitter, wij zouden alle stemverklaringen van de vorige zittingsperiode kunnen bovenhalen waarin senatoren, onder meer van Ecolo, herhaaldelijk pleitten voor de afschaffing van het volgens hun achterhaalde systeem van de gewone motie. Hun stelling was dat de senatoren over inhoudelijke punten dienden te stemmen, zodat ze hun standpunt duidelijk aan de bevolking konden kenbaar maken. Wij vonden dat een zeer goed voorstel en daarom hebben wij nu een met redenen omklede motie ingediend. Het verbaast mij dan ook dat Ecolo nu een diametraal tegengesteld standpunt inneemt.

De voorzitter. – *Elke fractie heeft haar standpunt naar voren gebracht. Iedereen kent de regels van het spel. Overigens wordt met beide moties vertrouwen geschonken aan de regering, met de eerste op een welomschreven manier en met de tweede op een algemene manier. Dit is een zeer oude methode, die ikzelf wel eens heb gebruikt toen mijn partij deel uitmaakte van de oppositie. Iedereen weet dat er eerst wordt gestemd over de gewone motie.*

Stemming nr. 5

Aanwezig: 40

Voor: 26

Tegen: 9

Onthoudingen: 5

– **De gewone motie is aangenomen.**

(Voorzitter: de heer Jean-Marie Happart, ondervoorzitter.)

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine de Bethune aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over «de sociale verkiezingen 2000» (nr. 2-244)

Mevrouw Sabine de Bethune (CVP). – Begin dit jaar vonden sociale verkiezingen plaats. Vorig jaar deze tijd is de minister gestart met een campagne om diverse doelgroepen onder de werknemers, namelijk jongeren, vrouwen, allochtonen, ertoe aan te zetten zich kandidaat te stellen voor de sociale verkiezingen. Eén jaar later is de tijd rijp voor een evaluatie van die sociale verkiezingen. Enerzijds is de vraag hoeveel vrouwen verkozen werden en of er vooruitgang merkbaar is, anderzijds is het nuttig te reflecteren over de beleidsconclusies die de minister hieruit kan afleiden voor de toekomst.

Ik wil eerst even ingaan op de cijfers. Graag vernam ik wat verhoudingsgewijze het aantal gekozen vrouwen en mannen is in deze sociale verkiezingen. Wat waren de cijfers vorig jaar. Hoe groot is de vrouwelijke aanwezigheid vandaag? Hoe worden deze cijfers geanalyseerd? Wanneer zullen de resultaten officieel bekend gemaakt worden? Hoe zullen de statistieken in de toekomst worden bijgehouden? Welke conclusies kan de minister hieruit afleiden?

Dit thema is belangrijk, niet alleen in ons land maar ook in Europa. Ik verwijs naar een nota van de European Trade

cosignée.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Sous la précédente législature, bon nombre de sénateurs, dont ceux d'Ecolo, ont plaidé à mainte reprise pour la suppression du système de la motion pure et simple qu'ils jugeaient dépassé. Ils estimaient que les sénateurs devaient s'exprimer sur le contenu des textes, de manière à bien faire connaître leur position à la population. C'est pourquoi nous avons déposé une motion motivée. Je m'étonne qu'Ecolo adopte aujourd'hui un point de vue diamétralement opposé.*

M. le président. – Chaque groupe s'est exprimé. Il s'agit d'une question de justification de vote et de procédure. Nous connaissons tous les règles du jeu. Les deux motions accordent d'ailleurs la confiance au gouvernement, l'une d'une manière plus particulière, l'autre d'une manière générale. C'est une très vieille méthode que j'ai moi-même utilisée lorsque j'étais dans l'opposition, mais tout le monde sait que l'on vote d'abord les motions pures et simples.

Vote n° 5

Présents : 40

Pour : 26

Contre : 9

Abstentions : 5

– **La motion pure et simple est adoptée.**

(M. Jean-Marie Happart, vice-président, prend place au fauteuil présidentiel.)

Demande d'explications de Mme Sabine de Bethune à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur «les élections sociales 2000» (n° 2-244)

Mme Sabine de Bethune (CVP). – *Les élections sociales ont eu lieu au début de cette année. L'année dernière, à la même époque, la ministre a lancé une campagne pour encourager divers groupes cibles parmi les salariés – à savoir les jeunes, les femmes, les allochtones – à se présenter aux élections sociales. Un an plus tard, il est temps de procéder à l'évaluation de ces élections sociales, d'une part pour savoir combien de femmes ont été élues et estimer leur progression dans ces instances, et d'autre part pour réfléchir aux conclusions que la ministre peut tirer en termes de politique pour l'avenir.*

Examinons d'abord les chiffres. J'aimerais connaître proportionnellement le nombre de femmes et d'hommes élus lors de ces élections sociales. Quels étaient les chiffres de l'année dernière ? Quel est actuellement le nombre de femmes élues ? Comment ces chiffres ont-ils été analysés ? A quelle date les résultats seront-ils officiellement rendus publics ? Comment les statistiques seront-elles tenues à jour ? Quelles conclusions la ministre peut-elle tirer en la matière ?

Ce sujet est important dans notre pays mais aussi en Europe.

Union Confederation over de evaluatie van haar actieplan ter bevordering van gelijke kansen voor vrouwen en mannen binnen de syndicale organisaties dat liep van 1995 tot 1999. Ik verwijz ook naar een studie die in opdracht van de ETUC werd gemaakt onder leiding van professor Ada Garcia. De resultaten hiervan werden ook bekendgemaakt in 1999 onder de titel "The second sex of European Trade Unionism". Dit diepteonderzoek werd gevoerd bij 50 aangesloten syndicale organisaties in 26 landen. Daaruit blijkt dat de deelname van vrouwen in syndicale organisaties zeer laag ligt. Dat staat in schril contrast met het feit dat grosso modo voor Europa, ik beschik helaas niet over de Belgische cijfers, ongeveer 40% van de vakbondsleden vrouwen zijn. Binnen de organisaties voor sociaal overleg blijkt evenwel dat op besluitvormingsniveau minder dan één vierde vrouwen zijn. Dat is dus een belangrijke ondervertegenwoordiging. Deze cijfers illustreren de noodzaak aan omkadering en een beleid. Wellicht geeft de minister straks in haar antwoord de cijfers voor ons land. Ik ben benieuwd of wij al dan niet beter scoren dan het Europese gemiddelde en welke beleidsmaatregelen zij daartegenover stelt.

Een andere studie van 1999 van de "Dublin Foundation for improvement of living and working conditions" bevestigt dat in Europa tot nog toe te weinig aandacht werd besteed aan de plaats van de vrouwen in het sociaal overleg. De studie benadrukt ook dat het belangrijk is dat vrouwen deelnemen aan dit overleg om hun rechten op het werk te kunnen verdedigen. De studie toont aan dat door een grotere deelname van vrouwen aan het sociaal overleg, de vrouwenrechten op de arbeidsmarkt beter worden behartigd.

Beide studies wijzen op een aantal belemmeringen en reiken ook strategieën aan waarover binnen het wetenschappelijk onderzoek een ruime consensus blijkt te bestaan. Ik zal mij ertoe beperken de belemmeringen op te sommen waarmee trouwens ook vrouwen die een politiek engagement aangaan, worden geconfronteerd. Allereerst is er de moeilijke combinatie van gezin en arbeid met een engagement in een syndicale organisatie. Vervolgens zijn er de stereotiepe rolmodellen die ook in het sociaal overleg op vrouwen blijven wegen. Een derde belemmering is de beroepssegregatie waardoor een grote groep van vrouwelijke werknemers geconcentreerd is in een beperkt aantal sectoren, zodat ze weinig kans hebben om door te stromen naar het sociaal overleg. Bovendien bekleden vrouwen meestal ondergeschikte posities en maken zij daardoor minder kans om zich binnen hun sector te doen gelden en verkozen te worden binnen de sociale organisaties. Ten vierde is de mannencultuur nog altijd dominant binnen de syndicale organisaties die soms nog echte mannenbastions worden genoemd. Vrouwen worden er vaak nog gediscrimineerd, onder meer wat hun vormingskansen betreft.

Dezelfde studies reiken ook enkele strategieën aan. Ten eerste benadrukken zij het belang van duidelijke statistieken en monitoring, zodat op geregelde tijdstippen kan worden gepeild naar de deelname van vrouwen, binnen welke sectoren, op welke niveaus en of er vooruitgang wordt geboekt.

De tweede strategie omvat positieve actiemaatregelen, becijferde doelstellingen, quota, voorbehouden zetels. De derde strategie bestaat erin de vrouwencommissies of

Je me réfère à une note de l'« European Trade Union Confederation » sur l'évaluation de son plan d'action relatif à la promotion de l'égalité des chances des femmes et des hommes au sein des organisations syndicales entre 1995 et 1999. Je me réfère également à une étude réalisée à la demande de l'ETUC, sous la direction du Professeur Ada Garcia, dont les résultats ont été publiés en 1999 sous le titre « The second sex of European Trade Unionism ». Cette enquête approfondie, menée auprès de 50 organisations syndicales affiliées dans 26 pays, révèle la très faible participation des femmes au sein des organisations syndicales. Cela contraste violemment avec le fait qu'en Europe – je ne dispose malheureusement pas des chiffres pour la Belgique – environ 40% des syndiqués sont des femmes. Au sein des organisations de concertation sociale, on constate cependant que moins d'un quart des postes à responsabilité sont occupés par des femmes. Celles-ci sont donc fortement sous-représentées. Ces chiffres montrent la nécessité de mener une politique en la matière. Dans sa réponse, la ministre nous communiquera peut-être les chiffres pour notre pays. Je suis curieuse de savoir si nous faisons oui ou non mieux que la moyenne européenne et d'entendre les mesures qu'elle compte prendre en la matière.

Une autre étude de 1999 de la « Dublin Foundation for improvement of living and working conditions » confirme que, jusqu'à présent, trop peu d'attention est encore accordée en Europe à la place des femmes dans la concertation sociale. L'étude souligne l'importance d'une plus grande participation des femmes à la concertation sociale afin de mieux défendre leurs droits sur le marché du travail.

Les deux études révèlent l'existence de certains obstacles et suggèrent également des stratégies au sujet desquelles un large consensus semble exister au niveau des chercheurs. Je me limiterai à énumérer les obstacles auxquels les femmes, y compris d'ailleurs celles qui s'engagent dans la politique, sont confrontées. Tout d'abord, la difficulté de concilier la vie familiale et professionnelle avec un engagement dans une organisation syndicale. Ensuite, les stéréotypes qui continuent à peser sur les femmes dans le domaine de la concertation sociale. Troisième obstacle, la ségrégation professionnelle qui concentre une grande partie des femmes salariées dans certains secteurs leur donnant ainsi peu de chance d'accéder à la concertation sociale. En outre, les femmes occupent surtout des emplois subalternes, ce qui leur laisse moins de possibilité de s'affirmer et d'être élues dans les organisations sociales. Quatrièmement, la culture masculine est encore dominante au sein des organisations syndicales, qui sont parfois encore qualifiées de bastions masculins. Les femmes sont encore souvent victimes de discriminations, notamment en ce qui concerne leurs chances de formation.

Les mêmes études proposent également quelques stratégies. Tout d'abord, elles insistent sur l'importance de statistiques précises pour calculer, à intervalles réguliers, le taux de participation des femmes dans les divers secteurs et niveaux ainsi que les progrès réalisés.

La deuxième stratégie comprend les mesures d'actions positives, les intentions chiffrées, les quotas, les sièges réservés. La troisième stratégie consiste à renforcer les commissions de femmes ou les commissions chargées du

gelijkkansenscommissies binnen de syndicale organisaties te versterken. De studiediensten moeten speciaal aandacht besteden aan de behartiging van vrouwenbelangen. De vierde strategie is gericht op vorming en *gendertraining*. Ten slotte moet er een mentaliteitsverandering komen, een nieuwe syndicale cultuur, waarin plaats wordt gemaakt voor vrouwen en *gendermainstreaming*.

Het beleid heeft dus een belangrijke rol te spelen op drie niveaus: voorwaarden scheppen, ondersteunen en reguleren.

Hoe staat de vice-eerste minister hiertegenover?

Ik heb nog drie aanbevelingen. Ten eerste, wijs ik nogmaals op het belang van de statistieken zelf teneinde te weten welke stappen nog moeten worden gedaan en wat de pijnpunten zijn. Ten tweede, is er het belang van de evaluatie van de gebruikte strategieën en in het bijzonder van de gevoerde campagne. Opdat dergelijke initiatieven in de toekomst nog meer vruchten afwerpen moet een degelijke evaluatie worden gemaakt. Hier geldt hetzelfde als bij de stemvrouwcampagne. Ook hier zijn een permanente sensibilisatie en mentaliteitswijziging noodzakelijk.

Ten derde, wijs ik op het belang van een globaal beleid ter ondersteuning van de aanwezigheid van vrouwen in het sociaal overleg. Dit geldt voor alle strategische punten die ik eerder heb aangehaald: het bijhouden van cijfers, het uitwerken van structurele maatregelen zoals wetgeving of quota, het versterken van de vrouwencommissies binnen de vakbonden, het *empowerment* van vrouwenorganisaties, de training, de vorming en de mentaliteitswijziging.

Hoe kijkt de vice-eerste minister terug op de gevoerde campagne? Hoe wordt deze geëvalueerd? Wat zijn de concrete resultaten? Hoe zal de minister die kaderen in een globaal gelijkkansbeleid? Welke ruimte wil ze geven aan het *empowerment* van vrouwen binnen het syndicaal overleg?

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid. – De sociale verkiezingen hebben tussen 8 en 21 mei 2000 plaatsgevonden. Het departement van Werkgelegenheid had besloten rond deze verkiezingen een informatiecampagne te voeren en hieraan werd een belangrijk budget besteed.

De sociale verkiezingen zijn een belangrijke sociale gebeurtenis: duizenden bedrijven zijn erbij betrokken en honderdduizenden werknemers en werknemers worden verzocht zich uit te spreken. Allen nemen deel aan de verkiezingen van de leden van de ondernemingsraden en van de comités voor de preventie en de bescherming op het werk.

De sociale verkiezingen zijn een van de uitdrukkingsvormen van de democratie in het bedrijf. De deelname van de werknemers aan het bedrijfsleven toont aan dat het sociaal overleg goed functioneert.

Het departement van Werkgelegenheid heeft voor de sociale verkiezingen 20,5 miljoen uitgetrokken om een campagne te voeren in de audiovisuele en geschreven pers, in de vorm van spots op radio en televisie en van advertenties in dagbladen en

respect de l'égalité des chances au sein des organisations syndicales. Les services d'étude doivent accorder une attention particulière à la défense des intérêts des femmes. La quatrième stratégie porte sur la formation à l'égalité des changes entre hommes et femmes. Enfin, il faut un changement des mentalités, une nouvelle culture syndicale qui réserve une place aux femmes et se soucie de leur intégration.

La politique a donc un rôle important à jouer à trois niveaux : adapter les conditions, soutenir et réglementer.

Quel est le point de vue de la vice-première ministre à ce sujet ?

J'ai encore trois recommandations à formuler. Premièrement, j'attire à nouveau votre attention sur l'importance des statistiques pour détecter les problèmes et déterminer les démarches qui doivent encore être entreprises. Deuxièmement, il est important d'évaluer les stratégies utilisées et, en particulier, les campagnes menées en la matière. Cette évaluation est nécessaire pour renforcer l'impact de ces initiatives. Il en va de même pour la campagne en faveur du vote pour les candidats féminins. Une sensibilisation constante et un changement des mentalités sont nécessaires.

Troisièmement, j'insiste sur l'importance d'une politique globale visant à promouvoir la présence des femmes dans les organes de concertation. Cela s'applique à tous les points stratégiques que je viens de citer : la tenue à jour des chiffres, la mise au point de mesures structurelles – notamment une législation ou des quotas – le renforcement des commissions féminines dans les syndicats, l'octroi d'un pouvoir réel aux organisations féminines, la formation et le changement de mentalité.

Quel regard portez-vous sur la campagne qui a été menée ? Comment l'évaluez-vous ? Quels sont les résultats concrets ? Comment pensez-vous pouvoir l'insérer dans une politique globale d'égalité des chances ? Quelle place voulez-vous donner aux femmes au sein des organes de concertation syndicale ?

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi. – Les élections sociales se sont tenues du 8 au 21 mai 2000. A cette occasion, le département de l'Emploi a décidé de mener une campagne d'information sur les élections sociales et d'y consacrer un budget important.

Ces élections constituent un événement social important : des milliers d'entreprises sont concernées, des centaines de milliers de travailleuses et de travailleurs sont appelés à s'exprimer à cette occasion. Tous participent aux élections des membres des conseils d'entreprises et des comités pour la prévention et la protection au travail.

Ce scrutin est une des formes d'expression de la démocratie dans l'entreprise. La participation des travailleurs à la vie de l'entreprise constitue un signe de santé de la concertation sociale au sein des entreprises. Il faut encourager cette participation.

Pour les élections 2000, le département de l'Emploi a consacré un budget de l'ordre de 20,5 millions pour mener une campagne dans la presse audiovisuelle et écrite, sous la forme de spots radio et TV ainsi que d'encarts dans les

tijdschriften.

Naast de fundamentele doelstelling van sociale democratie in de bedrijven, waren er ook andere doelstellingen: de werknemers en meer bepaald de vrouwelijke werknemers ertoe aanzetten om kandidaat te zijn; de werknemers ertoe aanzetten om te gaan stemmen; elke vorm van discriminatie ten overstaan van werknemers van buitenlandse afkomst bestrijden; de werkgevers overtuigen van het belang van degelijk sociaal overleg voor hun bedrijf en van het nut van de sociale verkiezingen in dit opzicht.

De informatiecampaagne bestond uit twee delen. Ten eerste werden werknemers, en dan vooral vrouwen, opgeroepen om zich kandidaat te stellen. Ten tweede, werden de werknemers, en meer in het bijzonder de vrouwen, opgeroepen deel te nemen aan de verkiezingen.

Het accent werd eveneens gelegd op twee andere doelgroepen: de jonge werknemers en de werknemers van buitenlandse afkomst.

De sociale partners werden vanzelfsprekend betrokken bij elke fase van de sociale verkiezingen: voorbereiding, verloop, telling van de uitgebrachte stemmen, controle van de resultaten. Het partnerschap kreeg meer bepaald vorm in het Comité voor de begeleiding van de sociale verkiezingen dat vóór en na de sociale verkiezingen vergadert.

Ook bij de informatiecampaagne werden de vakbondsorganisaties nauw betrokken bij het bepalen van de doelstellingen.

U vraagt me wat de weerslag is geweest van de "stem vrouw"-campagne.

Het is niet gemakkelijk daarop te antwoorden want het effect van een sensibiliseringscampagne is moeilijk te meten, behalve misschien wat de participatiegraad betreft.

Ik zou u hetzelfde antwoord kunnen geven als voor de gemeenteraadsverkiezingen. Ik zal nooit beweren dat de verhoging van het aantal stemmen voor vrouwen het gevolg is van de campagne. Die heeft er zeker toe bijgedragen, maar in welke mate? Deze vraag vereist een ernstig onderzoek.

Hetzelfde geldt voor de sociale verkiezingen.

Hierbij werd een daling van de participatiegraad geregistreerd. Men mag hieruit niet overhaast besluiten dat er geen belangstelling is voor de sociale verkiezingen in de ondernemingen. Men moet er rekening mee houden dat er veel méér overeenkomsten werden gesloten in de ondernemingen.

Ik heb een onderzoek gevraagd naar het effect van de campagne om te stemmen voor vrouwen, voor jongeren en voor werknemers van vreemde origine. Op basis hiervan kan ik de toekomst voorbereiden.

Deze analyse zal worden uitgevoerd door mijn departement, in samenwerking met de sociale partners. Tevens heb ik het CRISP om een evaluatie verzocht.

In januari zal ik over de resultaten beschikken. Het is beter nog enkele weken geduld te oefenen en te wachten op de analyse van de specialisten dan overhaaste conclusies te trekken.

journaux et magazines.

Outre l'objectif fondamental, qui était de promouvoir la démocratie sociale au sein des entreprises, d'autres objectifs avaient été retenus : inviter les travailleurs à se porter candidats, encourager les candidatures féminines, inciter les travailleurs à aller voter, combattre toute discrimination à l'égard des travailleurs d'origine étrangère, convaincre les employeurs de l'intérêt d'une bonne concertation sociale pour leur entreprise et de l'utilité des élections sociales à cet égard.

La campagne d'information s'est faite en deux étapes. Les travailleurs, et plus particulièrement les femmes, ont tout d'abord été invités à se porter candidats, et par la suite incités à participer aux élections.

L'accent avait également été mis sur deux autres groupes cibles, à savoir les jeunes travailleurs et les travailleurs d'origine étrangère.

Les partenaires sociaux ont bien entendu été associés à toutes les phases des élections sociales : préparation, déroulement, dépouillement, vérification des résultats. Ce partenariat se concrétise notamment au sein du Comité d'accompagnement des élections sociales, qui se réunit avant et après les élections sociales.

Les organisations syndicales ont également été intimement associées à la détermination des objectifs de la campagne d'information.

Vous me demandez quel a été l'effet de la campagne « Votez pour une femme ».

Il est assez malaisé de répondre à cette question car l'effet d'une campagne de sensibilisation est difficilement mesurable, sauf peut-être pour ce qui concerne le taux de participation.

Je pourrais vous répondre de la même manière que pour les élections communales dont nous avons discuté ensemble. Je ne dirai jamais que l'augmentation du vote en faveur des femmes est due à la campagne. Celle-ci y a certainement contribué mais dans quelle mesure ? Cette question requiert un examen extrêmement sérieux.

Il en va de même manière pour ces élections sociales. Je vous dirai d'abord un mot du taux de participation pour lequel nous disposons d'une indication précise.

On a remarqué une diminution du taux de participation. À l'analyse, il s'avère qu'il ne faut pas conclure trop hâtivement au désintérêt pour les élections sociales à l'intérieur des entreprises mais qu'il convient plutôt de prendre en compte l'augmentation très significative des accords dans les entreprises, ce qui exclut donc, à proprement parler, les élections.

Sur ce point, de même que sur l'impact de la campagne pour le vote en faveur des femmes, des jeunes et des travailleurs d'origine étrangère, j'ai demandé une analyse sérieuse qui pourra me servir, comme vous me le demandez, à préparer le futur.

Cette analyse a été confiée à mon département, en collaboration avec les partenaires sociaux, mais j'ai

Vandaag kan ik enkel zeggen dat er nog altijd een grote meerderheid van mannelijke vertegenwoordigers is, hoewel sedert 1991 een stijging werd vastgesteld van het aantal vrouwelijke kandidaten en verkozenen. Bovendien werd er een stijging van het percentage verkozen vrouwen geregistreerd. Dit zou erop kunnen wijzen dat vrouwen, wanneer zij zich kandidaat stellen, meer kans hebben om te worden verkozen dan mannen.

Ik herhaal dat deze aangelegenheid nader moet worden onderzocht en moet worden getoetst aan de conclusies van de specialisten. Het zou interessant zijn om te weten of we evolueren naar een syndicalisme met meer vrouwelijk trekjes.

Ik kan nog geen regionale of sectorale resultaten meedelen, evenmin als resultaten op basis van de omvang van de ondernemingen. De analyse van deze gegevens vergt veel tijd omdat het om een enorm groot aantal ondernemingen en sectoren gaat.

Ik zou natuurlijk globale cijfers kunnen meedelen. U weet dat er een begeleidingscomité werd opgericht. Volgende week zullen de sociale partners en het ministerie de cijfers voor Wallonië, Brussel en Vlaanderen voor elke vakbond bekendmaken. Dan zal ook een vergelijking worden gemaakt met de verkiezingen van 1995.

Volgende week zullen we over alle gegevens beschikken. Voor een nauwkeuriger analyse moet men de bedrijfsakkoorden ontleden, rekening houden met het aantal jongeren per sector en precies nagaan waarom er voor een welbepaald programma wordt gestemd. De resultaten van die analyse zullen mij eind 2001 worden meegedeeld. Begin volgend jaar zal ik evenwel over de resultaten van de studie over het gevoerde gelijkheidsbeleid beschikken. Ik zal op dit dossier terugkomen zodra het onderzoek van het CRISP en van het ministerie en de sociale partners is afgerond.

Mevrouw Sabine de Bethune (CVP). – Ik dank de minister voor haar antwoord en wil graag nog enkele aanvullende vragen stellen.

De minister sprak van een budget van 20,5 miljoen voor deze campagne. Ze heeft duidelijk uitgelegd dat ze met deze campagne – terecht trouwens – verscheidene doelstellingen had. Kan ze me zeggen welk deel van de middelen werd ingeschreven op het budget voor het gelijkheidsbeleid?

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid. – Per begrotingsartikel dat daarop al

également demandé au CRISP de procéder à une évaluation.

Dès le mois de janvier prochain, je disposerai de l'évaluation du CRISP et de celle de mon département. Je préférerais donc de loin attendre que les spécialistes qui, depuis plusieurs semaines, analysent les élections sociales, me remettent leurs conclusions pour poursuivre la discussion avec vous, plutôt que de tirer trop légèrement des conclusions hâtives.

Les seuls éléments, très superficiels, que je peux vous communiquer sont que, manifestement, la représentation masculine reste très largement majoritaire mais que l'on observe une augmentation constante, depuis 1991, du nombre de femmes candidates et de femmes élues et, plus particulièrement, un accroissement du pourcentage de femmes élues, ce qui tend à démontrer que, si les femmes se portent candidates, elles ont proportionnellement plus de chance d'être élues que les hommes.

Comme je vous l'ai dit, cette question mérite un examen plus approfondi. Cette première observation devra être confrontée aux conclusions des travaux des spécialistes. Il serait en effet intéressant de savoir s'il faut voir, dans cette évolution, un syndicalisme à visage plus féminin, que j'appelle de mes vœux.

Quant au deuxième volet consacré à l'examen des résultats selon les critères régionaux et sectoriels, ainsi que selon la taille des entreprises, l'analyse nécessitera beaucoup plus de temps. J'ai également demandé un examen détaillé des résultats mais les conclusions ne me parviendront que fin 2001. Une telle étude demande en effet beaucoup de temps : elle concerne énormément d'entreprises et de secteurs.

Je pourrais, bien sûr, vous citer des chiffres globaux, qui seront bientôt validés. Comme vous le savez, un comité d'accompagnement a été constitué. La semaine prochaine, les partenaires sociaux et le ministère seront en mesure de présenter ensemble les chiffres pour la Wallonie, pour Bruxelles et pour la Flandre, ainsi que pour chacun des syndicats, et d'établir des comparaisons avec 1995.

Nous disposerons de tous ces éléments la semaine prochaine. Pour travailler plus finement, il faut décortiquer les accords d'entreprises, tenir compte du nombre de jeunes par secteur, analyser les raisons plus pointues qui font qu'un vote va davantage dans un sens ou dans un autre, etc. Cela suppose un examen sérieux dont les résultats me seront communiqués fin 2001. Cependant, dès le début de l'année prochaine, je serai en possession de l'étude relative aux résultats de la politique d'égalité que nous avons menée. Aussi, je propose de revenir sur ce dossier lorsque je serai en possession des enseignements tirés de l'étude du CRISP et de l'examen conjoint ministère et partenaires sociaux.

Mme Sabine de Bethune (CVP). – Je remercie la ministre pour sa réponse. Je souhaiterais encore poser quelques questions complémentaires.

La ministre a fait état d'un budget de 20,5 millions pour cette campagne. Elle a clairement expliqué les différents objectifs de cette campagne. Peut-elle me dire quelle part du budget est consacrée à la politique de l'égalité des chances ?

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi. – En termes d'articles budgétaires concernés ou

dan niet betrekking heeft? Eigenlijk werd het geheel ondergebracht onder de post "sociale verkiezingen" en niet bij de begroting voor het gelijkheidsbeleid.

Mevrouw Sabine de Bethune (CVP). – Om het anders te formuleren: zijn er middelen van het gelijkheidsbudget gebruikt voor de campagne voor de sociale verkiezingen en zo ja, hoeveel ongeveer?

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid. – *Zes miljoen.*

Mevrouw Sabine de Bethune (CVP). – Dat wil zeggen dat ongeveer een vierde tot een derde van de campagne werd ingeschreven op het budget van het gelijkheidsbeleid.

Ten tweede hebt u wel een zicht op de participatie maar beschikt u nog niet over precieze cijfers inzake het aantal verkozen vrouwen. Ik begrijp dat u wacht op de CRISP-studie, maar kunt u niet zeggen hoeveel vrouwen er ongeveer verkozen zijn en hoe groot de globale vooruitgang grosso modo is? Vermits er volgende week resultaten bekend worden, neem ik aan dat u toch een zicht hebt op de globale omvang van de vooruitgang.

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid. – *Zoals ik daareven heb uitgelegd, zullen de werkzaamheden betreffende de globale percentages en de vergelijkingen 1995-2000 volgende week afgerond zijn. Vooraleer deze discussie verder te zetten, zou ik liever over betrouwbare cijfers beschikken. Tegen december of januari zal dat wel het geval zijn.*

Mevrouw Sabine de Bethune (CVP). – Rond het jaareinde kan ik u deze vraag dan opnieuw stellen.

Mijn derde vraag betreft eigenlijk het raam waarbinnen mijn vraag moet worden gesitueerd en daarop hebt u eigenlijk niet geantwoord. Welke beleidsmaatregelen denkt u globaal te nemen? Indien u moet wachten op de detailstudie die eind volgend jaar rond is, dan zitten we al heel dicht bij de volgende sociale verkiezingen. Welke maatregelen zult u dus nemen, ook op andere niveaus zoals structureel, op het vlak van vorming enzovoort?

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid. – *Om efficiënte maatregelen te kunnen nemen, wacht ik liever de resultaten van de gevraagde analyse af. Voor het beleid inzake gelijkheid zal de CRISP-analyse, waarvan de resultaten tegen januari 2001 worden verwacht, zeer nuttig zijn. Samen zullen wij er zonder twijfel in slagen om het beste beleid uit te stippelen voor de volgende sociale verkiezingen.*

Mevrouw Sabine de Bethune (CVP). – Dan kijken we uit naar de resultaten die in januari verwacht worden. Natuurlijk betreurt ik een beetje dat men niet iets vroeger van start is gegaan, zodat u op het budget van volgend jaar al een post had kunnen inschrijven voor de aanloop naar de volgende verkiezingen. In elk geval kunnen we de discussie dus in januari voortzetten.

– **Het incident is gesloten.**

pas ? En fait, le tout a été porté sur « élections sociales » et non sur le budget « égalité des chances ».

Mme Sabine de Bethune (CVP). – *Pour formuler autrement ma question : une part du budget « égalité des chances » a-t-elle été utilisée pour la campagne des élections sociales et, dans l'affirmative, quel montant approximativement ?*

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi. – Six millions.

Mme Sabine de Bethune (CVP). – *Cela signifie qu'environ un tiers à un quart de la campagne a été imputé au budget « égalité des chances ».*

Deuxièmement, vous avez bien une idée de la participation mais vous ne disposez pas encore de chiffres précis en ce qui concerne le nombre de femmes élues. Je comprends que vous attendiez les résultats de l'étude du CRISP, mais pouvez-vous me dire à peu près combien de femmes ont été élues et me donner une idée de l'éventuelle progression qu'elles ont réalisée ? Puisque les résultats seront connus la semaine prochaine, je suppose que vous avez déjà une idée de l'ordre de grandeur de l'avancée.

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi. – Comme je l'ai expliqué tout à l'heure, les travaux relatifs aux pourcentages globaux et aux comparaisons 1995-2000 se termineront la semaine prochaine. Avant de poursuivre la discussion, je souhaite disposer de chiffres sûrs. Ce sera le cas vers décembre ou janvier.

Mme Sabine de Bethune (CVP). – *Vers la fin de l'année, je pourrais alors vous poser cette question.*

Vous n'avez pas répondu à ma troisième question concernant le cadre de ma question. Quelles mesures de politique générale comptez-vous prendre ? Si vous attendez les résultats détaillés de l'étude qui sera terminée vers la fin de l'année, nous serons fort près des élections sociales. Quelles mesures structurelles comptez-vous prendre à d'autres niveaux, par exemple en matière de formation ?

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi. – Afin de pouvoir prendre des mesures efficaces, je souhaite disposer des résultats de l'analyse demandée. Pour ce qui concerne la politique d'égalité, l'analyse CRISP attendue pour janvier 2001 nous sera très utile. Je déposerai cette étude en vue de la discussion. Ensemble, nous arriverons très certainement à définir la meilleure politique à déployer pour les prochaines élections sociales.

Mme Sabine de Bethune (CVP). – *Nous attendons donc impatiemment les résultats annoncés pour le mois de janvier. Je regrette évidemment que l'on n'ait pas commencé plus tôt et que vous n'ayez pas pu inscrire un poste au budget en vue des élections. En tout cas, nous poursuivrons la discussion en janvier.*

– **L'incident est clos.**

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine de Bethune aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid en aan de minister van Justitie over «de beleidsmaatregelen tegen mobbing» (nr. 2-258)

Mevrouw Sabine de Bethune (CVP). – De aanleiding tot deze vraag is de dood van een jonge postbode. Hij pleegde zelfmoord omdat hij – zo bleek uit een korte afscheidsbrief – de verregaande pesterijen van een klikje collega's op het werk niet langer aankon. In dezelfde periode werden enkele vergelijkbare gevallen publiek gemaakt. Het geval van de postbode is een extreem geval. In de meeste gevallen loopt het gelukkig niet zo een vaart. Toch is het fenomeen van pesterijen op het werk belangrijk genoeg om bij stil te staan.

Welke maatregelen kan de overheid nemen tegen *mobbing*? Pesten op het werk is geen recent fenomeen, al beweren sommigen dat het toeneemt door de grote stress waaronder de mensen in onze gejaagde samenleving gebukt gaan. Ik kan mij daarover niet uitspreken. Dat vereist wetenschappelijk onderzoek. Het gaat alleszins om een algemeen probleem. De gevolgen van pesterijen zijn onder meer psychosomatische klachten, posttraumatische syndromen en algemene angststoornissen.

Gebeurt er in België onderzoek over dit probleem? Zijn er voor ons land exacte cijfers voorhanden? Er hangt een taboesfeer rond pesterijen op het werk. De slachtoffers schamen zich en de daders realiseren zich niet altijd dat ze zich schuldig maken aan een ernstig feit.

In Noord-Europa wordt dit fenomeen reeds geruime tijd onderzocht. Een Zweedse psychiater, Heinz Leyman, is een van de eersten die sinds begin de jaren tachtig op grote schaal onderzoek doet naar pesterijen in werksituaties. Hij concludeert dat 3,5% van de werknemers het slachtoffer zijn van *mobbing*.

Ook in Nederland is er onderzoek verricht. Eén op vier werknemers zou er tijdens de loopbaan met pesterijen op het werk worden geconfronteerd.

Het gaat hier dus om een ernstig fenomeen.

Mijn vraag aan de minister is voor een groot deel informatief: in welke mate kan de overheid daarop door beleidsmaatregelen inspelen?

Vorig jaar werd in België de organisatie *Helpende Handen* opgericht. Ze heeft ondertussen enkele voorstellen uitgewerkt, waarover ik graag de mening van de minister zou kennen.

De vzw stelt bijvoorbeeld voor een centraal meldpunt op te zetten, waar slachtoffers van *mobbing* terecht kunnen. Tijdens de ontmoeting die ik met medewerkers van *Helpende Handen* had, vertelden ze met plezier over het meldpunt dat ze sinds enige tijd zelf, met de inzet van vrijwilligers, draaiend houden en over de eerste analyse van de klachten die ze tot nu toe hebben ontvangen.

Ze vragen dat de overheid meer steun geeft aan de andere zelfhulpgroepen van slachtoffers van pesterijen. Denkt de minister dat die een rol kunnen spelen in de strijd tegen

Demande d'explications de Mme Sabine de Bethune à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi et au ministre de la Justice sur «les mesures politiques contre le harcèlement moral» (n° 2-258)

Mme Sabine de Bethune (CVP). – *Un jeune employé des postes s'est récemment suicidé parce qu'il ne supportait plus les brimades de certains de ses collègues de travail. C'est un cas extrême car heureusement, d'habitude cela ne va pas aussi loin.*

Quelles mesures le gouvernement peut-il prendre contre le harcèlement moral ? Les tracasseries au travail ne sont pas un phénomène récent, même si d'aucuns affirment que leur augmentation est due au stress important généré par notre société. Les conséquences de ces brimades sont, entre autres, des troubles psychosomatiques, des syndromes post-traumatiques et des angoisses. Existe-t-il une étude sur cette question en Belgique ? Dispose-t-on de chiffres exacts ? Dans le nord de l'Europe, le phénomène est étudié depuis longtemps. En Suède, 3,5% des travailleurs en sont victimes, et aux Pays-Bas ce serait un travailleur sur quatre.

L'organisation Helpende Handen, créée l'an passé en Belgique, propose notamment de mettre en place un centre d'accueil de victimes de harcèlement moral. Cette asbl a elle-même créé un tel centre et demande aux autorités d'aider davantage les autres groupes d'entraide, d'intensifier la prévention, etc. Qu'en pense la ministre ? Est-elle disposée à accorder un appui financier à l'asbl ?

Helpende Handen insiste aussi sur l'importance d'un cadre légal pour brider la violence physique et psychique. Au cours de la législature précédente, un effort sérieux a été fait pour lutter contre le harcèlement sexuel qui n'est qu'un des aspects du harcèlement moral. La ministre juge-t-elle la législation actuelle suffisante ou prépare-t-elle une nouvelle législation ?

Enfin, l'asbl demande des moyens pour mener, en collaboration avec la presse, une campagne d'éducation et d'information, et de sensibiliser ainsi le public. Qu'opine la ministre ?

mobbing?

Ze pleiten ook voor een intensivering van de preventie, bijvoorbeeld door een campagne in de bedrijven, spreekbeurten en dergelijke. Dergelijke dingen kosten natuurlijk geld. Denkt de minister dat dit een bijdrage kan leveren aan de vereiste mentaliteitsverandering en wil ze deze vzw financieel ondersteunen?

Ten slotte wijzen ze op het belang van een wettelijk kader dat fysiek en psychisch geweld aan banden legt. Men zegt dat een dergelijke wetgeving al op een min of meer afdoende wijze functioneert in Noord-Europa. Zelf plaats ik daar wel enige vraagtekens bij. Voor een deelaspect van *mobbing*, het ongewenst seksueel gedrag – waar vooral vrouwen het slachtoffer van zijn – is tijdens de vorige legislatuur een ernstige poging gedaan om dit fenomeen terug te dringen, bijvoorbeeld door de uitwerking van een wettelijk kader en van een procedure inzake de aanpak door de administratie en via een mentaliteitsverandering. Dat blijkt niet gemakkelijk. Acht de minister het huidige wettelijk kader afdoende of bereidt ze een nieuwe wetgeving voor?

Helpende Handen pleit er ook voor om middels een opvoedende en informatieve campagne in samenwerking met de pers de bevolking te sensibiliseren.

Ik ben zelf niet deskundig genoeg om deze voorstellen op hun efficiëntie te beoordelen. Ik neem aan dat de diensten van de minister dat wel kunnen. Ik kijk uit naar haar antwoord.

Mevrouw Jacinta De Roeck (AGALEV). – Mevrouw de Bethune haalde uit cijfers uit het buitenland dat 3,5 procent van de werknemers slachtoffer is van *mobbing*. Over een hele loopbaan is dat een op de vier. Hoe belangrijk die cijfers ook zijn, ook al is het aantal slachtoffers één honderdste daarvan, dan nog zijn dat er te veel. Recent viel er bovendien een dodelijk slachtoffer, wat de ernst van het probleem en de noodzaak om het effectief aan te pakken, nog onderstreept.

In de commissie voor de Sociale Aangelegenheden hebben we ons over deze problematiek gebogen tijdens de bespreking van het voorstel van de heer Mahoux en mevrouw Vanlerberghe. Ik herhaal hier kort wat ik daar heb verdedigd. We moeten niet alleen degene die pest of *mobt* en degene die wordt gepest of *gemobd* aanpakken, maar ook de middengroep van collega's die toekijkt zonder iets te ondernemen. Ook zij maken zich door passiviteit schuldig aan *mobbing*. Kan het beleid ook hen sensibiliseren?

Mevrouw de Bethune onderstreepte ook het belang van een meldpunt, zowel binnen als buiten het bedrijf. Heel veel werknemers, die om een of andere reden zich binnen hun bedrijf niet kenbaar durven te maken, kunnen hun verhaal alleen kwijt bij een extern centraal meldpunt. Daar kunnen ze dan tegelijk ook begeleid worden en nazorg krijgen.

Die begeleiding en nazorg zijn ook van belang voor de pesters. Een *mobber* of pester alleen maar straffen, lost het probleem immers niet op, maar verschuift het alleen maar. Hij of zij kan zijn slachtoffers dan bijvoorbeeld buiten de eigen werkkring zoeken.

Ik verwijs hier opnieuw naar het onderwijs waar er al een jarenlange ervaring inzake strijd tegen de *mobbing* bestaat. Ik raad de minister ten zeerste aan ook daar haar licht te gaan

Mme Jacinta De Roeck (AGALEV). – *Les chiffres cités par Mme de Bethune montrent l'importance du problème. Même si les victimes étaient cent fois moins nombreuses, ce serait encore trop. La mort récente de l'une d'entre elles souligne encore l'importance du problème et la nécessité de s'y attaquer sérieusement. La commission des Affaires sociales s'y est déjà intéressée lorsqu'elle a examiné la proposition de loi de M. Mahoux et de Mme Vanlerberghe. Nous ne devons pas seulement nous occuper de l'auteur et de la victime des tracasseries, mais aussi de leurs collègues qui, par leur absence de réaction, se rendent également coupables de mobbing. La politique menée peut-elle les sensibiliser eux aussi ?*

Mme de Bethune a souligné l'importance des centres de rencontre, que ce soit à l'intérieur ou à l'extérieur des entreprises. Les victimes doivent aussi pouvoir bénéficier d'un suivi et d'un traitement dans un centre extérieur. Quant aux auteurs de harcèlement, les punir ne fait que déplacer le problème : il leur faut à eux aussi un traitement et un suivi.

Enfin, je renvoie à nouveau à l'enseignement qui a une longue expérience en matière de lutte contre le harcèlement moral.

opsteken.

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid. – Tijdens de plenaire vergadering van 26 oktober laatstleden heb ik samen met de minister van Justitie reeds gedeeltelijk op deze vraag gereageerd.

Mobbing is een uitermate belangrijk probleem waarover ik dagelijks brieven ontvang.

Van bij mijn aantreden heb ik de oplossingen die de wetgever voor dit probleem heeft aangereikt, in detail willen onderzoeken. Wij beschikken immers al over een heel arsenaal.

Maar is dat alles wel efficiënt? Waarom wordt dit probleem meer en meer gesproken? Hoe vergaat het de slachtoffers? Hoe wordt hun klacht behandeld? Hoe kunnen zij worden vergoed? Welke gerechtelijke procedures zijn voorhanden? Hoe vergaat het de personen die het gebeuren van nabij beleven, maar die het stilzwijgen bewaren? Het is een complex probleem.

Gedurende verscheidene maanden hebben mijn medewerkers en ikzelf raad ingewonnen bij een aantal personen en verenigingen. Naast de vereniging "Helpende Handen" hebben wij ook werkgevers ontmoet, vakbondsafgevaardigden, arbeidsgeneesheren, psychologen, magistraten, journalisten die over het onderwerp schrijven, slachtoffers, verenigingen die zich met het probleem inlaten, en universitaire onderzoekers. Wij zijn ook gaan kijken wat hieromtrent elders gebeurt.

Wij beschikken over een schat aan informatie en moeten nu uitzoeken hoe op de meest efficiënte manier kan worden gereageerd.

De ontwerptekst is gereed. Hij zal binnenkort ter sprake komen op een interkabinettenvergadering en vervolgens op de ministerraad.

Er komt schot in de zaak en ik hoop dat wij hierover gedurende het eerste trimester van 2001 in het Parlement kunnen discussiëren.

De mentaliteitsverandering ligt het moeilijkst. Die kan niet worden gedeclareerd, daaraan moet door alle actoren dag in dag uit worden gewerkt.

Die mentaliteitsverandering is zich aan het voltrekken. Gevallen van mobbing komen meer en meer in de media. De sociale partners zijn ervoor gesensibiliseerd. Sommige ondernemingen, zoals de Post, hebben al initiatieven genomen. De Nationale Arbeidsraad heeft een aantal beslissingen genomen. Het klimaat is rijp voor deze onontbeerlijke mentaliteitswijziging.

De wettekst zal de leidraad zijn voor een voorlichtings- en sensibiliseringscampagne tegen mobbing.

Mevrouw Sabine de Bethune (CVP). – Ik dank de minister voor haar antwoord. Dit zijn alvast stappen in de goede richting. Wij kijken uit naar het regeringsontwerp.

– **Het incident is gesloten.**

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi. – Je suis déjà intervenue en partie sur cette question avec le ministre de la Justice lors de la séance plénière du 26 octobre dernier.

Le problème du harcèlement moral est extrêmement important. Dans le courrier que je reçois chaque jour, les lettres concernant cette problématique occupent une large place.

Depuis le début de mon mandat, j'ai voulu examiner en détail les solutions apportées à ce problème par le législateur, puisque nous disposons déjà de nombreux outils en la matière.

Sont-ils efficaces ? Pourquoi le phénomène est-il de plus en plus souvent mis en évidence ? Pourquoi en parle-t-on davantage ? Quelle est la situation des victimes ? Comment leur plainte est-elle traitée ? Comment peut-on les indemniser ? Quelles sont les procédures judiciaires ? Quelle est la situation des personnes qui vivent autour de l'événement et qui se taisent ? Le problème est complexe.

Pendant plusieurs mois, mes collaborateurs et moi-même avons rencontré et consulté, outre l'association *Helpende handen*, des employeurs, des syndicalistes, des médecins du travail, des psychologues, des magistrats, des journalistes traitant du sujet, des victimes, des associations s'intéressant à la question, des chercheurs universitaires. Nous sommes allés voir ce qui se passait ailleurs.

Nous avons rassemblé une mine de renseignements utiles. Il nous appartient maintenant de rechercher l'instrument le plus efficace pour répondre à la question posée.

Sur le plan de la procédure, j'ai terminé la rédaction du projet. Il sera prochainement examiné en réunion intercabine et ensuite au conseil des ministres.

Les choses avancent et j'espère que durant le premier trimestre 2001, nous aurons l'occasion d'en discuter au Parlement.

L'aspect le plus délicat sera le changement des mentalités. Celui-ci ne se décrète pas ; il se construit quotidiennement grâce à l'action de tous les acteurs de l'entreprise.

Ce changement est en cours. Les cas qui se produisent sont de plus en plus médiatisés. Les partenaires sociaux sont sensibilisés. Des initiatives sont prises dans les entreprises, comme par exemple à La Poste. Des décisions sont prises au Conseil national du travail. Le terrain est donc propice à cet indispensable changement de mentalité.

Il faut aller plus loin et c'est pourquoi, en plus du texte législatif qui servira de référence à l'action menée afin de contrer le harcèlement moral, nous ferons une campagne d'information et de sensibilisation à ce changement de culture nécessaire au profit des personnes qui sont quotidiennement victimes de harcèlement moral.

Mme Sabine de Bethune (CVP). – Voilà des pas dans la bonne direction. Nous attendons à présent le projet de loi du gouvernement.

– **L'incident est clos.**

Vraag om uitleg van mevrouw Marie Nagy aan de eerste minister over «de herbestemming van het Residence Palace tot internationaal perscentrum» (nr. 2-263)

De voorzitter. – De heer Jaak Gabriëls, minister van Landbouw en Middenstand, antwoordt namens de heer Guy Verhofstadt, eerste minister.

Mevrouw Marie Nagy (ECOLO). – *Ik zal het hebben over een probleem dat weliswaar niet van kapitaal belang is voor heel België, maar dat in Brussel toch heel wat weerklank krijgt en meer en meer reacties uitlokt naarmate de bedoelingen van de regering duidelijker worden. Ik betreur dan ook dat de eerste minister niet persoonlijk komt antwoorden en dat het halfrond nagenoeg leeg is. Ik heb helemaal geen kritiek op de heer Gabriëls, die namens de eerste minister zal antwoorden. De situatie is echter wel frustrerend als men weet dat een miljoen Brusselaars, die dagelijks worden geconfronteerd met de sluipende Europeanisering van hun stad, geen gehoor vinden bij de gemeentelijke en de gewestelijke overheden.*

Iedereen is het er over eens dat België aan zijn nakend Europees voorzitterschap het belang moet geven dat het verdient. Mijn fractie en ikzelf zijn er ons, samen met de Belgen en de Brusselaars, van bewust hoe belangrijk het is dat België zijn voorzitterschap met succes volbrengt, niet alleen op politiek vlak, maar als gastland ook op materieel organisatorisch vlak. Maar ik vind niet dat ons land de traditionele fout in zijn relatie met Europa mag herhalen. Ik vind niet dat het patrimonium en de ontwikkeling van Brussel als stad opnieuw mogen worden verminkt. Een ambitieus en duurzaam project voor Brussel en zijn Europese functie – die ik uiteraard onderschrijf – kan en mag slechts worden gevoerd met eerbied voor de inwoners en voor de complexiteit van de stad.

De regering wil aan het Residence Palace een bestemming geven als perscentrum. De pers zou er de verschillende Belgische overheden kunnen ontmoeten en er een werk- en ontspanningsruimte vinden. Zeer goed, zij het wat nipt in de tijd, want België neemt het voorzitterschap al waar vanaf 1 juli. Maar beslissingen in extremis zijn nu eenmaal de gangbare methode in ons land. Deze werkwijze zal weerom nefast blijken.

De keuze van het Residence Palace vind ik problematisch. De merkwaardige architectuur van het gebouw in Jugendstil zal niet ongeschonden uit de steigers van dit project komen, want de structuur van het gebouw is weinig geschikt voor vergader- en conferentiezalen, televisiestudio's en kantoren.

Dit gebouw, dat een heel eigen cachet heeft behouden, kreeg van bij het ontwerp een woonfunctie. Het is een van de zeldzame zeer geslaagde voorbeelden van luxeflats uit het begin van deze eeuw in Brussel.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Stad Brussel trachten enige samenhang te geven aan de Europese wijk die totaal verloederd is door de vastgoedspeculatie en de eenzijdige ruimtelijke bestemming. Het enthousiasme waarmee zij dat doen, varieert volgens de opeenvolgende meerderheden, maar de druk van de inwoners is en blijft

Demande d'explications de Mme Marie Nagy au premier ministre sur «la réaffectation du Résidence Palace en Centre de Presse International» (n° 2-263)

M. le président. – M. Jaak Gabriëls, ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes, répondra au nom de M. Guy Verhofstadt, premier ministre.

Mme Marie Nagy (ECOLO). – Il est tout à fait regrettable que pour un projet qui ne revêt sans doute pas une importance capitale pour l'ensemble de la Belgique mais dont l'impact à Bruxelles est grand et qui suscite des réactions qui iront certainement crescendo au fur et à mesure que se préciseront les intentions du gouvernement, le premier ministre ne soit pas présent pour répondre et que l'hémicycle soit quasiment vide.

C'est la loi du genre et je dois m'y soumettre. Croyez, monsieur Gabriëls, que ma remarque n'a rien de personnel ; je vous remercie de bien vouloir répondre au nom du Premier ministre. Mais cette situation est très frustrante quand on considère le million de Bruxellois qui observent quotidiennement l'extension de ce glacis européen dans leur ville, qui se battent depuis des années pour être entendus de leurs autorités communales et régionales et qui subissent à nouveau, sans explication, concertation ni publicité, un projet tel que celui-ci. Le gouvernement doit en être conscient.

Chacun s'accorde à donner à la future présidence européenne de la Belgique l'importance que celle-ci mérite. Aussi bien moi-même que mon groupe, que l'ensemble des Belges et des Bruxellois sont conscients de l'intérêt qu'il y a pour la Belgique de réussir sa présidence tant sur le plan politique qu'au niveau de l'accueil et de l'organisation matérielle. Mais je pense qu'il ne faudrait pas tomber dans un travers traditionnel de notre pays dans ses relations à l'Europe, à savoir l'instrumentalisation et la dénaturation de Bruxelles, de son patrimoine et de son projet urbain. Un projet ambitieux et durable pour Bruxelles et sa place européenne – que je soutiens bien entendu – ne peut, ne doit se construire qu'au prix du respect des habitants et de la complexité de la ville.

Le gouvernement souhaite affecter le Résidence Palace à un centre de presse, ce centre constituerait un lieu de rencontre des différentes autorités belges et de la presse et permettrait à celle-ci d'avoir un lieu de travail et de délasserment social. Fort bien, un peu juste dans le timing – puisque la présidence débutera le 1er juillet –, mais la Belgique est un pays où la dernière minute et l'urgence sont une méthode de travail. Je pense qu'une nouvelle fois, cette vieille habitude se vérifiera malheureusement.

Le choix du Résidence Palace est à mes yeux plus problématique. En effet, ce bâtiment remarquable de l'architecture art déco ne peut sortir indemne du programme que comporte ce projet : salles de réunion, salles de conférence, studios de télé, bureaux sont peu compatibles avec la structure même de ce bâtiment.

Il faut savoir que ce bâtiment, qui garde un cachet particulier, est conçu pour le logement et est un des rares exemples très réussis d'une structure peu courante à Bruxelles au début du siècle, à savoir une architecture remarquable conçue pour la

groot.

Langzamerhand hoopt iedereen het stedelijk karakter van de wijk te herstellen. De steden zijn tenslotte de bakermat van de Europese geschiedenis en cultuur.

Om die reden heeft de Stad Brussel in 1992 in een bijzonder plan van aanleg de volgende bestemming gegeven aan de C-vleugel van het Residence Palace: "Het gebouw krijgt hoofdzakelijk een woonfunctie. De collectieve infrastructuur, zoals de toneelzaal, het zwembad en de vergaderzaal en hun nevenruimten blijven behouden. Het gedeelte voorbehouden aan de collectieve uitrustingen mag maximaal 20% van de vloeroppervlakte in beslag nemen." Zo ziet de reglementaire toestand er vandaag uit. De Stad had begrepen dat om deze wijk terug menselijker te maken en te verzoenen met de verwachtingen van de bewoners, er eerst en vooral een band moet worden geschapen tussen de Europeanen en de Brusselaars. Een gemengde bestemming en het herstel van de woonfunctie in een gebouw dat zich daartoe bijzonder goed leent, is een manier om dat doel te bereiken. Het voorstel van de regering is strijdig met dit BPA uit 1992. Waarschijnlijk zal dus moeten worden onderzocht of er een afwijking van het BPA kan worden toegestaan. Zoals gewoonlijk zal men het openbaar nut invoeren. Het verschil in opvatting tussen de federale overheid en de bewoners zal nog duidelijker aan het licht komen. De bewoners zijn er geenszins tegen gekant dat hun stad de hoofdstad van Europa is, maar zij willen er niet telkens opnieuw voor opdraaien. Zij willen de rijkdom die Europa bevorderen in een gemengde stad waar Europese en Brusselse inwoners elkaar kunnen ontmoeten.

Het merkwaardige gebouw is echter niet geklasseerd. Een klasseringsdossier werd ingediend bij de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, maar de procedure werd blijkbaar opgeschort omdat externe krachten de klassering niet opportuun vinden. Gelet op het historisch belang van het gebouw is de Task Force, die werd opgericht door de regering en de Regie der Gebouwen, toch zo verstandig geweest om over de geplande werken het advies van de Commissie in te winnen. Deze maakt ernstig voorbehoud in verband met de bekabeling, de studio's en de verbouwing van de toneelzaal tot conferentiezaal.

Kan de eerste minister mij zeggen hoe de reglementering inzake openbare aanbestedingen zal worden geëerbiedigd? Kan de spoedbehandeling wel worden gevraagd voor een aanbesteding die sinds lang werd gepland? België weet toch al lang dat het eerlang het voorzitterschap zal waarnemen.

Hoe werd de architect gekozen?

Hoeveel zal deze operatie kosten, met inbegrip van de verhuizing van de administraties?

Wat doet de regering met de woonfunctie die werd vastgelegd in het Bijzonder Plan van Aanleg?

Welk lot is de toneelzaal in het Residence Palace beschoren en wat is de aard van de overeenkomst die met de Franse Gemeenschap werd gesloten? Zal het publiek nog toegang hebben tot het gebouw en zijn uitrusting?

vie en appartements de luxe.

La région bruxelloise et la Ville de Bruxelles tentent, avec plus ou moins d'entrain selon les options politiques des majorités successives, mais avec une forte pression des habitants, de donner une certaine cohérence au quartier européen complètement dévasté par la promotion immobilière et la monofonctionnalisation de son utilisation.

Peu à peu, chacun espère reconstruire l'urbanité, fondement historique et culturel de l'Europe, dans ce quartier.

C'est pour cela, et je vous ferai l'économie du processus, que la Ville de Bruxelles a affecté, en 1992 et par un plan particulier d'aménagement, l'aile C du Résidence Palace de la manière suivante : « Le bâtiment est principalement affecté au logement. Les équipements d'intérêt collectif existants tels le théâtre, la piscine, le restaurant et la salle de réunion ainsi que leurs dépendances sont maintenus. La partie réservée aux équipements collectifs représente au maximum 20% des surfaces plancher totales du bâtiment. » Il s'agit de la situation réglementaire aujourd'hui. La Ville avait compris que si l'on voulait essayer d'humaniser ce quartier et de le réconcilier avec les habitants de Bruxelles, il fallait assurer ce qui manque cruellement, à savoir ce lien entre les Européens et les Bruxellois. Une manière d'y parvenir est d'assurer la mixité des fonctions et la reconquête de l'habitat et ce, dans un bâtiment qui s'y prête particulièrement. La Ville avait réalisé ce PPA en 1992, ce qui rend la proposition du gouvernement contraire au plan réglementaire. Cela nécessitera probablement la mise à l'enquête d'un permis dérogatoire au PPA. On va sans doute invoquer, comme d'habitude, l'intérêt public, ce qui rendra plus évidente la différence d'appréciation qui existe entre les autorités fédérales et les habitants de Bruxelles. Ces derniers ne s'opposent pas du tout au fait que leur ville soit capitale de l'Europe, mais ils ne souhaitent pas chaque fois en faire les frais. Ils souhaiteraient promouvoir la richesse européenne, à savoir une ville mixte où les habitants européens et bruxellois peuvent se rencontrer.

Le bâtiment, malgré son caractère remarquable, n'est pas classé. Le dossier a été introduit à la Commission Royale des Monuments et des Sites, mais « une intervention extérieure » s'opposant, pour des raisons d'opportunité, à ce classement semble avoir interrompu la procédure. La Task Force mise en place par le gouvernement ainsi que la Régie des bâtiments ont quand même eu la sagesse de demander l'avis de la commission sur les travaux prévus, vu l'intérêt historique de ce bâtiment. Celle-ci est très réservée, notamment quant aux câblages, aux studios et à la transformation du théâtre en salle de conférence.

Le premier ministre peut-il me dire comment va être respectée la réglementation en matière de marchés publics ? L'urgence peut-elle être invoquée pour un marché largement prévisible ? La Belgique sait, en effet, depuis longtemps qu'elle aura la présidence prochainement.

De quelle manière s'est opéré le choix de l'architecte ?

Quel est le coût de cette opération, y compris le déménagement des administrations ?

Que propose le gouvernement par rapport au logement prévu dans le Plan Particulier d'Aménagement, qui est

De heer Jaak Gabriëls, minister van Landbouw en Middenstand. – De Regie der Gebouwen bevestigt dat zij de reglementering inzake de openbare aanbestedingen zal toepassen. Artikel 12 van het KB van 8 januari 1996 maakt het bij voorbeeld mogelijk om de termijn voor het ontvangen van de offertes in te korten.

Voor de keuze van de architect heeft de Regie der Gebouwen de artikelen 17, §2, 1 a) van de wet van 24 december 1993 en artikel 120 van het KB van 8 januari 1996 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten toegepast. Het ereloon van de architect bedraagt minder dan 2,5 miljoen frank. De overlegde procedure zonder bekendmaking werd toegepast. Tien architectenbureaus werden geraadpleegd en acht hebben een offerte gedaan. De Regie heeft de offertes onderzocht en de meest voordelige voorgedragen.

De studies zijn nog onvoldoende gevorderd om een concrete schatting te kunnen maken. De Regie der Gebouwen heeft op haar begroting voor het jaar 2000 voor de realisatie van het Internationaal Perscentrum 90 miljoen uitgetrokken.

Van bij de aanvang van het project hebben Stedenbouw en de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen aan de vergaderingen deelgenomen. Rekening houdend met hun opmerkingen en raadgevingen, blijken de behoeften van het project goed inpasbaar te zijn in de bestaande ruimtelijke schikking van de lokalen. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan het eerbiedigen van de architectuur en de binnenhuisinrichting van het gebouw. De toneelzaal zal niet tot conferentiezaal worden verbouwd. Het gedeelte van de vloeroppervlakte dat voor collectieve uitrustingen wordt voorbehouden – maximum 20% volgens het BPA – zal lichtjes moeten toenemen. Zelfs voor een woningproject zou het moeilijk zijn om aan die voorwaarde te voldoen als men tenminste de oorspronkelijke bestemming van de lokalen wil respecteren.

Op 4 april 1995 heeft het overlegcomité van de federale en de deelregeringen beslist om de toneelzaal van de Residence Palace over te dragen aan de Franse Gemeenschap, die de verplichtingen van de gebruiker zou overnemen en de schulden betalen. Het KB dat deze beslissing moest uitvoeren, werd echter nooit genomen. Samen met minister Hasquin wordt naar een oplossing gezocht, maar er is nog geen concreet voorstel.

De gebouwen en uitrustingen zullen toegankelijk blijven voor het publiek. Vanzelfsprekend kan de toegang voor het publiek tijdelijk worden verboden als de veiligheid van een personaliteit in het centrum zulks vereist.

Mevrouw Marie Nagy (ECOLO). – Ik dank de heer Gabriëls voor zijn antwoord. Mijn fractie hecht veel belang aan het naleven van de verbintenissen in het BPA met betrekking tot de woonfunctie in dit gedeelte van de Europese wijk. Ik zou ook willen dat aan de eerste minister wordt meegedeeld dat

réglementaire et obligatoire ?

Quel est le sort du théâtre du Résidence Palace et quelle est la nature de la transaction avec la Communauté française ?

Dans quelle mesure le public aura-t-il encore accès au bâtiment et à ses équipements ?

M. Jaak Gabriëls, ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes. – La Régie des Bâtiments m'a confirmé qu'elle appliquera la réglementation en matière de marchés publics. L'article 12 de l'arrêté royal du 8 janvier 1996 permet, par exemple, de réduire le délai de réception des offres.

En ce qui concerne le choix de l'architecte, la Régie des Bâtiments a appliqué les articles 17, §2 1 a) de la loi du 24 décembre 1993 et 120 de l'arrêté royal du 8 janvier 1996, relatifs aux marchés publics et à certains marchés de travaux, de fournitures et de services. Les honoraires de l'architecte sont inférieurs à 2,5 millions de francs belges. La procédure négociée sans publication a été appliquée. Dix bureaux d'architectes ont été consultés, dont huit ont remis une offre. La Régie a examiné les offres et a proposé l'offre la plus avantageuse.

En ce moment, les études sont en cours et ne sont pas encore arrivées au stade qui permet des estimations concrètes. Le budget de la Régie des Bâtiments prévoit, pour l'année 2000, nonante millions pour la réalisation du Centre de Presse international.

Dès le début du projet, les services d'Urbanisme et de la Commission royale des Monuments et Sites ont participé aux réunions de travail. En tenant compte de leurs remarques et conseils, le programme des besoins du projet semble bien pouvoir s'intégrer dans la configuration existante des locaux. Une attention particulière sera accordée au respect de l'architecture et de la décoration du bâtiment. Le théâtre ne sera pas transformé en salle de conférence par respect pour son architecture. En ce qui concerne les obligations formulées dans le P.P.A., la partie réservée aux équipements collectifs (maximum 20% des surfaces plancher du bâtiment) devra être légèrement augmentée. Une analyse profonde des plans montre que, même dans un projet de logements, il serait difficile de répondre à cette imposition stricte en respectant la destination originale des locaux.

Le comité de concertation (gouvernement fédéral – gouvernements régionaux et communautaires) a décidé, en sa séance du 4 avril 1995, le transfert du théâtre du Résidence Palace à la Communauté française. La Communauté française reprendrait les obligations de l'occupant du théâtre et payerait les dettes. L'arrêté royal exécutant cette décision n'a jamais abouti. En ce moment, mon cabinet a des contacts avec le ministre Hasquin afin de trouver une solution pour remédier à cette situation. Il n'y a pas encore de proposition concrète.

L'accès au bâtiment et à ses équipements par le public sera assuré. Il est évident que lorsque la sécurité d'une personne présente dans le centre le nécessite, l'entrée au public peut être temporairement interrompue.

Mme Marie Nagy (ECOLO). – Je remercie M. Gabriëls pour sa réponse. Je souhaiterais cependant lui signaler l'intérêt que mon groupe porte à la question du respect de l'engagement contenu dans le PPA, en ce qui concerne le logement dans cette partie du quartier européen. Je

het toegankelijk blijven van de openbare uitrustingen voor ons een belangrijke voorwaarde is. Europa is zeer bekommerd om de veiligheid maar overdrijft soms. De parking onder het Europees Parlement was in principe bestemd voor de autobussen van bezoekers, maar de veiligheidsdiensten van het Parlement laten de autobussen niet door. De autobussen parkeren dus in de omgeving en de reacties van de wijkbewoners blijven niet uit.

Ik vind dus dat aan drie voorwaarden moet worden voldaan: respect voor het merkwaardig architecturaal karakter van het gebouw, respect voor de verbintenissen met betrekking tot de woonfunctie van de wijk en toegankelijkheid.

Ik ben ervan overtuigd dat de heer Gabriëls de eerste minister op de hoogte zal brengen van mijn verzoek.

– Het incident is gesloten.

De voorzitter. – De agenda van deze vergadering is afgewerkt.

De volgende vergaderingen vinden plaats donderdag 30 november 2000 om 10 uur, om 15 uur en om 19 uur.

(De vergadering wordt gesloten om 18.30 uur.)

Berichten van verhindering

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Colla, De Grauwe, Hordies en Vandenbroecke, wegens andere plichten, mevrouw Thijs en de heer Geens, in het buitenland, de heer Verreycken, om gezondheidsredenen en de heer Van Quickenborne, wegens ambtplichten.

– Voor kennisgeving aangenomen.

souhaiterais également qu'il puisse faire part au premier ministre du fait que l'accessibilité aux équipements publics est, pour nous aussi, une condition très importante, étant donné que l'Europe est généralement fort soucieuse des mesures de sécurité que l'on peut considérer, dans certains cas, comme exagérées. Je citerai, comme exemple, le parking qui se trouve sous le Parlement européen et qui était, en principe, destiné aux autocars de visiteurs. Or, les services de sécurité du Parlement refusent de les accueillir pour des raisons de sécurité alors que des systèmes de sécurité peuvent être installés. Ces cars se garent donc dans les quartiers environnants, suscitant une réaction normale des habitants.

Je pense donc qu'il faut respecter trois conditions : le respect du bâtiment et de son caractère architectural remarquable, le respect de l'engagement de faire du logement dans ce quartier et, enfin, son accessibilité. Je ne doute pas que M. Gabriëls transmettra ma demande au premier ministre.

– L'incident est clos.

M. le président. – L'ordre du jour de la présente séance est ainsi épuisé.

Les prochaines séances auront lieu le jeudi 30 novembre 2000 à 10 h, à 15 h et à 19 h.

(La séance est levée à 18 h 30.)

Excusés

MM. Colla, De Grauwe, Hordies et Vandenbroecke, pour d'autres devoirs, Mme Thijs et M. Geens, à l'étranger, M. Verreycken, pour raisons de santé et M. Van Quickenborne, pour devoirs de sa charge, demandent d'excuser leur absence à la présente séance.

– Pris pour information.

Bijlage

Annexe

Naamstemmingen

Stemming nr. 1

Aanwezig: 42
 Voor: 6
 Tegen: 30
 Onthoudingen: 6

Voor

Ludwig Caluwé, Sabine de Bethune, Roeland Raes, Gerda Staveaux-Van Steenberge, Hugo Vandenberghe, Joris Van Hauthem.

Tegen

Marcel Cheron, Mohamed Daif, Jacinta De Roeck, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, Jean-Marie Happart, Jean-François Istasse, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, François Roelants du Vivier, Martine Taelman, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Paul Wille.

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Georges Dallemagne, Armand De Decker, Clotilde Nyssens, Patrik Vankrunkelsven, Magdeleine Willame-Boonen.

Stemming nr. 2

Aanwezig: 43
 Voor: 36
 Tegen: 3
 Onthoudingen: 4

Voor

Michel Barbeaux, Marcel Cheron, Christine Cornet d'Elzius, Mohamed Daif, Georges Dallemagne, Armand De Decker, Jacinta De Roeck, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, Jean-Marie Happart, Jean-François Istasse, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, François Roelants du Vivier, Martine Taelman, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Magdeleine Willame-Boonen, Paul Wille.

Tegen

Roeland Raes, Gerda Staveaux-Van Steenberge, Joris Van Hauthem.

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Sabine de Bethune, Hugo Vandenberghe, Patrik Vankrunkelsven.

Stemming nr. 3

Aanwezig: 43
 Voor: 36
 Tegen: 6
 Onthoudingen: 1

Votes nominatifs

Vote n° 1

Présents : 42
 Pour : 6
 Contre : 30
 Abstentions : 6

Pour

Contre

Abstentions

Vote n° 2

Présents : 43
 Pour : 36
 Contre : 3
 Abstentions : 4

Pour

Contre

Abstentions

Vote n° 3

Présents : 43
 Pour : 36
 Contre : 6
 Abstentions : 1

Voor

Pour

Michel Barbeaux, Marcel Cheron, Christine Cornet d'Elzius, Mohamed Daif, Georges Dallemagne, Armand De Decker, Jacinta De Roeck, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, Jean-Marie Happart, Jean-François Istasse, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, François Roelants du Vivier, Martine Taelman, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Magdeleine Willame-Boonen, Paul Wille.

Tegen

Contre

Ludwig Caluwé, Sabine de Bethune, Roeland Raes, Gerda Staveaux-Van Steenberge, Hugo Vandenberghe, Joris Van Hauthem.

Onthoudingen

Abstentions

Patrik Vankrunkelsven.

Stemming nr. 4**Vote n° 4**

Aanwezig: 47

Présents : 47

Voor: 34

Pour : 34

Tegen: 8

Contre : 8

Onthoudingen: 5

Abstentions : 5

Voor

Pour

Marcel Cheron, Christine Cornet d'Elzius, Mohamed Daif, Armand De Decker, Jacinta De Roeck, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, Jean-Marie Happart, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, François Roelants du Vivier, Martine Taelman, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Paul Wille.

Tegen

Contre

Ludwig Caluwé, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Roeland Raes, Gerda Staveaux-Van Steenberge, Hugo Vandenberghe, Joris Van Hauthem.

Onthoudingen

Abstentions

Michel Barbeaux, Georges Dallemagne, Clotilde Nyssens, Patrik Vankrunkelsven, Magdeleine Willame-Boonen.

Stemming nr. 5**Vote n° 5**

Aanwezig: 40

Présents : 40

Voor: 26

Pour : 26

Tegen: 9

Contre : 9

Onthoudingen: 5

Abstentions : 5

Voor

Pour

Christine Cornet d'Elzius, Mohamed Daif, Armand De Decker, Alain Destexhe, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Paul Galand, Jean-Marie Happart, Jean-François Istasse, Mimi Kestelijn-Sierens, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Philippe Mahoux, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Francis Poty, François Roelants du Vivier, Martine Taelman, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Paul Wille.

Tegen

Contre

Michel Barbeaux, Georges Dallemagne, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Roeland Raes, Hugo Vandenberghe, Patrik Vankrunkelsven, Magdeleine Willame-Boonen.

Onthoudingen

Abstentions

Jacinta De Roeck, Josy Dubié, Meryem Kaçar, Frans Lozie, Johan Malcorps.

Indiening van een voorstel

Het volgende voorstel werd ingediend:

Wetsvoorstel

Artikel 81 van de Grondwet

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 42 van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement (van de heren Jean-François Istasse, Philippe Monfils c.s.; Gedr. St. **2-579/1**).

In overweging genomen voorstel

Wetsvoorstel

Artikel 81 van de Grondwet

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 42 van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement (van de heren Jean-François Istasse en Philippe Monfils c.s.; Gedr. St. **2-579/1**).

– **Verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden.**

Vragen om uitleg

Het Bureau heeft volgende vragen om uitleg ontvangen:

- van mevrouw Anne-Marie **Lizin** aan de Minister van Justitie over “de voorbereiding van de bijzondere commissie voor de toepassing van het Verdrag van Den Haag betreffende de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen, die van 22 tot 28 maart 2001 in Den Haag wordt gehouden” (nr. 2-264)
- van mevrouw Anne-Marie **Lizin** aan de Vice-Eerste Minister en Minister van Buitenlandse Zaken over “de toestand in Bosnië-Herzegovina en de houding van België op dit punt, meer bepaald tegenover de oorlogsmisdadigers” (nr. 2-265)
- van de heer Philippe **Bodson** aan de Minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over “het reglementair kader rond het toekennen van de UMTS-licenties” (nr. 2-266)
- van de heer Ludwig **Caluwé** aan de Minister van Binnenlandse Zaken over “de politiehervorming” (nr. 2-267)
- van mevrouw Sabine **de Bethune** aan de Minister van Justitie over “het uitblijven van de uitvoeringsbesluiten bij de privacywet” (nr. 2-268)
- van mevrouw Clotilde **Nyssens** aan de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over “de geldende wetgeving inzake pijnbestrijding” (nr. 2-269)

Dépôt d'une proposition

La proposition ci-après a été déposée :

Proposition de loi

Article 81 de la Constitution

Proposition de loi modifiant l'article 42 de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen (de MM. Jean-François Istasse, Philippe Monfils et consorts ; Doc. **2-579/1**).

Proposition prise en considération

Proposition de loi

Article 81 de la Constitution

Proposition de loi modifiant l'article 42 de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen (de MM. Jean-François Istasse, Philippe Monfils et consorts ; Doc. **2-579/1**).

– **Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.**

Demandses d'explications

Le Bureau a été saisi des demandes d'explications suivantes :

- de Mme Anne-Marie **Lizin** au Ministre de la Justice sur « la préparation de la commission spéciale sur le fonctionnement de la Convention de La Haye sur les aspects civils de l'enlèvement international d'enfants, qui se tiendra à La Haye du 22 au 28 mars 2001 » (n° 2-264)
- de Mme Anne-Marie **Lizin** au Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires étrangères sur « la situation en Bosnie-Herzégovine et la position de la Belgique en la matière, en particulier à l'égard des criminels de guerre » (n° 2-265)
- de M. Philippe **Bodson** au Ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur « le cadre réglementaire entourant l'octroi des licences UMTS » (n° 2-266)
- de M. Ludwig **Caluwé** au Ministre de l'Intérieur sur « la réforme des polices » (n° 2-267)
- de Mme Sabine **de Bethune** au Ministre de la Justice sur « l'absence d'arrêtés d'exécution de la loi relative à la vie privée » (n° 2-268)
- de Mme Clotilde **Nyssens** au Ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur « la réglementation en vigueur en matière de prise en charge de la douleur » (n° 2-269)

- van mevrouw Clotilde **Nyssens** aan de Minister van Financiën over “de oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen” (nr. 2-270)
- van mevrouw Sabine **de Bethune** aan de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu en aan de Minister van Sociale Zaken en Pensioenen over “de systematische opsporing van borstkanker” (nr. 2-271)
- van mevrouw Sabine **de Bethune** aan de Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over “de aandacht voor de aidsproblematiek binnen het Belgisch ontwikkelingsbeleid” (nr. 2-272)
- van mevrouw Meryem **Kaçar** aan de Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over “de aandacht voor de aidsproblematiek binnen het Belgisch ontwikkelingsbeleid” (nr. 2-273)
- van mevrouw Magdeleine **Willame-Boonen** aan de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over “het voorkomen van mishandeling van bejaarden en de maatregelen die daartegen genomen worden” (nr. 2-274)
- van de heer Georges **Dallemagne** aan de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over “de opvolging van de Cidex-crisis” (nr. 2-275)
- van de heer Paul **Galand** aan de Minister van Justitie over “de drugsproblemen in de gevangenis” (nr. 2-276)
- van de heer Alain **Destexhe** aan de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over “de opvolging van de Cidex-crisis” (nr. 2-277)
- van de heer Patrik **Vankrunkelsven** aan de Eerste Minister over “het beleid op het vlak van de nucleaire wapens” (nr. 2-278)
- **Deze vragen worden naar de plenaire vergadering verzonden.**

Boodschappen van de Kamer

Bij boodschappen van 16 november 2000 heeft de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat overgezonden, zoals ze ter vergadering van dezelfde dag werden aangenomen:

Artikel 78 van de Grondwet

Wetsontwerp tot vaststelling van bepaalde aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de overheidssector (Gedr. St. 2-578/1).

- **Het wetsontwerp werd ontvangen op 17 november 2000; de uiterste datum voor evocatie is maandag 4 december 2000.**

Artikel 80 van de Grondwet

Wetsontwerp tot wijziging van de benaming van het Vast Wervingssecretariaat (Gedr. St. 2-577/1).

- **Het wetsontwerp werd ontvangen op 17 november 2000; de uiterste datum voor evocatie is maandag 4 december 2000.**

- de Mme Clotilde **Nyssens** au Ministre des Finances sur « la création d'un Office des créances alimentaires » (n° 2-270)
- de Mme Sabine **de Bethune** au Ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement et au Ministre des Affaires sociales et des Pensions sur « le dépistage systématique du cancer du sein » (n° 2-271)
- de Mme Sabine **de Bethune** au Secrétaire d'Etat à la Coopération au développement sur « l'attention portée à la problématique du sida par la politique de la Belgique en matière de coopération » (n° 2-272)
- de Mme Meryem **Kaçar** au Secrétaire d'Etat à la Coopération au développement sur « l'attention portée à la problématique du sida par la politique de la Belgique en matière de coopération » (n° 2-273)
- de Mme Magdeleine **Willame-Boonen** au Ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur « la prévention et la prise en charge de la maltraitance chez les personnes âgées » (n° 2-274)
- de M. Georges **Dallemagne** au Ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur « le suivi de la crise Cidex » (n° 2-275)
- de M. Paul **Galand** au Ministre de la Justice sur « les problèmes de la drogue en prison » (n° 2-276)
- de M. Alain **Destexhe** au Ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur « le suivi de la crise Cidex » (n° 2-277)
- de M. Patrik **Vankrunkelsven** au Premier Ministre sur « la politique dans le domaine des armes nucléaires » (n° 2-278)
- **Ces demandes sont envoyées à la séance plénière.**

Messages de la Chambre

Par messages du 16 novembre 2000, la Chambre des représentants a transmis au Sénat, tels qu'ils ont été adoptés en sa séance du même jour :

Article 78 de la Constitution

Projet de loi fixant certains aspects de l'aménagement du temps de travail dans le secteur public (Doc. 2-578/1).

- **Le projet de loi a été reçu le 17 novembre 2000 ; la date limite pour l'évocation est le lundi 4 décembre 2000.**

Article 80 de la Constitution

Projet de loi modifiant la dénomination du Secrétariat permanent de recrutement (Doc. 2-577/1).

- **Le projet de loi a été reçu le 17 novembre 2000 ; la date limite pour l'évocation est le lundi 4 décembre 2000.**

Arbitragehof – Arresten

Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de voorzitter van de Senaat van:

- het arrest nr. 114/2000, uitgesproken op 16 november 2000, inzake de beroepen tot vernietiging van de artikelen 24, 47, 91, 92, 93, 94 en 97, negende lid, van de wet van 15 maart 1999 betreffende de beslechting van fiscale geschillen en van artikel 9 van de wet van 23 maart 1999 betreffende de rechterlijke inrichting in fiscale zaken, ingesteld door R. Altruye en anderen (rolnummers 1682, 1766, 1770, 1774, 1775 en 1776, samengevoegde zaken);
- het arrest nr. 115/2000, uitgesproken op 16 november 2000, inzake de beroepen tot gedeeltelijke vernietiging van artikel 12 van het programmadecreet van het Waalse Gewest van 16 december 1998 “houdende verschillende maatregelen inzake belastingen, taksen, afvalwaterzuivering, plaatselijke besturen, (...)”, ingesteld door de NV Tiercé Franco-Belge en de NV Derby (rolnummers 1718 en 1719, samengevoegde zaken);
- het arrest nr. 116/2000, uitgesproken op 16 november 2000, inzake de prejudiciële vraag betreffende artikel 4 van het koninklijk besluit nr. 464 van 25 september 1986 tot consolidering van de maatregelen inzake matiging van de inkomsten der zelfstandigen, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Nijvel (rolnummer 1768);
- het arrest nr. 117/2000, uitgesproken op 16 november 2000, inzake het beroep tot vernietiging van de artikelen 4, 8 en 9 (*partim*) van de wet van 23 maart 1999 betreffende de rechterlijke inrichting in fiscale zaken, ingesteld door B. Claus (rolnummer 1773);
- het arrest nr. 118/2000, uitgesproken op 16 november 2000, inzake de prejudiciële vraag betreffende artikel 45 van de wet van 27 december 1961 houdende statuut van de onderofficieren van het actief kader der land-, lucht- en zeemacht, gesteld door de Rechtbank van eerste Aanleg te Luik (rolnummer 1818);
- het arrest nr. 119/2000, uitgesproken op 16 november 2000, inzake de prejudiciële vragen over artikel 6 van de wet van 2 juni 1998 tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 waarbij aan bepaalde veroordeelden en aan de gefailleerden verbod wordt opgelegd bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen en waarbij aan de rechtbanken van koophandel de bevoegdheid wordt toegekend dergelijk verbod uit te spreken, gesteld door de Correctionele Rechtbank te Hasselt en de Correctionele Rechtbank te Nijvel (rolnummers 1827, 1867 en 1880, samengevoegde zaken);
- het arrest nr. 120/2000, uitgesproken op 16 november 2000, inzake de prejudiciële vraag over artikel 75 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, gesteld door de Raad van State (rolnummer 1814).

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

Cour d'arbitrage – Arrêts

En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au président du Sénat :

- l'arrêt n° 114/2000, rendu le 16 novembre 2000, en cause les recours en annulation des articles 24, 47, 91, 92, 93, 94 et 97, alinéa 9, de la loi du 15 mars 1999 relative au contentieux en matière fiscale et de l'article 9 de la loi du 23 mars 1999 relative à l'organisation judiciaire en matière fiscale, introduits par R. Altruye et autres (numéros du rôle 1682, 1766, 1770, 1774, 1775 et 1766, affaires jointes) ;
- l'arrêt n° 115/2000, rendu le 16 novembre 2000, en cause les recours en annulation partielle de l'article 12 du décret-programme de la Région wallonne du 16 décembre 1998 portant diverses mesures en matière d'impôts, de taxes, d'épuration des eaux usées et de pouvoirs locaux, introduits par la SA Tiercé Franco-Belge et la SA Derby (numéros du rôle 1718 et 1719, affaires jointes) ;
- l'arrêt n° 116/2000, rendu le 16 novembre 2000, en cause la question préjudicielle concernant l'article 4 de l'arrêté royal n° 464 du 25 septembre 1986 consolidant les mesures relatives à la modération des revenus des travailleurs indépendants, posée par le Tribunal du travail de Nivelles (numéro du rôle 1768) ;
- l'arrêt n° 117/2000, rendu le 16 novembre 2000, en cause le recours en annulation des articles 4, 8 et 9 (*partim*) de la loi du 23 mars 1999 relative à l'organisation judiciaire en matière fiscale, introduit par B. Claus (numéro du rôle 1773) ;
- l'arrêt n° 118/2000, rendu le 16 novembre 2000, en cause la question préjudicielle portant sur l'article 45 de la loi du 27 décembre 1961 portant statut des sous-officiers du cadre actif des forces terrestre, aérienne et navale, posée par le Tribunal de première instance de Liège (numéro du rôle 1818) ;
- l'arrêt n° 119/2000, rendu le 16 novembre 2000, en cause les questions préjudicielles relatives à l'article 6 de la loi du 2 juin 1998 modifiant l'arrêté royal n° 22 du 24 octobre 1934 portant interdiction à certains condamnés et aux faillis d'exercer certaines fonctions, professions ou activités et conférant aux tribunaux de commerce la faculté de prononcer de telles interdictions, posées par le Tribunal correctionnel de Hasselt et le Tribunal correctionnel de Nivelles (numéros du rôle 1827, 1867 et 1880, affaires jointes) ;
- l'arrêt n° 120/2000, rendu le 16 novembre 2000, en cause la question préjudicielle concernant l'article 75 du décret de la Communauté flamande du 12 juin 1991 relatif aux universités dans la Communauté flamande, posée par le Conseil d'État (numéro du rôle 1814).

– **Pris pour notification.**

Arbitragehof – Beroepen

Met toepassing van artikel 76 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de voorzitter van de Senaat van:

- het beroep tot vernietiging van de wet van 28 maart 2000 tot invoering van een procedure van onmiddellijke verschijning in strafzaken, ingesteld door de VZW “Ligue des droits de l’homme” (rolnummer 2036).
- **Voor kennisgeving aangenomen.**

Arbitragehof – Prejudiciële vragen

Met toepassing van artikel 77 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof aan de voorzitter van de Senaat kennis van:

- de prejudiciële vraag over artikel 222 van het koninklijk besluit van 18 juli 1977 houdende coördinatie van de algemene bepalingen inzake douane en accijnzen, bevestigd door de wet van 6 juli 1978, gesteld door de correctionele Rechtbank van Luik (rolnummer 2032);
- de prejudiciële vraag betreffende artikel 4 van het koninklijk besluit nr. 464 van 25 september 1986 tot consolidering van de maatregelen inzake matiging van de inkomsten der zelfstandigen, bevestigd door de wet van 15 december 1986, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Charleroi (rolnummer 2034);
- de prejudiciële vragen betreffende artikel 12 van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971, gesteld door het Arbeidshof te Gent (rolnummers 2033 en 2043, samengevoegde zaken);
- de prejudiciële vragen over de artikelen 23, 24 en 37 van de wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden, gesteld door de Politierechtbank te Tongeren (rolnummers 2037 en 2040, samengevoegde zaken).
- de prejudiciële vraag over de artikelen 278 tot 292 van het Wetboek der inkomstenbelastingen 1964, gesteld door het Hof van Cassatie (rolnummer 2076);
- **Voor kennisgeving aangenomen.**

Belgisch-Kongolees fonds voor delging en beheer

Bij brief van 20 november 2000 heeft de voorzitter van het Belgisch-Kongolees Fonds voor delging en beheer, overeenkomstig artikel 2 van de wet van 8 september 1983, aan de Senaat overgezonden, het jaarverslag voor 1999-2000.

- **Neergelegd ter Griffie.**

Controledienst voor de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen

Bij brief van 20 november 2000 heeft de minister van Sociale Zaken, overeenkomstig artikel 52, 9°, van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de

Cour d’arbitrage – Recours

En application de l’article 76 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d’arbitrage, le greffier de la Cour d’arbitrage notifie au président du Sénat :

- le recours en annulation de la loi du 28 mars 2000 insérant une procédure de comparution immédiate en matière pénale, introduit par l’ASBL Ligue des droits de l’homme (numéro du rôle 2036).
- **Pris pour notification.**

Cour d’arbitrage – Questions préjudicielles

En application de l’article 77 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d’arbitrage, le greffier de la Cour d’arbitrage notifie au président du Sénat :

- la question préjudicielle relative à l’article 222 de l’arrêté royal du 18 juillet 1977 portant coordination des dispositions générales relatives aux douanes et accises, confirmé par la loi du 6 juillet 1978, posée par le Tribunal correctionnel de Liège (numéro du rôle 2032) ;
- la question préjudicielle concernant l’article 4 de l’arrêté royal n° 464 du 25 septembre 1986 consolidant les mesures relatives à la modération des revenus des travailleurs indépendants, confirmé par la loi du 15 décembre 1986, posée par le Tribunal du travail de Charleroi (numéro du rôle 2034) ;
- les questions préjudicielles concernant l’article 12 de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail, posées par la Cour du travail de Gand (numéros du rôle 2033 et 2043, affaires jointes) ;
- les questions préjudicielles concernant les articles 23, 24 et 37 de la loi du 21 décembre 1998 relative à la sécurité lors des matches de football, posées par le Tribunal de police de Tongres (numéros du rôle 2037 et 2040, affaires jointes).
- la question préjudicielle relative aux articles 278 à 292 du Code des impôts sur les revenus 1964, posée par la Cour de Cassation (numéro du rôle 2076) ;
- **Pris pour notification.**

Fonds belgo-congolais d’amortissement et de gestion

Par lettre du 20 novembre 2000, le président du Fonds belgo-congolais d’amortissement et de gestion, en application de l’article 2 de la loi du 8 septembre 1983, a transmis au Sénat, le rapport annuel pour 1999-2000.

- **Dépôt au Greffe.**

Office de contrôle des mutualités et des unions nationales de mutualités

Par lettre du 20 novembre 2000, le ministre des Affaires sociales, en application de l’article 52, 9°, de la loi du 6 août 1990 relative aux mutualités et aux unions nationales de

landsbonden van ziekenfondsen, aan de voorzitter van de Senaat overgezonden, het jaarverslag van de Controledienst voor de ziekenfondsen voor het jaar 1999.

- **Verzonden naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.**

Vast Comité van toezicht op de inlichtingendiensten

Bij brief van 9 november 2000 heeft de voorzitter van het, overeenkomstig artikel 8 van de wet van 20 juli 2000, houdende wijziging van artikel 35, 1° van de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op de politie- en inlichtingendiensten, aan de Senaat overgezonden, het aanvullend activiteitenverslag van het Vast Comité voor het jaar 1999.

- **Verzonden naar de commissie belast met de begeleiding van het Vast Comité van toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.**

Verzoekschrift

Bij verzoekschrift uit Terhagen, zendt de heer Achiel De Staercke aan de Senaat een motie betreffende de instellingen van Bijzondere Jeugdzorg waar zijn kinderen opgevangen worden.

- **Verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden, belast met de verzoekschriften.**

mutualités, a transmis au président du Sénat, le rapport annuel de l'Office de contrôle des mutualités pour l'année 1999.

- **Envoi à la commission des Affaires sociales.**

Comité permanent de contrôle des services de renseignements

Par lettre du 9 novembre 2000, le président du Sénat a transmis au Sénat, conformément à l'article 8 de la loi du 20 juillet 2000, portant modification de l'article 35, 1°, de la loi organique du 18 juillet 1991 du contrôle des services de police et de renseignements, le rapport complémentaire d'activités du Comité permanent pour l'année 1999.

- **Envoyé à la commission chargée du suivi du Comité permanent de contrôle des services de renseignements et de sécurité.**

Pétition

Par pétition établie à Terhagen, monsieur Achiel De Staercke transmet au Sénat une motion concernant les institutions spéciales d'aide sociale à la jeunesse qui accueillent ses enfants.

- **Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives, chargée des pétitions.**